

**BRATI ≈
SLAVSKÝ
DUNAJSKÝ
PARK**

ÚVODNÁ ŠTÚDIA

BRATISLAVSKÝ

DUNAJSKÝ

PARK

BRATISLAVSKÝ

DUNAJSKÝ

PARK

BRATISLAVSKÝ DUNAJSKÝ PARK

ÚVODNÁ ŠTÚDIA

Martin Mišík
Vladimír Kováč
Vladimír Hrdý
Matúš Janota
Richard Kastel
Andrej Kovarik
Andrej Somora
Andrej Škrinár
Martin Derner

3/	1. Úvod
5/	2. Východiskový stav
13/	3. Vízia a princípy Bratislavského dunajského parku
17/	4. Inšpirácie pre Bratislavský dunajský park
19/	5. Návrh riešenia Bratislavského dunajského parku
41/	6. Očakávané prínosy Bratislavského dunajského parku
45/	7. Autori
46/	8. Záver

1. ÚVOD

Dunaj, so svojimi brehmi, lužnými lesmi, plážami, ramenami a ostrovmi je pre Bratislavu, jej obyvateľov a návštevníkov, strategickým a zásadným prírodným prvkom a nositeľom identity. Pre Bratislavu, ako hlavné mesto a centrum regiónu s presahom hraníc, má Dunaj, jeho prírodný charakter a zdravý riečny ekosystém, dôležitý význam pre životné prostredie, pre kvalitu života ľudí a udržateľný hospodársky rozvoj. Predložená štúdia definuje a opisuje prírodné územie pri Dunaji v Bratislave ako Bratislavský dunajský park (BDP), ktorý má slúžiť ľuďom na oddych a záujmové aktivity v prírodnom prostredí Dunaja v dotyku s mestom, a tak prispievať k vyššej kvalite života obyvateľov a návštevníkov Bratislavy.

Ideu Bratislavského dunajského parku naformuloval a rozpracoval multidisciplinárny tím nezávislých odborníkov, zložený z architektov, urbanistov, prírodovedcov, ochrancov životného prostredia a vodohospodárov. Počas práce na tejto štúdii autori konzultovali s odborníkmi viacerých dôležitých aktérov v záujmovom území, akými sú napríklad Magistrát mesta Bratislava, Slovenský vodohospodársky podnik, Bratislavská vodárenská spoločnosť, Štátna ochrana prírody, Asociácia bratislavských vodáckych klubov, ako aj ochrannárske organizácie BROZ a WWF. Pripomienky a požiadavky uvedených aktérov boli zapracované do textu návrhovej časti tejto štúdie.

Cieľom tejto štúdie je priblížiť ideu Bratislavského dunajského parku odbornej i laickej verejnosti a vytvoriť podklad pre samosprávu, štátne inštitúcie, verejné podniky a ďalších aktérov v záujmovom území, na plánovanie, projektovanie, udržateľný a ekologický manažment a rozvoj prírodného prostredia pri Dunaji. Niektoré časti štúdie môžu slúžiť priamo ako podklad pre vytvorenie projektovej dokumentácie určitých častí BDP. To platí pre návrh vodohospodárskych revitalizačných úprav brehov a obnovy ramien. Menej podrobne rozpracované časti budú podkladom pre zadanie štúdií ktoré ich podrobnejšie rozpracujú.

Predložená štúdia obsahuje stručný opis východiskového stavu územia, no jej ťažisko je v návrhovej časti. V nej sú okrem vízie a princípov BDP opísané aj zadefinovanie, rozdelenie a popis dielčích častí územia, návrh vodohospodárskych revitalizačných úprav, návrh sprístupnenia chodníkmi a vstupmi do územia, limity pre návrh, príprava navrhovaných úprav a návrhy na údržbu územia. Možnosti využitia a zamerania BDP sú ilustrované na niekoľkých príkladoch typických užívateľov.

Hlavnou ambíciou zriadenia a vybudovania BDP je zvýšenie kvality života ľudí v súlade s princípom spoluzitia s prírodou. V rámci toho sleduje BDP nasledujúce ciele:

- Využiť potenciál Dunaja v Bratislave na oddych, rekreáciu a šport v prírodnom prostredí
- Vytvoriť ucelené prepojené územie pozdĺž Dunaja integrujúce ľudské aktivity a prírodné prostredie (zachovajme oázy a vnímajme celok)
- Prepojiť vhodne BDP s ďalšími atraktívnymi územiaми aj za ochrannou protipovodňovou líniou
- Zabezpečiť prístup ľudí do územia BDP, vytvoriť pozdĺžne prepojenie chodníkmi pozdĺž Dunaja (pokiaľ možno priamo pri brehu), ako aj priečne vstupy do územia na vhodných miestach
- Zjednodušiť prístup do územia BDP vytvorením premostenia Dolnozemskej cesty, ktoré by formou chodníka v korunách stromov zároveň prepájalo Chorvátske rameno v oblasti Draždiaku so Starohájskym ramenom
- Vytvoriť viac miest umožňujúcich pobyt pri vode, vstup do vody a kúpanie priamo na brehu Dunaja
- Zachovať a rešpektovať existujúce chránené prírodné územia a zveľaďovať ich
- Zachovať s obnoviť laterálnu a pozdĺžnu konektivitu Dunaja a jeho bočných ramien
- Obnoviť prírodný charakter brehov predovšetkým v chránených územiach a tam, kde to umožňujú hydraulické a hydromorfologické podmienky
- Na úsekoch kde hydraulické a hydromorfologické podmienky vyžadujú opevnenie brehu, vytvoriť na vhodných miestach prírode blízku alternatívu opevnenia, lokálne príjemné prístupy až k vode, vyhliadkové a odpočinkové miesta pre ľudí
- Obnoviť Ovsíštské rameno a jeho spojenie s Dunajom na jeho vtokovej a výtokovej časti
- Prečistiť Starohájske rameno a prepojiť ho s Dunajom v mieste jeho historickej vtokovej časti
- Prepojiť Starohájske rameno s Jarovským ramenom (pri obnove ramien budú používané prírodné, prírode blízke a estetické úpravy a vhodne zakrivené trasy v maximálnej miere vychádzajúce z historickej polohy ramien v minulosti)
- Revitalizačné úpravy a opatrenia navrhnuť a realizovať tak, aby boli udržateľné a čo najstabilnejšie
- Vytvoriť miesto na vodácke táborisko
- V chránených územiach Pečniansky les, Soví les a Starý háj revitalizovať brehy a bočné ramená v maximálnej miere ktorá neohrozí protipovodňovú ochranu a plavbu
- V chránených územiach Pečniansky les, Soví les a Starý háj, ktoré sú v intraviláne mesta, umožniť pohyb osôb po vyznačených chodníkoch a vodáckych trasách
- V chránenom území Dunajské ostrovy umožniť pohyb ľudí iba chodníkmi po jeho obvode
- Nájsť vhodnú polohu pre budovu správy parku a návštevníckeho centra BDP ako priestoru pre osvetové a rôzne voľnočasové aktivity spojené s BDP.

Obr. 2. Dunaj v Bratislave v 16. storočí, Franz Hogenberg, Joris Hoefnagel.
Zdroj: <https://www.webumenia.sk>

Obr. 3. Pravý breh Dunaja v Bratislave ako estetické oddychové prostredie na dobovej maľbe Sebastiana Feitzelmayera Petržalský park z roku 1825. Najstarší verejný park v strednej Európe, založený v 18. storočí.
Zdroj: https://www.webumenia.sk/dielo/SVK:GMB_A_318

Obr. 4. Základom úspechu kúpaliska Lido bola dunajská pláž blízko centra mesta. Foto: Matúš Pokorný.
Zdroj: <https://bratislavaden.sk/na-spacirke-po-bratislave-kupalisko-lido/>

2. VÝCHODISKOVÝ STAV

2.1 OPIS ZÁJMOVÉHO ÚZEMIA – SÚČASNÝ STAV

Cez Bratislavu prechádza súvislé zelené územie rôznorodého charakteru s obrovským potenciálom pre kvalitu života v meste. Predmetné územie prechádza od Rakúskych hraníc cez centrum mesta až k maďarským hraniciam, kopíruje koryto Dunaja a zahŕňa najmä záplavové územia, ktoré je ťažké využiť ekonomicky a preto ostali dodnes neurbanizované. Nachádzajú sa v ňom vzácne zbytky ramenného systému, prírodné rezervácie Starý háj, Dunajské ostrovy a Ostrovné lúčky, ako aj chránené areály Pečniansky les, Soví les, Chorvátske rameno a Hrabiny, prírodné lužné lesy, ako aj množstvo ďalších prírodných útvarov, ale aj produkčné plantáže nepôvodných topoľov kanadských a iné hospodársky využívané plochy.

V centre mesta sa zamýšľaný Bratislavský dunajský park dotýka Sadu Janka Kráľa, najstaršieho verejného parku v strednej Európe, nižšie po prúde plynulo prechádza do lesoparku v Rusovciach a ďalej do parku okolo neogotického kaštieľa. Pri rakúskych hraniciach a tiež na riečnom kilometri 1862 sa nachádzajú zachovalé objekty opevnenia bratislavského predmestia z roku 1938.

Územie poskytuje možnosti športového využitia – napríklad lodenice, vodácky a veslársky štadión, jazerá na kúpanie. Po jeho okraji prechádza veľmi populárne bratislavské športovisko – protipovodňová hrádza, ktoré vyhľadáva množstvo cyklistov, korčuliarov a bežcov. V tesnom dotyku sa nachádzajú ďalšie športoviská, ako napríklad dostihový areál.

Mnohé plochy mestskej zelene priamo nadväzujú na toto územie, ktoré by sa tak mohlo stať chrbticou mestskej zelene, rekreácie a voľného času nielen na pravom brehu Dunaja.

Obrovským nevyužitým potenciálom tohto územia a vôbec celej Bratislavy je rieka. Tá je vo všetkých svojich podobách najdôležitejším krajinným prvkom zjednocujúcim toto rozsiahle a rozmanité územie.

Charakter Dunaja v Bratislave a jeho hydromorfologické a hydraulické parametre, umožňujú aby mala Bratislava okrem pekných intenzívne urbanizovaných nábreží aj rozsiahle riečne brehy a inundačné územia prírodného charakteru, vhodné na rekreáciu, pobyt a pohyb ľudí pri rieke a v jej blízkosti. Možnosti využitia prírodných podmienok Dunaja v Bratislave sú unikátne a revitalizačné opatrenia potrebné pre naplnenia ich potenciálu, v súlade s modernými trendami, budú pomerne jednoduché a lacné. Existujúce vzdutie vodného diela

Gabčíkovo od Starého mosta smerom po prúde, umožňujú opätovné oživenie niekoľkých ramien a ich prepojenie s hlavným tokom Dunaja.

Celé uvažované územie je vlastne korytom Dunaja. Pri veľkej vode rieka vystúpi z hlavného koryta a preteká aj cez okolité záplavové územie a ramená až po ochrannú protipovodňovú hrádzu, teda územím plánovaného Bratislavského dunajského parku. Budovy v tomto území nie sú prípustné, s výstavbou neráta ani územný plán. Jedinou výnimkou sú objekty vodáckych lodeníc, na ktoré sú ale kladené osobitné požiadavky. Ak by sa neprijala koncepcia parku, aj naďalej tu bude pretrvávajúci súčasný nekoordinovaný spôsob manažmentu územia s rozdielnymi a nekoordinovanými aktivitami, ako aj pokračujúcim trendom zhoršovania životného prostredia, straty miest ktoré lákajú ľudí a degradácie vzácnych ekosystémov. Pozemky na miestach revitalizačných úprav sú vo vlastníctve viacerých organizácií (Príloha 1).

2.2 TRADIČNÉ ĽUDSKÉ AKTIVITY, KULTÚRA A HISTÓRIA VO VZŤAHU K SÚČASNÝM AKTIVITÁM

2.2.1 Zmeny prírodného prostredia na kultúrnu krajinu pri Dunaji v oblasti Bratislavy

V minulosti mal Dunaj na území dešnej Bratislavy úplne inú podobu ako dnes. Nemal jedno hlavné koryto, ale bol tvorený spleťou ramien, ktoré často menili svoju polohu, veľkosť i tvar. Počiatky zmien panenskej prírody na kultúrnu krajinu na území Bratislavy siahajú na začiatok 6. tisícročia pre Kristom, čo dokazuje nález nepravidelnej obdĺžnikovej sídliskovej jamy pri ústí Vydrice do Dunaja (https://sk.wikipedia.org/wiki/Dejiny_Bratislavy). Úpravy prírodného prostredia neobchádzali ani Dunaj. Začali sa už v 13. storočí a v 17. storočí vyústili do vytvorenia hlavného koryta, ktoré už svojim tvarom pripomínalo hlavné koryto Dunaja, ako ho poznáme dnes.

2.2.2. Rekreačné a oddychové využitie okolia Dunaja v Bratislave

Sad Janka Kráľa

Sad Janka Kráľa sa nachádza na pravom brehu Dunaja v centre Bratislavy, pričom toto územie slúžilo pre Bratislavčanov ako estetické oddychové prostredie už v 19. storočí (obr. 3).

Kúpalisko Lido

Kúpalisko Lido (obr. 4) sa nachádzalo na petržalskom brehu Dunaja poniže Starého mosta na veľkej prírodnej štrkovej pláži. Bolo mimoriadne populárne. Neskôr na brehu pribudol bazén a malý detský bazén, šatne, bufety. Lido bolo oficiálnym a významným mestským kúpaliskom. Keď Petržalka po Mníchovskej dohode v roku 1938 pripadla Nemeckej ríši, Bratislava sa rýchlo snažila stratu Lida nahradiť vybudovaním nového kúpaliska na Tehelnom poli. Hneď po skončení vojny mesto investovalo do obnovy a modernizácie Lida. V pekných

Obr. 5. Vizualizácia mestskej pláže Lido podľa štúdie Športovo-rekreačná zóna Lido z roku 2016.
Zdroj: <https://bratislava.dnes24.sk/galeria/vizualizacie-nabrezie-lido-66148>

Obr. 6. Dolná časť ramena Pečňa s vyústením pri Aušpici oproti hradu.
Zdroj: <https://bratislava.sme.sk/g/94626/bratislava-na-dobovych-fotografiach?photo=p3356747>

Obr. 7. Historická „vežičková“ lodenica Bratislavského veslárskeho spolku a neskôr vodákov Dunajklubu, bola zbúraná pri stavbe mosta SNP.
Zdroje: <https://bratislavskerozky.sk/bol-raz-jeden-bratislavsky-veslarsky-spolok-1862-1940/>, http://www.trampnet.sk/osady/d/dunajklub_waikiki/dunajklub_waikiki.htm

Obr. 8. Vodáci Dunajklubu pred svojou lodenicou na Lide v roku 1933.
Zdroj: http://www.trampnet.sk/osady/d/dunajklub_waikiki/dunajklub_waikiki.htm

letných dňoch navštevovali Lido tisíce Bratislavčanov. Je zarážajúce, že to isté mesto sa po rokoch nemo prizeralo, keď začiatkom 1980-tych rokov 20. storočia na populárnu pláž nasypali strmý breh z nahádzaných lomových kameňov a zriadili tu vykládku a haldovanie dunajského štrku. Bol to barbarský zásah a aj keď sa kúpalisko s bazénmi snažili ešte ďalej prevádzkovať, ukázalo sa, že pre popularitu Lida bola najdôležitejšia prírodná pláž a po jej strate Lido ľudí už neprťahovalo. Kúpalisko Lido až do jeho zániku spravovala Správa telovýchovných a rekreačných zariadení (STARZ) mesta Bratislava.

Obnovenie populárneho Lida s dunajskou plážou iniciovala v roku 2016 úspešná petícia a následne Uznesenie Mestského zastupiteľstva. Na základe toho bola vypracovaná štúdia Športovo – rekreačná zóna Lido, Compass 2016, čístopis 2018 (obr. 5).

Rameno Pečňa

Pri Aušpici oproti hradu vyúsťovalo Pečnianske rameno Dunaja (obr. 6). Jeho breh bol obľúbeným výletným miestom aj s požíčovňami člnkov. Na Pečnianskom ramene sa organizovali významné vodácke súťaže a na jeho brehu stáli stolárske dielne výrobcov člnov. Likvidácia ramena mala pravdepodobne ideologické pozadie,

pretože pri ramene začínalo hraničné pásmo do ktorého bol zakázaný vstup. Odrezanie ramena Pečňa a jeho okolia od Dunaja sa z dnešného pohľadu javí ako veľká chyba. Prišli sme tým o územie s veľkým rekreačným potenciálom a zároveň o veľké retenčné záplavové územie ktoré slúžilo na spomalenie a zníženie povodňových prietokov.

2.2.3 História a súčasnosť vodákov a veslárov, športová a rekreačná plavba

Nie je cieľom ani ambíciou tejto štúdie hodnotne a ucelene opísať históriu vodných športov na Dunaji v Bratislave. Keďže však vodácke a veslárske aktivity, športové lodenice a ich areály na brehoch Dunaja už vyše sto päťdesiat rokov tvoria dôležitú úlohu v typickom kolorite Bratislavy ako mesta na Dunaji, stručne sa venujeme aj tejto téme.

Popri využití vôd Dunaja na rybolov a plavbu sa v oblasti Bratislavy brehy rieky a ramien začali využívať aj na rekreáciu a oddychové aktivity. Rozvoj športu ako nového moderného fenoménu spoločnosti v druhej polovici 19. storočia a začiatkom 20. storočia zákonite spôsobil aj rozšírenie vodných športov v Bratislave na Dunaji. Vznik a charakter spolkov, klubov a oddielov

zaoberajúcich sa vodnými športami bol rôzny a pestrý. Mali pozadie aristokratické, skautské, trampské, či akademické. Bratislavský veslársky spolok (Pozsonyi Hajósegylet) založilo niekoľko športových nadšencov z radov mladých magnátov, prešporských študentov práva v roku 1862. Bratislavský veslársky spolok sídlil od roku 1896 v krásnej „vežičkovej“ lodenici (linecký architekt Raymund Jablinger, obr. 7) http://www.muzeologia.sk/index_htm_files/Petrzalka_18.pdf.

Vodácky klub Dunajčik založil v roku 1924 stredoškolský profesor Stránsky so svojimi mladačkými žiakmi ako 2. oddiel vodných skautov. V lokalite Aušpici tradícia krásnych lodeníc pokračovala. V roku 1931 tu vyrástla avantgardná budova lodenice Slovenského veslárskeho klubu (architekt Emil Belluš) a v tom istom roku aj lodenica Nemeckého veslárskeho klubu (architekt Josef Konrad). Aj trampí z malokarpatských trampských osád v lete radi chodili do divočiny k Dunaju. Milovníci prírody a romantiky z trampskej osady Waikiki založili v roku 1933 vodácky klub Dunajklub a postavili si lodenicu na Lide pri Ovsištskom ramene, poniže kúpaliska (obr. 8), kde mal svoju lodenicu od roku 1932 aj Dunajčik.

V Karloveskom ramene vyrástla v roku 1934 lodenica Kajak Klubu Bratislava KKB, alebo Kajak Klub Pressburg (KKP). V nasledujúcom roku 1935 bola vedľa nej vybudovaná zásluhou osobností prevažne z univerzitného prostredia krásna lodenica Klubu slovenských turistov a lyžiarov (KSTL) a vznikol vodácky klub Tatran.

Totalitné režimy nepriali podmienkam pre vodákov. 2. svetová vojna znamenala stratu petržalského brehu a tamojších lodeníc, z ktorých niektoré boli aj zničené. V Karloveskom ramene boli obmedzenia. Neslobodný režim vedený komunistami zasa obmedzil prístup k vode v hraničnom pásme pri hranici s Rakúskom. To pre vodákov znamenalo stratu Devína a rieky Moravy, veľkej časti Karloveského ramena a ramena Pečňa (obr. 9).

V druhej polovici 20. storočia boli vodácke kluby a ich aktivity sústredené v lokalitách Karloveské rameno, Aušpic, Lido a Včie hrdlo. Pri stavbe Mosta SNP bola zbúraná „vežičková“ lodenica Bratislavského veslárskeho spolku, neskôr Dunajklubu, a skvostná budova Nemeckého veslárskeho klubu prestala slúžiť svojmu účelu a dodnes chátra. Ako náhrada boli pri Lide vybudované dve nové lodenice, kam sa presťahovala časť činnosti vodákov od Mosta SNP.

Necitlivé postupy pri úprave Dunaja priniesli zničenie Pečnianskeho ramena, Lida, Ovsištského ramena, ramená Starohájske a Biskupické stratili prepojenie s Dunajom, čo znamenalo pre vodákov ďalšie redukovanie „životného“ priestoru.

V súčasnosti vodácka činnosť v Bratislave zaznamenáva rozmach a zvýšený záujem verejnosti. K vyššie uvedeným tradičným lokalitám činnosti pribudli Zemník pri Jarovskom ramene, kde vyrastá areál rýchlostnej kanoistiky a veslovania a areál Divoká voda v Čunove, ale aj lokality na Morave v Devíne a Devínskej Novej Vsi, na Malom Dunaji a na Zlatých Pieskoch. Vodácka činnosť priamo na Dunaji v Bratislave má podobu rekreačnú, turistickú, športovo tréningovú, ale aj súťažnú.

Priamo na Dunaji sa organizujú jesenné preteky veslíc Devín – Bratislava s cieľom na Aušpici, v lete z Devína na Lido pretekajú paddleboardy a morské kajaky. Cez Bratislavu v letnej sezóne pláva dolu Dunajom mnoho zahraničných vodákov po medzinárodnej vodnej ceste. Pri Dunaji chýba vhodný kemping pre vodákov a cyklistov.

Vodákov v Bratislave zastupuje Asociácia bratislavských vodáckych klubov (ABVK), ktorá s Mestom Bratislava v roku 2019 uzavrela Memorandum o spolupráci, v ktorom sú zakotvené princípy zachovania a rozvoja podmienok pre vodákov v Bratislave.

Osobitnou kapitolou je motorová športová a rekreačná plavba, či vodný motorizmus. Jeho rozvoj súvisel s dostupnosťou spaľovacích motorov a výrobou člnov, spočiatku svojpomocnou. V Bratislave na Dunaji mali tradíciu rýchlostné preteky motorových člnov, známe ako Bratislavská hodinovka. Záznamy o pretekoch motorových člnov na Dunaji v Bratislave siahajú do roku 1933. V roku 1946 bol v Bratislave založený klub vodného motorizmu Dunaj (zdroj: <http://www.szvm.sk/2-web>).

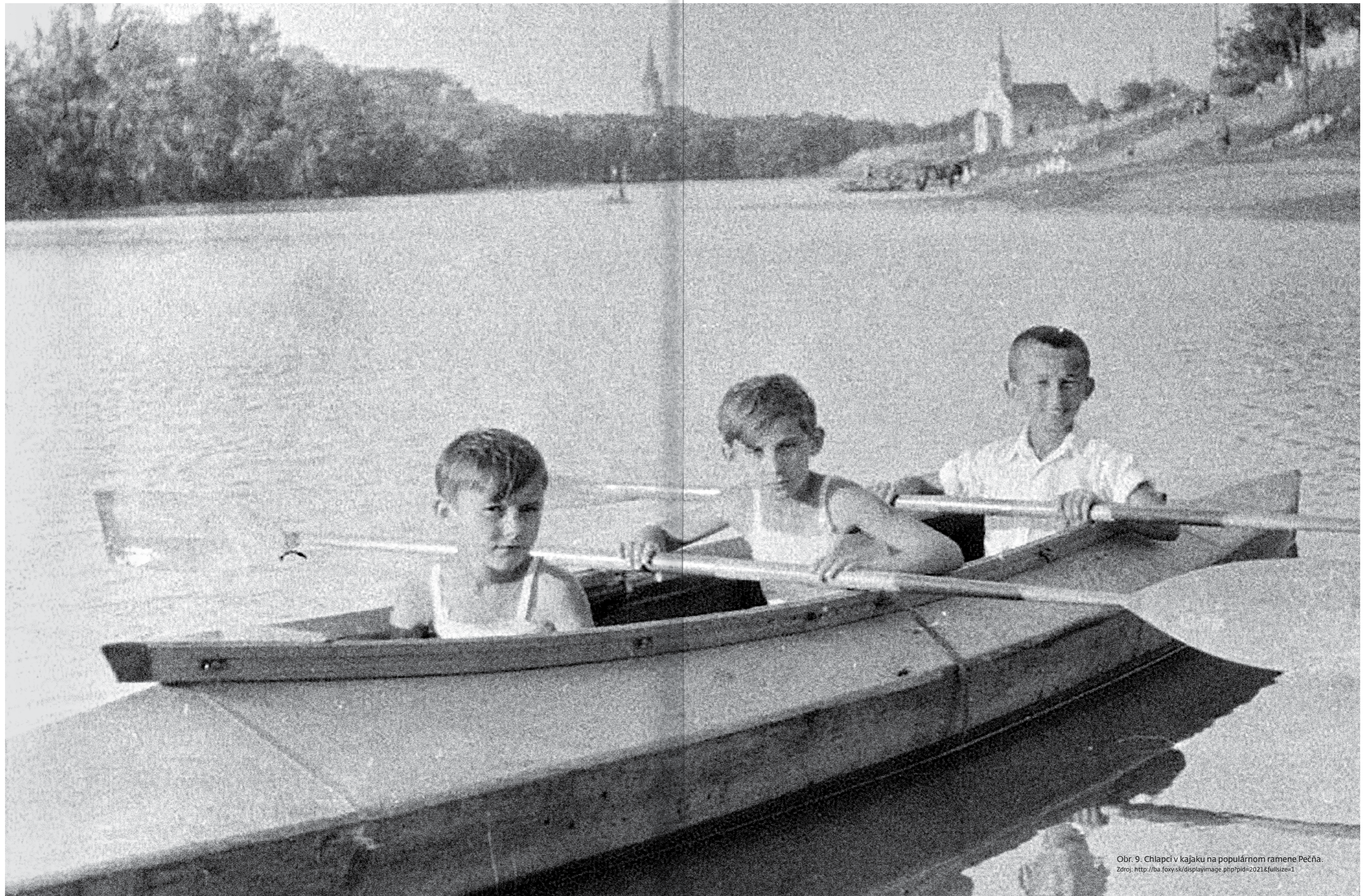
V súčasnosti má vodný motorizmus na Dunaji v Bratislave rekreačný charakter. Hlavným centrom je Vlčie hrdlo. Okrem Vlčieho hrdla je prístav pre motorové člny s príslušnými službami aj v Čunove. Cez Bratislavu plávajú aj zahraničné turistické motorové člny po medzinárodnej vodnej ceste. Bratislava potrebuje vhodné zázemie a zodpovedajúce služby pre vodný motorizmus. Popri existujúcich lokalitách sa ako perspektívne miesta javí Zimný prístav.

2.2.4 Rybárstvo

Dunaj je riekou s najväčším druhovým bohatstvom rýb v Európe – spolu v ňom bolo zaznamenaných až 102 druhov rýb (Kováč 2015). Na Slovensko Dunaj vstupuje pri Devíne, kde prechádza cez Devínsku bránu, ktorá je súčasne hranicou medzi horným a stredným Dunajom. Bratislavský úsek Dunaja tvorí poslednú časť podhorského zónu tejto mohutnej rieky, pričom pod Bratislavou sa začína jej podhorský charakter meniť na nížinný. Stret dvoch zón sa odrzkaľuje aj na bohatosti fauny rýb v bratislavskom úseku Dunaja – vyskytuje sa ich tu vyše 50 druhov, čo potvrdil aj tohtoročný medzinárodný ichtyologický prieskum Joint Danube Survey 4. Nebyť Vodného diela Gabčíkovo, ktoré zasahuje práve do stretu podhorskej a nížinnej zóny Dunaja, počet rýb by bol ešte vyšší. Vzhľadom na také štedré zdroje je len samozrejmosťou, že rybárstvo má na Dunaji veľmi dlhú tradíciu. V súčasnosti tu dominuje najmä rekreačné rybárstvo, pričom v bratislavskom úseku Dunaja sa nachádza významný rybársky revír Dunaj č. 4 (2-0620-1-1).

2.2.5 Sústava bunkrov

K zaujímavosti územia patria aj zvyšky opevnenia Petržalky z obdobia pred 2. svetovou vojnou, z ktorého sa zachovalo niekoľko bunkrov aj v území zamýšľaného BDP. <http://www.bunkre.info/bratislavske-opevnenie-petrzalka/>

Obr. 9. Chlapci v kajaku na populárnom ramene Pečna.
Zdroj: <http://ba.foxy.sk/displayimage.php?pid=2021&fullsize=1>

2.2.6 Súčasný manažment územia

Prírodné územie pri Dunaji v Bratislave, v ktorom sa má realizovať Bratislavský dunajský park, zahŕňa rieku a jej brehy, lesy, chránené územia, hausbóty, výložisko štrku, plynovod, vjazdy aut do územia a množstvo ďalších objektov, preto je jeho manažment zložitý a veľmi rôznorodý.

Aj v súčasnosti prebiehajú prípravy na rôzne aktivity v dotknutých územiach Bratislavského dunajského parku. Tieto aktivity sú regulované príslušnou územnoplánovacou dokumentáciou a územnoplánovacími podkladmi (Príloha 2). Spomedzi známych zámerov a prebiehajúcich projektov majú najväčší význam pre územie uvažovaného Bratislavského dunajského parku nasledujúce aktivity:

Na lokalitu medzi Starým a Prístavným mostom s platným ÚPN Z CMC časť Petržalka, čístopis 2006, MARKROP, s. r. o., je vypracovaná Urbanistická štúdia zóny časti celomestského centra CMC – Petržalka, s návrhom zvýšenej intenzity zástavby a s pridvihnutím terénu celoplošne nad úroveň koruny hrádze. Do priestoru medzi ochrannú hrádzu a breh Dunaja je navrhovaný park a prístav. Urbanistická štúdia bola pripravená ako podklad na zmenu ÚPN hl. m. SR Bratislava a zmenu platného ÚPN Z CMC časť Petržalka, územie medzi Starým mostom a Prístavným mostom

Pre inundačné územie, medzi hrádzou a brehom Dunaja, bola vypracovaná urbanisticko-architektonická štúdia na koordinovanie aktivít budovania prístavu, obnovenia prírodného kúpaliska LIDO a zapojenia, resp. ponechania vodáckych aktivít pôvodných lodeníc. Obnovené Ovsištské rameno začína v pôvodnej polohe, pokračuje popri ochrannej hrádzi južnejšie od Sovieho lesa a do Dunaja je zaústené tiež v pôvodnej polohe. Športovo – rekreačná zóna Lido, Compass, čístopis 2018.

Na priestor centrálnej osi Petržalky popri Chorvátskom ramene je aktuálne vypracovaná urbanistická štúdia, ktorá je v čase predkladania tejto správy predmetom rokovania. Tento priestor s Chorvátskym ramenom je súčasne významným biokoridorom, ktorý prepája inundačné územie Dunaja pod Petržalkou cez celú obytnú časť Petržalky až po Bosákovu ulicu. Podmienkou je prevedenie cez územie CMC Petržalka až po Dunaj tak, aby spĺňal kategóriu biokoridoru. V platnom ÚPN Z CMC časť Petržalka, územie medzi Starým mostom a Prístavným mostom, je toto zabezpečené pokračovaním zelenej osi Petržalky 60-metrovým koridorom so širokým premostením ponad železniciu a Einsteinovu s regulovaným dvojíťm stromoradiím na celom premostení a pokračovaním zeleného priestoru až do inundačného územia Dunaja s prepojením aj na Sad Janka Kráľa.

Pre oblasť Zemníku a bezprostredného okolia nad Jaroveckým ramenom je pripravované Centrum kanoistiky a veslovania a ďalšie dlhodobé plánované aktivity vodných športov. V príprave sú realizačné projekty sprievodných stavieb vybavenosti a veslárskych dráh, s predpokladom dobudovania areálu v najbližších rokoch.

V čase zverejnenia tejto štúdie je vo výstavbe aj dialničný obchvat Bratislavy D4. Riešeného územia sa

dotýka výstavbou premostenia Dunaja, kde z pôvodnej polohy pod južným okrajom zemníka bola Zmenami a doplnkami 05 ÚPN hl. m. SR Bratislavy posunutá poloha premostenia priečne ponad stred veslárskych dráh.

Samostatnú a vážnu tému na doriešenie predstavuje Jarovecké rameno a hausbóty. Na jednej strane je nejasný právny stav, otázky prístupových komunikácií, technickej infraštruktúry, na druhej strane realita a otázky budúcnosti tohoto priestoru.

Na území pri Čunove začal investor po vypracovaní ÚPN Z MČ Bratislava Čunovo DANUBIA PARK (2009) projektovo pripravovať jednotlivé lokality. V súčasnosti je proti pripravovaným stavebným aktivitám odpor MČ Čunovo aj iných dotknutých subjektov.

2.2.7 Sprístupnenie územia

Na území navrhovaného BDP sa nachádzajú rôzne typy komunikácií od oficiálnych miestnych komunikácií až po chodníky vyšľapané pešimi pohybujúcimi sa v území. Najdôležitejšia jestvujúca komunikácia v území z pohľadu súčasného aj budúceho fungovania územia ako spojitého parku je dunajská hrádza spájajúca väčšiu území predpokladaného parku. Jej dĺžka od hranice s Rakúskom po hať Čunovo je 21km. Záujem návštevníkov o túto komunikáciu, ktorej účel je primárne technický – kontrola a údržba telesa hrádze, je v sezóne enormný. Dunajská hrádza má na väčšine trasy prechádzajúcej cez BDP kvalitný asfaltový povrch, umožňujúci pohyb nielen peších a cyklistov ale aj korčuliarov. Tam, kde je to možné (od čističky odpadových vôd v Petržalke až po priehradný múr v Čunove) sú cyklisti zvedení na súbežnú asfaltovú cestu aby bol pohyb po hrádzi bezpečnejší a komfortnejší.

Z dunajskej hrádze sú prístupné komunikácie na oboch stranách. Okrem niekoľkých asfaltových ciest – hraničiarska cesta pozdĺž rakúskej hranice a pri Dunaji po most Lanfrancini v území 1 (Jelení háj), chodníky v Sade Janka Kráľa, fragmenty asfaltovej cesty v území 11 (Jarovecké rameno a zemník), cesta po obvode územia 13 (Dunajské ostrovy) a niekoľkých šotolinových ciest, ktorých účel je sprístupniť technickú infraštruktúru v území pre správu a servis a ciest pre lesnú techniku, ide v prevažnej miere o cesty a chodníky, ktoré vznikli živelne. Obyvatelia Bratislavy, ktorí si územie obľúbili, vyjzdili cesty ku svojim obľúbeným rybárskym revírom, vychodili chodníky na prechádzky so psami, pričom vznikli aj chodníky na posledné zachované dunajské pláže a piknikové plochy. Všetky tieto cesty sú neregulované, neudržiavané, akonáhle sa stanú nepriechodné, alebo iba nepohodlné paralelne vznikajú ďalšie. Na viacerých miestach takto vznikla hustá sieť používaných aj nepoužívaných ciest a chodníkov.

2.2.8 Stav a manažment koryta, brehov a ramien Dunaja

Dunaj v oblasti Bratislavy je štrkonosnou riekou podhorského charakteru. Koryto Dunaja sa v minulosti delilo na viaceré ramená, ktoré menili svoju polohu. Medzi nimi vznikali a zanikali ostrovy. Charakter rieky

sa postupne menil so snahou ľudí o stabilizáciu koryta a brehov rieky. Budované boli protipovodňové hrádze.

V nedávnej minulosti azda najvýraznejšie pozmenili charakter Dunaja v Bratislave nasledujúce faktory:

- vybudovanie hlavného jednotného koryta pre plavbu,
- priemyselné bagrovanie štrku,
- vzdutie hladiny vybudovaním vodného diela Gabčíkovo

Následkom boli upravené, ťažko opevnené brehy a ramená oddelené od hlavného koryta, žiaľ vo viacerých prípadoch nad rámec toho čo bolo nutné z vodohospodárskeho hľadiska.

Spomalenie prúdenia a zvýšenie hladiny Dunaja vplyvom VD Gabčíkovo ubralo rieke dynamiku a niektoré jej prírodné procesy, na druhej strane umožňuje obnovenie prepojenia koryta s bočnými ramenami. Tento potenciál na obnovu nebol dosiaľ dostatočne využitý.

V druhej polovici 20. storočia viaceré ramená stratili spojenie s korytom Dunaja vplyvom jeho regulácie, ako aj v dôsledku priemyselného bagrovania štrku, keď sa dno hlavného koryta výrazne prehĺbilo a vyššie položené ramená strácali vodu. Vtoky do ramien boli náročky uzatvárané, aby bola voda koncentrovaná do plavebnej dráhy.

Na ľavej strane Dunaja nad centrom Bratislavy sa zachovali ramená Devínske a Karloveské. Obe ramená boli nedávno revitalizované. Najmä Karloveské rameno si zachovalo aj uspokojivú dynamiku prúdenia, je cenným riečnym ekosystémom, zohráva dôležitú úlohu pre vodný zdroj a je intenzívne využívané na športové a rekreačné vodácke aktivity.

Rameno Pečňa, kedysi obľúbené výletné a oddychové a športové miesto bolo aj s okolitým rozsiahlym záplavovým územím oddelené od Dunaja protipovodňovou hrádzou. Kratšia trasa novej protipovodňovej hrádze bola lacnejšia. Smutnú úlohu iste zohralo aj to že umiestnenie plota z ostnatého drôtu (železná opona na hranici s Rakúskom) bolo jednoduchšie do mŕtveho odstaveného zvyšku ramena, než do aktívneho a hojne navštevovaného.

Ovsištské rameno, nazývané aj Lido zátoka, bolo počas výstavby Prístavného mosta presypané, priamo v ramene bola zriadená betonárka a po dokončení stavby rameno už neobnovili. Dolnú časť ramena použili ako šrotovisko, zatlačili tam vrak zhorenej lode Javorina. Horná časť ramena skončila tiež barbarsky. Koryto zasypali, časť dokonca odpadkami. Pôvodné ústie ramena zaniklo pri rozširovaní hlavného koryta. V súčasnosti existuje torzo ramena v jeho dolnej časti. Je to cenný biotop, miesto prechádzok a návštev rybárov a vodákov. Rameno je potrebné obnoviť.

Starohájske rameno tvorí obtok okolo Starohájskeho ostrova. Zasypané bolo prepojenie hornej časti ramena s hlavným korytom Dunaja. V dolnej časti ramena je prístav SVP na vykládku štrkopieskov. Rameno je možné a potrebné jednoducho revitalizovať obnovením vtoku z Dunaja do hornej časti ramena.

Jarovské rameno bolo spojené so Starohájskym ramenom. Toto spojenie, a s ním aj horné napájanie ramena,

bolo prerušené. V rozsiahlej dolnej časti ramena s cenným prírodným potenciálom kotví množstvo hausbótov. Toto územie mohlo byť rozdelené na zóny s rôznym využitím a manažmentom, avšak tento potenciál nebol využitý.

Rusovské rameno v silne pozmenenej forme je začlenené do prírodnej rezervácie Dunajské ostrovy.

Biskupické rameno leží na ľavej strane Dunaja pod Vlčím hrdlom a tvorí ostrov Kopáč. Od Dunaja bolo oddelené stavbou hrádze zdrže Hrušov pri výstavbe VD Gabčíkovo. Súčasná trasa hrádze je podstatne kratšia, a teda lacnejšia, ako pôvodná po obvode Biskupického ramena. Podobne ako v prípade ramena Pečňa to bolo šetrenie na nesprávnom mieste. Dnes nám tieto strategické retenčné objemy chýbajú pri transformovaní povodňových prietokov. Z vodohospodárskeho aj ekologického hľadiska je to strata. V súčasnosti sa ako kompenzačné opatrenie stavby mosta D4 buduje revitalizačný nápusťný objekt do Biskupického ramena.

V minulosti sa existencia bočných ramien a ich prepojenie s Dunajom nepovažovali za dôležité. Dnes je situácia výrazne odlišná. Vodné dielo Gabčíkovo so stupňom Čunovo vzdúva hladinu Dunaja smerom proti prúdu výraznejšie až po Starý most.

Čo sa týka dunajských brehov, najviac úprav vplyvulo z potreby ich stabilizácie v mieste mostov, urbanizovaných nábreží a prístavných hrán. Pre potreby plavby bolo v minulosti vytvorené jednotné hlavné koryto s plavebnou dráhou. Z týchto dôvodov boli brehy na vonkajšej strane oblúkov a v priepichoch (vykopaných častiach) stabilizované kamenným opevnením. V 20. storočí už malo koryto viac-menej dnešné smerové vedenie a trasu s charakteristickými oblúkmi. Práve tieto oblúky sú pre Bratislavu výhodou a poskytujú prírodný potenciál (na rozdiel od silne napriameného koryta vo Viedni). Výrazné oblúky dávajú príležitosť na rôznorodé členité prírodné brehy. Vnútornej časť oblúkov, kde je nízka rýchlosť prúdenia, je miestom na prírodné pláže. Tam opevnenie brehu nie je potrebné, ani žiaduce.

Pravý breh má prírodný charakter, ľavý breh medzi ústím Karloveského ramena a Vlčím hrdlom je urbanizovaný. Od Starého mosta smerom po prúde je koryto pri pravom brehu plytké a pri ľavom brehu hlboké. Prístavné hrany a prístavné bazény sú umiestnené na ľavej strane v hlbokoj časti koryta na vonkajšej strane oblúka. Kamenné opevnenia brehov na niektorých miestach, na vnútornej strane oblúkov, nie je z pohľadu riečnej hydrauliky a stability brehu potrebné. Dôvodom vybudovania týchto opevnení boli stavebné výkony a objemy zabudovaného kameňa. Cenné prírodné brehy, dôležité pre zdravý riečny ekosystém, ako aj pre kvalitu života ľudí pri rieke, boli zbytočne premenené na mŕtve. Z hľadiska dnešného poznania, odborných trendov a požiadaviek Európskej rámcovej smernice o vode (hydromorfologické prvky kvality pri posudzovaní ekologického stavu vodných útvarov) je potrebné brehy na vnútornej strane oblúkov revitalizovať. Je to najmä prípad lokality Lida, Sovieho Lesa, ale aj ľavého brehu pod Vlčím hrdlom.

2.2.9 Negatívne príklady ľudských aktivít z nedávnej minulosti

Medzi príklady reálneho poškodenia prírodného prostredia Dunaja z nedávnej minulosti patrí napríklad necitlivá technokratická zmena obľúbenej prírodnej pláže Lido na neestetický a neprístupný breh (80. roky 20. storočia) alebo narušenie cenného a stabilného prírodného brehu chráneného územia Soví les a jeho nahradenie necitlivým a nevhodným obhádzaním lomovým kameňom (prvá dekáda 21. storočia).

Zo súčasnosti treba spomenúť napríklad necitlivé opevnenie ľavého dunajského brehu pri Vlčom hrdle neďaleko ostrova Kopáč (zima 2018). Stovky metrov brehu prírodného charakteru, ktoré boli dôležitou súčasťou ekosystému rieky a obľúbeným miestom pobytu ľudí tohto mesta pri rieke, tu boli premenené na zdevastovaný mŕtvy breh obsypaný kameňmi v celej dĺžke, napriek tomu že takéto opatrenie nebolo potrebné (vnútorný oblúk, malé rýchlosti prúdenia, hrádza vzdialená 400 m); použitá forma opevnenia je nevhodná. Trestuhodným činom bol aj devastačný výrub stromov na ľavom brehu Dunaja medzi Čunovom a Dobrohošťou (zima a jar 2018). Holorub stromov na brehu Dunaja a v jeho inundačnom území má na desaťročia deštruktívne ekologické následky, bol vykonaný v rozpore s elementárnymi zásadami ekologického manažmentu vodného toku a z hľadiska protipovodňovej ochrany bol neadekvátny a nevhodný.

2.2.10 Súhrn analýzy východiskového stavu

Z analýzy historického a súčasného stavu, ktoré sú východiskom pre zriadenie Bratislavského dunajského parku vyplýva že:

- Využívanie brehov Dunaja a ich blízkeho okolia na rekreačné a oddychové aktivity ľudí má na území dnešnej Bratislavy dlhú historickú tradíciu.
- Možnosti využívania brehov Dunaja v Bratislave na oddychové a rekreačné aktivity obyvateľov a návštevníkov Bratislavy sa v posledných dvoch dekádach 20. storočia a v prvých dvoch dekádach 21. storočia výrazne zhoršili.
- Takýto stav je v priamom protiklade s nárastom počtu obyvateľov Bratislavy a s potrebou oddychového priestoru pre mesto.
- Dôvodom nepriaznivého stavu je spôsob manažmentu Dunaja, jeho brehov a okolia.
- Spôsob manažmentu Dunaja, jeho brehov, ramien a lužných lesov v oblasti Bratislavy sa negatívne podpísal aj na živej prírode a jej stave.
- Manažment Dunaja a jeho okolia v oblasti Bratislavy do 70-tych rokov 20. storočia vychádzal z postupov, priorít a trendov, ktoré sa v tom čase aplikovali podobne aj v zahraničí. Už koncom 20. storočia sa však vo vyspelých krajinách začal uplatňovať ekologický a udržateľný manažment vodných tokov a ich revitalizácie. V súčasnosti je snaha o zlepšenie prírodného prostredia riek a ich využívanie na zvyšovanie kvality života ľudí v moderných mestách jednoznačným odborným trendom. Bratislava v tomto trende zaostáva približne o 20 rokov.

● Napriek výraznému zhoršeniu podmienok pre oddych a rekreáciu ľudí pri Dunaji v priebehu desaťročí, sú brehy a okolie Dunaja aj dnes dôležitým miestom rekreačných aktivít.

● Dunaj, jeho brehy, zvyšky ramien a prírodné záplavové územie, ako aj ďalšie prírodné územia v blízkom okolí a v priamej nadväznosti, tvoria výrazný a rozsiahly zelený pás prechádzajúci cez Bratislavu.

● Dunaj, jeho brehy a blízke okolie, predstavujú v Bratislave obrovský potenciál pre zlepšenie kvality života obyvateľov a návštevníkov Bratislavy, ktorý je v súčasnosti veľmi málo využitý.

● Vhodne zvolené revitalizačné opatrenia a citlivý manažment Dunaja, dokážu výrazne zvýšiť prínos rieky pre mesto, pričom nijako neohrozia ďalšie vodohospodárske a plavebné funkcie, ba dokážu prispieť k ich zlepšeniu. Vzdušenie hladiny rieky vplyvom vodného diela Gabčíkovo, zjednodušuje možnosti obnovy niektorých ramien Dunaja v Bratislave.

3. VÍZIA A PRINCÍPY BRATISLAVSKÉHO DUNAJSKÉHO PARKU

Charakter Dunaja v Bratislave a jeho hydromorfologické a hydraulické parametre, umožňujú aby mala Bratislava okrem pekných nábrežných promenád aj rozsiahle riečne brehy a záplavové územia prírodného charakteru, vhodné na rekreáciu, pobyt a pohyb ľudí pri rieke a v jej blízkosti. Možnosti využitia prírodných podmienok Dunaja v Bratislave sú unikátne a revitalizačné opatrenia potrebné pre naplnenia ich potenciálu, v súlade s modernými trendmi, budú pomerne jednoduché a lacné. Existujúce vzdušenie vodného diela Gabčíkovo od Starého mosta smerom po prúde umožňuje opätovné oživenie niekoľkých ramien a ich prepojenie s hlavným tokom Dunaja.

Víziou je využitie jedinečného a rozsiahleho územia pri rieke s estetickými prírodnými a prírode blízkymi brehmi na miestach kde to umožňujú morfológické a hydraulické podmienky a niekoľko ramien prepojených s hlavným tokom Dunaja. Prístup a pohyb ľudí v území bude možný náučnými turistickými chodníkmi, ako aj cyklochodníkmi, a po Dunaji a ramenách aj vodnými trasami pre rekreačné plavidlá. Miera úpravy a charakteru územia bude rôzna od upraveného parku, cez mestskú pláž a športové areály až po chránené územie. Predpokladá sa integrácia miest rôzneho charakteru so zachovaním ich súčasných funkcií.

Tento želaný stav bude možné dosiahnuť postupne. Prvým krokom bude deklarovanie záujmu mesta a verejnosti a dotvorenie vízie s pomocou koncepčných materiálov a štúdií, ktoré víziu konkrétne rozpracujú. Dôležitým krokom bude koordinácia mesta s príslušnými štátnymi inštitúciami, najmä so správcom toku, s ďalšími aktérmi v území a s verejnosťou, aby vízia konečného výsledku bola široko akceptovaná a podporovaná.

3.1 SKUTOČNOSTI KTORÉ VIEDLI INICIÁTOROV K POTREBE ZADFINOVAŤ TOTO ÚZEMIE AKO PARK

- Dunaj je so svojimi brehmi, lužnými lesmi, plážami, ramenami a ostrovmi, pre Bratislavu, jej obyvateľov a návštevníkov strategickým a zásadným prírodným prvkom a nositeľom identity.
- Súčasné poznatky o unikátnosti a zraniteľnosti ekosystému Dunaja.

● Narastajúci záujem verejnosti o pobyt, oddych a rekreáciu na brehoch Dunaja.

● Aktuálne negatívne príklady nevhodného manažmentu toku a brehov Dunaja, vedúce k zbytočnému poškodeniu prírodného prostredia a zhoršeniu kvality života verejnosti.

● Dĺžka dunajských brehov a rozsah území ktoré sú pre návštevu a pobyt ľudí pri rieke atraktívne sa neustále zmenšuje.

● Toto územie je súčasťou koryta Dunaja a slúži na prevádzanie veľkých vôd. Väčšinu času je jeho využitie na účely parku veľmi vhodné a jeho občasné zaplavenie je z hľadiska prírodného parku aj žiadúce.

● Súčasným progresívnym trendom v urbanizme, manažmente vodných tokov a v protipovodňovej ochrane, je ochrana, obnova, revitalizácia a vytváranie prírodných priestorov pri riekach.

● Toto územie, ktoré je verejným priestorom, sa ako park stále využíva, avšak v nedostatočnej kvalite a jeho potenciál je v mnohých ohľadoch nevyužitý, bezodkladne je preto potrebné ho ako park aj chápať a správať sa tak k nemu.

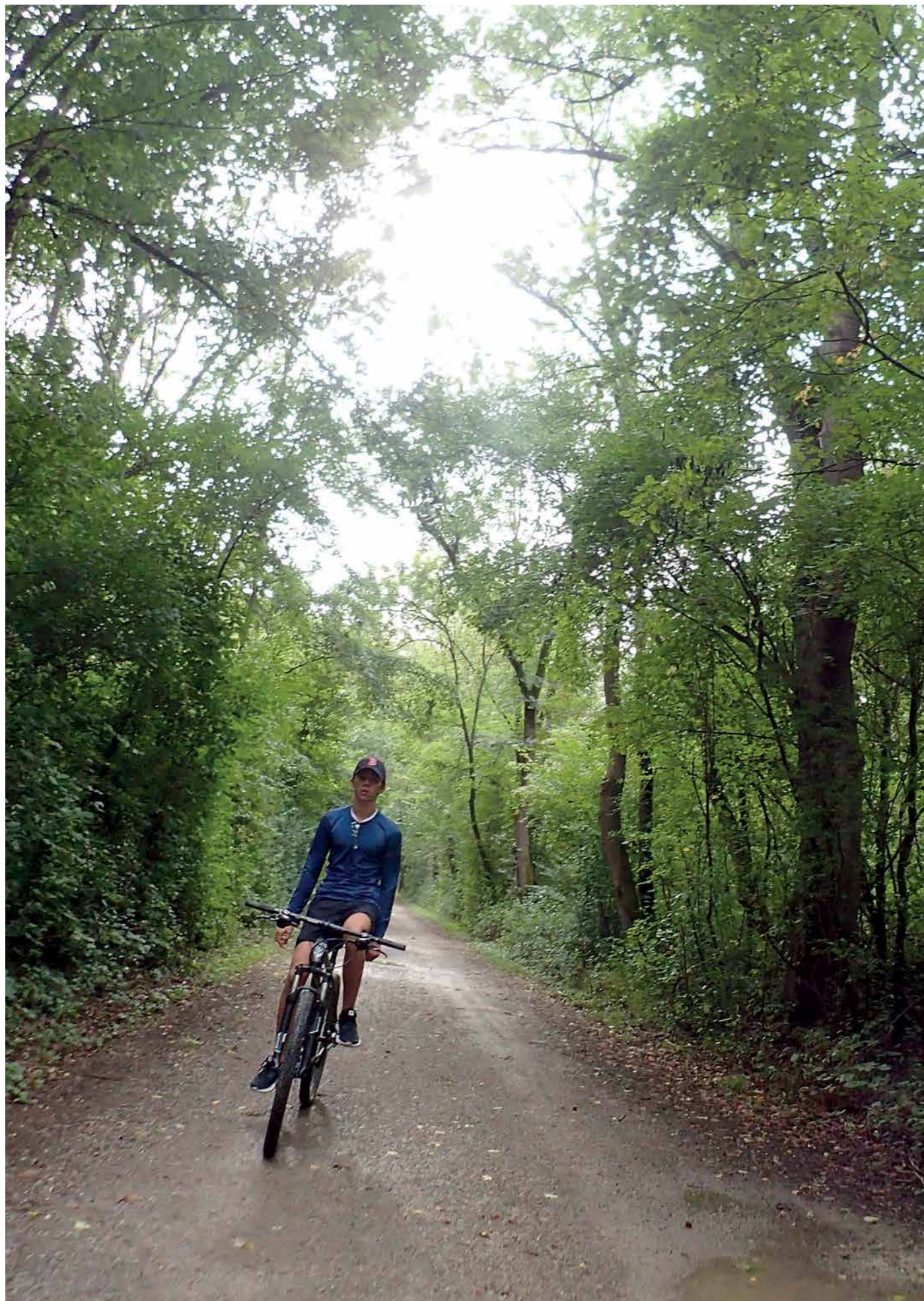
● Dunaj v Bratislave ešte aj dnes vyniká druhovým bohatstvom rýb (viac ako 50 druhov), stav mnohých populácií je však kritický, pretože sa v dôsledku nevhodných brehových úprav a regulácií nemajú kde rozmnožovať.

Inými slovami, autority s rozhodovacími a výkonnými právomocami žiaľ doteraz nepochopili význam a vzácnosť prírodného prostredia Dunaja, pričom stále nedoceňujú vysokú finančnú hodnotu ekosystémových služieb tohto územia, ktoré majú vysoký potenciál priniesť nielen sociálno-rekreačné, športové a kultúrne, ale aj ekonomické benefity. V dôsledku toho je predmetné územie naďalej poškodzované a jeho hodnoty degradované. Ďalšie hrozby čakajú aj v bezprostrednej budúcnosti. V starom koryte Dunaja, v širšom regióne Bratislavy, sa pripravuje kontroverzný zámer na prehradenie Dunaja niekoľkými vodnými dielami s otáznym účelom, ktoré by premenili prúdiaci úsek Dunaja na stojaté zdrže. Ochrancovia prírody, biológovia, ekológovia, ale aj vodohospodárski odborníci, vodáci a rybári upozorňujú na rozsiahle negatívne dôsledky takéhoto zámeru.

3.2 ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE O BRATISLAVSKOM DUNAJSKOM PARKU

Hlavným cieľom zriadenia a vybudovania Bratislavského dunajského parku je vytvoriť príjemné estetické a prírodné prostredie. Miera upravenosti a organizovanosti bude rôzna, tak ako je to aj v súčasnosti. Park bude integrovať miesta rôzneho charakteru. Od upraveného nábrežného parku, vhodne upravené, ale aj prírodné brehy, po pravú dunajskú džungľu v chránenom území Soví les, či pri Starohájskom ramene. Popri tom aj intenzívne ľudské aktivity, napríklad veslársku loďnicu a reštaurácie Aušpic, Aucafé, divadlo Aréna, alebo územie Zemníka, kde v susedstve dunajskej džungle rastie športový areál kanoistiky a veslovania v symbióze s aktivitami rybárskeho zväzu.

Na niektorých miestach bude vývoj ponechaný na prírodu, ale veľká časť územia je v meste a tá bude prevádzkovaná v súlade s rôznymi funkciami a existujúcimi ľudskými aktivitami. Ambíciou je územie otvoriť, kultivovať (najmä v priamom kontakte so zastavaným obytným územím Petržalky), ale aj chrániť. Spôsob ochrany bude potrebné zvážiť a dať mu vhodný rámec, dohodnúť spôsob prevádzkovania územia s dôležitými aktérmi, napríklad vhodné spôsoby manažmentu toku, ochrany vodných zdrojov a lesa. Zámer je plne kompatibilný s ideou Národného parku Podunajsko. Bratislavský dunajský park môže byť v budúcnosti do Národného parku plne začlenený, ale môže fungovať aj bez neho.

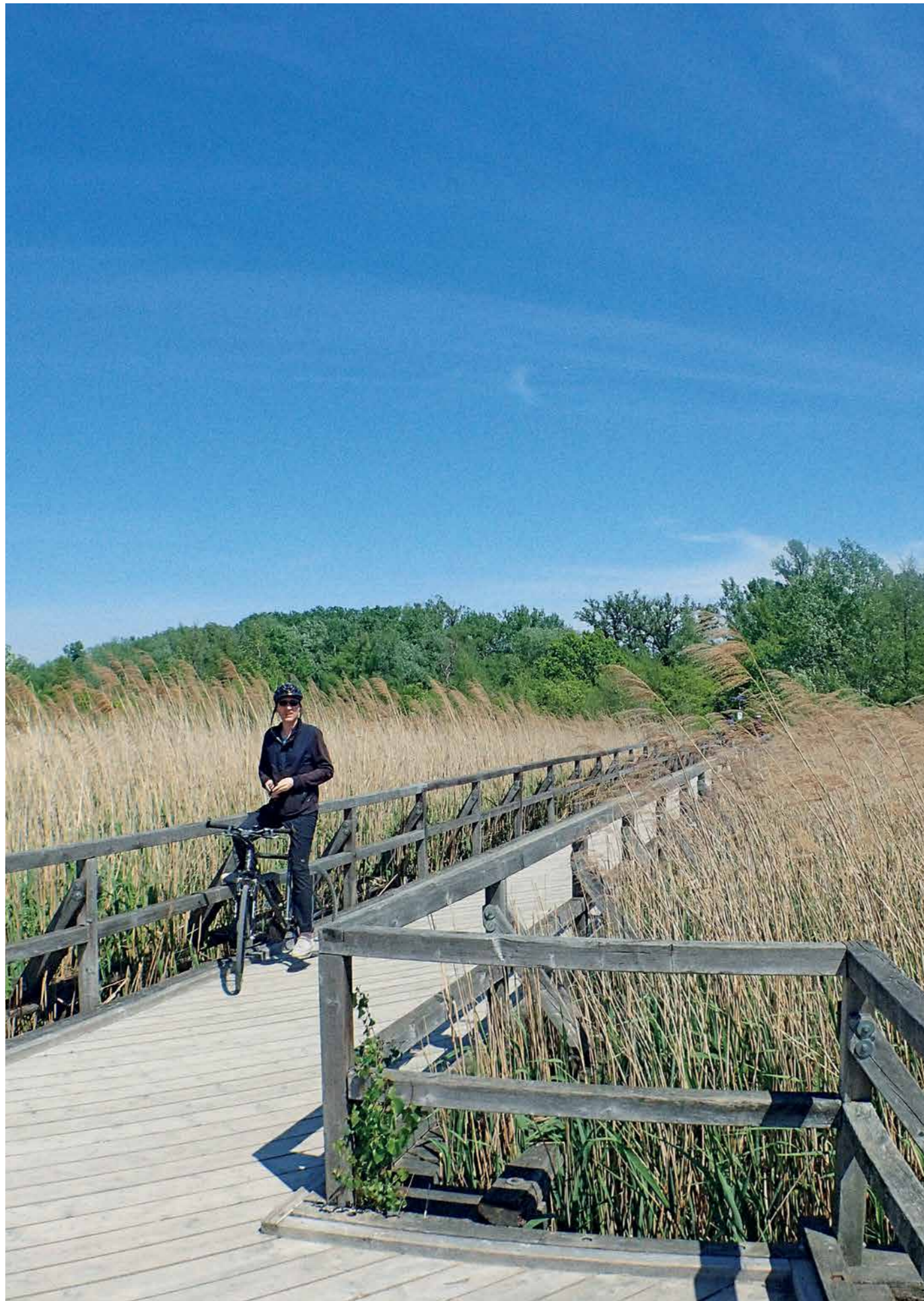
Významnou súčasťou Bratislavského dunajského parku budú aj ramená Dunaja. Prepojenie ramien s hlavným korytom je technicky jednoduché a nijako neohrozí ani plavbu. Aj ekologické povedomie a poznatky sú dnes na neporovnateľne vyššej úrovni. Revitalizácie bočných ramien, ich opätovné spojenia s hlavným korytom a obnova ich vodohospodárskych a ekologických funkcií, sú vo vyspelých krajinách už roky jasným odborným trendom. Zdravý riečny ekosystém a jeho ekosystémové služby sú dnes veľmi cenené odborníkmi aj verejnosťou.

Idea Bratislavského dunajského parku má podporu aj v oficiálnych strategických dokumentoch a legislatíve. Na prvom mieste je to Rámcová smernica o vodách Európskej Únie, ďalej európska Smernica o biotopoch (Natura 2000), Spoločné vyhlásenie o hlavných zásadách rozvoja vnútrozemskej lodnej dopravy a ochrane životného prostredia v povodí rieky Dunaj, výstupy pracovnej skupiny RiverLab Dunajského fondu, atď. Príslušné revitalizačné úpravy brehov a ramien Dunaja na tomto území by sa tiež mali dostať do aktualizácie Vodného plánu Slovenska pre čiastkové povodie Dunaja.

Dominantnými aktérmi Bratislavského dunajského parku sú obyvatelia a návštevníci Bratislavy, ako aj samosprávy, ktoré ich reprezentujú, najmä Mesto Bratislava a mestská časť Petržalka. Správcom toku je Slovenský vodohospodársky podnik, určité aktivity a vzťahy k územiu tu majú aj ďalšie štátne podniky – Vodohospodárska výstavba, Verejné prístavy a Lesy SR. Dôležitým aktérom je Štátna ochrana prírody. V tomto území sú ďalej veľmi aktívne vodácke kluby zastúpené Asociáciou bratislavských vodáckych klubov a športové zväzy kanoistiky a veslovania, organizovane tu fungujú aj rybári. Nemožno zabúdať ani na Bratislavskú vodárenskú spoločnosť, ochranárske združenia, či na majiteľov a investorov na okolitých pozemkoch. Predbežný záujem, podporu a ochotu spolupracovať na naplnení vízie Bratislavského dunajského parku už prejavili dôležití aktéri, Mesto Bratislava, ako aj predstavitelia vedenia Slovenského vodohospodárskeho podniku. Signály veľkej podpory prišli zo Štátnej ochrany prírody a od Asociácie bratislavských vodáckych klubov, ako aj od viacerých poslancov samosprávy. Väčšina pozemkov v záplavovom území patrí štátu a mestu Bratislava a spravujú ich verejné inštitúcie a podniky. Dlhodobé prenájmy pozemkov v území majú napríklad vodácke kluby a športový zväz Slovenská kanoistika.

3.4 BRATISLAVSKÝ DUNAJSKÝ PARK V ZÁKLADNÝCH BODOCH

- Záplavové územie Dunaja tvoriace unikátny prírodný priestor.
- Celý slovenský úsek pravého brehu Dunaja.
- Ucelený úsek dĺžky 20 km od rakúskej po maďarskú hranicu.
- Integrácia miest rôzneho charakteru so zachovaním ich súčasných funkcií.
- Jednoduché revitalizačné úpravy.
- Prepojenie troch ramien s Dunajom (Ovsištské rameno, Starohájske rameno, Jarovské rameno).
- Revitalizácia brehov na vybraných miestach.
- Sprístupnenie pre ľudí: pozdĺžne spojenie po chodníkoch pri Dunaji, priečne vstupy do územia k miestam prírodného Dunaja.
- Turistické, náučné, bežecké trasy a cyklochodníky, vodácke trasy.
- Zásadné zlepšenie podmienok pre rybie spoločenstvá.
- Možnosť vstupu priamo do Dunaja na čo najväčšom počte miest.
- Výchovný prvok – možnosť priamej osobnej skúsenosti, že rieka nie je nepriateľ, ale životodarné prostredie.
- Príspevok k adaptácii na zmenu klímy – lepší odtok cez inundačné územie, obnova vodných plôch a mokradí, prístup do prostredia s príjemnejšou klímou v letných horúčavách.
- Možné rozšírenie aj na ľavý breh Dunaja.
- Veľmi jednoducho realizovateľné aktivity, aj postupne po etapách.

4. INŠPIRÁCIE PRE BRATISLAVSKÝ DUNAJSKÝ PARK

INŠPIRÁCIU PRE BRATISLAVSKÝ DUNAJSKÝ PARK SÚ VZORY ZO ZAHRANIČIA, AKO AJ PRÍKLADY ÚSPEŠNEJ OBNOVY DUNAJSKÝCH RAMIEN NA SLOVENSKU. PRÍKLADOV VYDARENÝCH, FUNKČNÝCH A ĽUĎMI OBLÚBENÝCH REVITALIZÁCIÍ RIEK JE V ZAHRANIČÍ CELÝ RAD.

4.1 VIEDEŇ – REKREAČNÉ VYUŽITIE DUNAJA A PARK LOBAU

Dunaj vo Viedni je logickou inšpiráciou. Viedeň je veľmi blízko Bratislavy a ide o tú istú rieku. Príkladné je využitie Dunaja vo Viedni na oddych, rekreáciu a šport ľudí. Tieto funkcie plní najmä historické koryto Alte Donau a protipovodňový kanál Neue Donau, s ostrovom medzi hlavným korytom Dunaja a Neue Donau, ktorý sa volá Donau Insel. Mestotvornú funkciu úspešne plní Donaukanal. Hlavné koryto Dunaja je zasa vodnou cestou s plavebnou dráhou a prívodom na vodnú elektrárňu Freudenu. Hlavné koryto teda plní najmä technické funkcie a historicky bolo silne upravené a celkom napriamené, avšak Viedeň ani na jeho príťažlivosť nerezignovala a vykúzlila príťažlivé prostredie aj na jeho brehoch. Keď vodohospodárski inžinieri a prírodovedci chceli napriamené silne zregulované hlavné koryto Dunaja vo Viedni oživiť, museli si pomôcť vytvorením prírody blízkyh zákutí. To sa im podarilo pomocou množstva lokálnych zátok, malých ramienok, ostrovčekov a viacerých plážových brehov.

Park Lobau sa označuje aj ako džungľa Viedencanov. Je to rozsiahle územie dunajských lužných lesov a ramien na východnom okraji Viedne. Je sprístupnené ľuďom sieťou chodníkov. Množstvo zaujímavých a poučných informácií o tomto prostredí poskytuje návštevnícke centrum. Park Lobau je súčasťou národného parku Donau Auen (<https://www.donauauen.at/der-nationalpark/>).

4.2 MNÍCHOV – VODOHOSPODÁRSKA REVITALIZÁCIA RIEKY ISAR, ISAR PLAN

Rieka Isar v Mníchove má horský charakter s výrazným pozdĺžnym sklonom, rýchlym prúdením vody a štrkovitým dnom a brehmi. Silne technicky upravené a celkom napriamené koryto v centre Mníchova bolo preprojektované a prebudované do prírody blízkej podoby s rozvoľnenými brehmi. Tento významný projekt obnovy rieky Isar priniesol Mníchovu zlepšenie protipovodňovej ochrany a mimoriadne populárnu oblasť pre oddych a rekreáciu ľudí. Prírode blízka úprava rieky Isar v Mníchove získala ocenenie ako najlepšia vodohospodárska stavba Nemec-ka v roku 2008. Projekt Isar Plan sa uvádza ako úspešný príklad adaptácie na zmenu klímy <https://climate-adapt.eea.europa.eu/metadata/case-studies/isar-plan-2013-water-management-plan-and-restoration-of-the-isar-river-munich-germany/11265923.pdf>.

Revitalizačné úpravy brehov a ramien Dunaja v Bratislave budú oproti úprave rieky Isar v Mníchove výrazne jednoduchšie a lacnejšie.

4.3 OBNOVA DUNAJSKÝCH RAMIEN NA SLOVENSKU

Vďaka aktivitám Bratislavského regionálneho ochranského združenia (BROZ), v spolupráci so štátnymi vodohospodárskymi inštitúciami, Slovenským vodohospodárskym podnikom (SVP), Výskumným ústavom vodného hospodárstva (VÚVH) a Vodohospodárskou výstavbou (VV) sa podarilo obnoviť viaceré ramená a pripojiť ich s hlavným korytom Dunaja. Medzi revitalizované ramená patria Medvedovské rameno, Veľkolélske rameno, Devínske rameno, Karloveské rameno a Kľúčovské rameno.

5. NÁVRH RIEŠENIA BRATISLAVSKÉHO DUNAJSKÉHO PARKU

Iniciatíva BDP navrhuje vybudovať sieť komunikácií tak, aby boli zabezpečené všetky požiadavky na pohyb v území, a to najmä:

- Umožnená správa technickej infraštruktúry v území, umožnené hospodárenie v lesoch a na poľnohospodárskych plochách, ktoré budú na tento účel určené.
- Umožnený pohyb cyklistov po čiastkových paralelných trasách ku hrádzi, ktoré sprístupnia cyklistom aj krajinne atraktívnejšie a vzdialenejšie časti parku a zároveň odľahčia preťaženú hrádzu.
- Umožnený komfortný a pokojný peší pohyb po značených chodníkoch, na vybraných trasách bez prístupu cyklistov alebo inej formy dopravy. Chodníky by mali logicky pospájať vstupy do územia s krajinne atraktívnymi časťami BDP, miestami s výhľadom, obnovenými prírodnými brehmi, priehľadmi do ramien, vtáčimi pozorovateľňami, miestami na kúpanie, priestormi určenými na piknik.
- Vybudovaním nových cyklistických a peších možností odľahčiť hrádzu, na ktorej by mali mať prednosť korčuliari, ktorí nemajú a nebudú mať k dispozícii iné trasy.
- Regulovať pohyb návštevníkov v území, plošný pohyb nie je žiadúci. Približne 36% plochy BDP tvoria chránené územia, kde je pohyb návštevníkov zo zákona obmedzený. Pre zvyšné územie je tiež dôležité udržať návštevníkov na určených trasách a plochách, nielen z dôvodov ochrany prírody, ale aj kôli udržaniu charakteru územia.
- Regulovať vstup motorových vozidiel do územia.

Iniciatíva BDP navrhuje zaradiť do plánu ciest a ďalej využívať všetky asfaltové cesty ako aj väčšinu udržiavaných šotolinových ciest. Systém ciest a chodníkov navrhujeme doplniť novými, najmä na pôdoryse vybraných živelne vzniknutých trás, pričom tieto nové cesty sa na základe svojho účelu budú líšiť šírkou. Konštrukcia (šotolinová cesta z vrstveného makadamu) by mala zostať rovnaká.

Predpokladáme, že celková dĺžka nových ciest a chodníkov – respektíve väčšinou upravených jestvúcich ciest a chodníkov – bude okolo 70 km, z toho asi 28 km

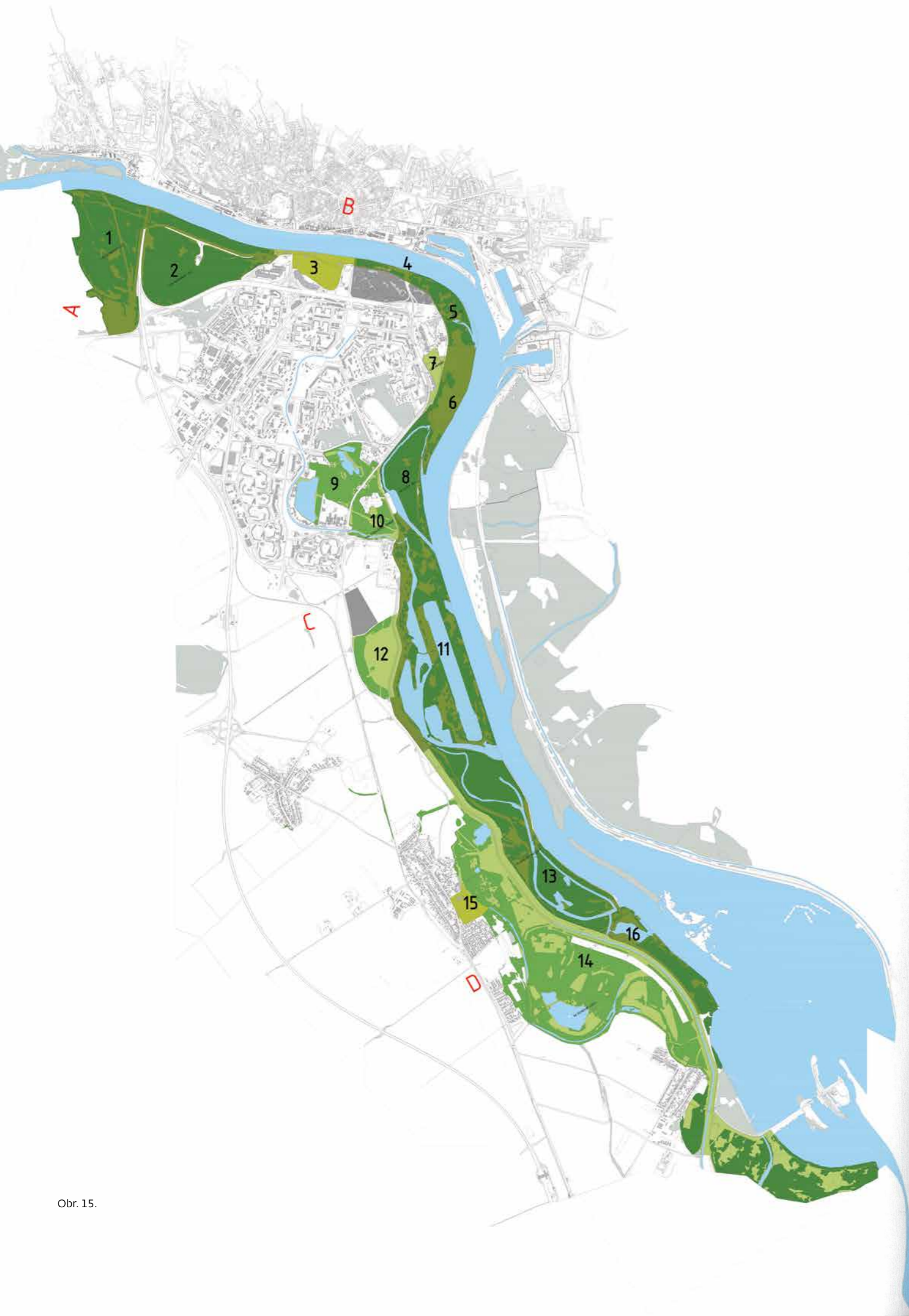
určených pre cyklistov. Spolu so 42 km existujúcich cyklotrás by bolo pre návštevníkov parku k dispozícii vyše 110 km ciest a chodníkov rôzneho charakteru.

Podľa skutkového stavu ciest v národnom parku Donau – Auen sa dá predpokladať, že navrhovaná konštrukcia ciest by mala byť dostatočne odolná aj v záplavovom území a údržba by mala byť nenáročná. Pravidelná údržba ciest by mala obnášať hlavne úpravu zelene v tesnej blízkosti komunikácií tak, aby táto neprerastala do profilu cesty ale vymedzovala pohyb návštevníkov – pôsobila ako súčasť upravenej parkovej komunikácie.

Časť parku, ktorá je od väčšiny územia oddelená Dolnozemskou cestou, iniciatíva BDP navrhuje prepojiť so zvyškom BDP chodníkom v korunách stromov. Tento chodník by nebol len komunikácia umožňujúca plynulý pohyb návštevníkov zo stredu Petržalky až ku dunajskému brehu ale aj atrakcia umožňujúca sledovať cenné prírodné územie z inej perspektívy. Chodník by mal začínať pri Malom Draždiaku, z miesta, kde by mohlo stáť jedno z informačných centier parku. Dolnozemskú cestu chodník prekrízuje pri čerpacej stanici, na križovní s hrádzou by mal byť zjazd pre cyklistov. Na ostrov v prírodnej rezervácii Starý háj by mali mať cez sky walk umožnený prístup iba peší návštevníci. Táto časť chodníka, počínajúc križením so Starohájskym ramenom, by mala byť prírodne najzaujímavejšia, chodník tu nemá byť priamočiary ale má sa kľukatíť medzi stromami. Konštrukcia tejto časti chodníka má byť jednoduchšia.

Časť chodníka prekonávajúca Dolnozemskú cestu až po hrádzu musí byť prístupná nie len pre peších ale aj pre cyklistov a korčuliarov. Na území BDP by v dlhodobom horizonte mohlo vzniknúť aj niekoľko mostíkov cez zátky, ktoré by umožnili prístup na jestvujúce alebo navrhované ostrovy, komfortnejší pohyb cez územie, bez potreby sa neustále vracáť na hrádzu alebo do jej blízkosti a zároveň by návštevníkom otvorili pohľady z ponad vodnej plochy do ramien. Ide napríklad o lávku pre peších na ostrov v Sovom lese, ktorý vznikne obnovením Ovsíštského ramena, mostík cez Starohájske rameno, ktorý bude nevyhnutný pre servis stĺpov vysokého napätia na riečnom kilometri 1862. Dva zložitejšie mostíky by bolo treba na výtokoch Starohájskeho ramena a Jaroveckého ramena, v oboch prípadoch sa jedná o širšie vodné plochy s pohybom menších lodí.

Krajinárske zásahy do zelene majú byť v území BDP s výnimkou územia Lida obmedzené iba na zeleň v dotyku s komunikáciami a do miest, kde sa počíta s pohybom návštevníkov – odpočinkové priestory pri vode, priestory s výhľadom, priestory určené na pikniky. Zeleň na okrajoch ciest a chodníkov, ktoré prechádzajú cez les alebo krovinaté plochy, by mala byť orezávaná tak, aby nezasahovala do profilu cesty. Cesty pri Rusovciach a Čunove, ktoré prechádzajú cez polia navrhujeme doplniť stromoradiami, alebo živými plotmi. Na vybraných úsekoch chodníkov popri vode by sa zeleň upravovala tak, aby netienila výhľad na vodu – napríklad na chodníku medzi mostom Lanfranconi a Novým

Obr. 15.

mostom, kde je okrem vody aj zaujímavý výhľad na mesto a hradný kopec. Podobná úprava je potrebná aj pozdĺž zeminu, aby bol umožnený výhľad na plochu veslárskeho a kajakárskeho štadiónu. Kontrast medzi upravenými a prírodnými plochami má pomôcť udržať návštevníkov na určených trasách a plochách.

Vyššie napísané sa samozrejme netýka jestvujúcich parkov – Sadu Janka Kráľa a Zámockého parku v Rusovciach. Toto sú autonómne územia do vzhľadu ktorých nemá iniciatíva BDP ambíciu zasahovať. Takýto štatút sa môže týkať aj lesoparku nadväzujúceho na zámocký park, nakoľko tento pôvodne tvoril so zámockým parkom jeden celok.

Jediné územie, ktoré by malo prejsť zásadnejšou úpravou je územie Lido – medzi Starým mostom a mostom Apolo. Tu by okrem Lido lagúny a obnovy jestvujúcich lodeníc malo prísť aj k úprave zelene tak, aby tvorila zázemie pre Lido lagúnu, lodenice a silnejší pohyb návštevníkov, či už z novej plánovanej štvrte Nové Lido alebo blízkeho Sadu Janka Kráľa popri Dunaji. Tento priestor by mal tvoriť plynulý prechod medzi formálnym charakterom Sadu Janka Kráľa a čisto prírodným charakterom chráneného areálu Soví les.

5.1 ÚZEMIE BDP A JEHO ČASTI

Záujmové územie BDP sa tiahne na pravom brehu Dunaja od hranice s Rakúskom po hranicu s Maďarskom, s výhľadom na možné rozšírenie na ľavý breh v budúcnosti. Územím BDP je aj rieka Dunaj s hlavným korytom, brehmi, bočnými ramenami, lužnými lesmi, ostrovmi a celým záplavovým územím po ochrannú protipovodňovú líniu. Celková rozloha plánovaného BDP dosahuje 1954 ha. Skladá sa z nasledujúcich 16 častí (obr. 15):

1 Jelení háj (170 ha, obr. 16)

Charakter územia: Inundačné územie, zalesnené, CHA – stupeň ochrany II – IV

Súčasný stav: Hodnotné lužné lesy – CHA „Pečniansky les“ – sa tu zachovali vďaka obmedzenému hospodáreniu za bývalou železnou oponou. Na brehu Dunaja pekná štrková pláž. Rovnobežne s nájzdom na most Lanfranconi sa nachádza línia opevnení z obdobia pred druhou svetovou vojnou. Lužné lesy v tomto území aktuálne čelia silnému tlaku.

Ciele a návrh: Sprístupnenie a rozšírenie štrkovej dunajskej pláže (úpravy brehu pri moste Lanfranconi). Obnova a sprístupnenie bunkrov B-S 1-4 vybudovaním siete peších komunikácií. Hlavnú komunikáciu je možné zokruhovať a sprístupniť aj cyklistom. Dobudovať pešie prepojenie na rakúsku stranu. Zachovať ochranu vodných zdrojov, rešpektovať CHA.

Cyklotrasy: v súčasnosti 1 800 m, návrh predĺžiť o 3 585 m.

2 Pečňa (170 ha, obr. 16)

Charakter územia: Územie je rozdelené na časť pred a za hrádzou, väčšinou zalesnené, CHA – stupeň ochrany II – IV

Súčasný stav: Hodnotné lužné lesy – CHA „Pečniansky

les“ – sa tu zachovali vďaka obmedzenému hospodáreniu za bývalou železnou oponou, dnes poskytujú ochranu zdrojov pitnej vody pre Bratislavu.

Ciele a návrh: Realizácia čiastkových úprav brehu, následne sprístupnenie pláže a vyhlídkových miest peším chodníkom popri brehu Dunaja s občasným priečnym prepojom na hrádzu. Zachovať ochranu vodných zdrojov, rešpektovať CHA.

Cyklotrasy: v súčasnosti 2 075 m, návrh predĺžiť o 350 m.

3 Sad Janka Kráľa (35 ha, obr. 16)

Charakter územia: Mestský park a nábrežná promenáda

Súčasný stav: Väčšinu plochy tohto sektora zaberá najstarší mestský park v strednej európe, nad Novým mostom sa nachádza cenná budova Slovenského veslárskeho klubu, ktorý je dodnes funkčný, cenná budova bývalého Nemeckého veslárskeho klubu, rušná promenáda medzi mostami a pri Starom moste divadlo Aréna.

Ciele a návrh: Bez výraznejších zásahov, priestor medzi Starým mostom a Tyršovým nábrežím by však bol vhodný pre hlavnú budovu návštevníckeho centra BDP (alternatíva 1). Alternatívou č. 2 by bolo zriadenie návštevníckeho centra BDP v priestoroch historickej lodenice Nemeckého veslárskeho klubu po ich rekonštrukcii.

Cyklotrasy: v súčasnosti 1 225 m.

4 Lido (12 ha, obr. 17)

Charakter územia: Inundačné územie zmiešaného charakteru

Súčasný stav: Lido projekt – v štádiu územného schvaľovania.

Ciele a návrh: Vytvorenie nábrežného parku, mestskej pláže s lagúnou a nátokom do obnoveného Ovsíšťského ramena. Zachovanie funkcie športu – areály lodeníc. Podrobnejšie rieši urbanistická štúdia „Športovo – rekreačná zóna Lido“.

Cyklotrasy: v súčasnosti 3 805 m, návrh predĺžiť o 3 585 m.

5 Soví les (43 ha, obr. 17)

Charakter územia: Inundačné územie, zalesnené, CHA

Súčasný stav: CHA „Soví les“ – biotop európskeho významu pre výskyt nížinných lužných lesov.

Ciele a návrh: Realizácia úprav brehu a ich sprístupnenie pešími chodníkmi, v prevažnej miere existujúcimi. Obnovenie Ovsíšťského ramena, prístup do Sovieho lesa premostením ramena pod Prístavným mostom. Rešpektovať CHA.

Cyklotrasy: v súčasnosti 1 055 m, návrh predĺžiť o 605 m.

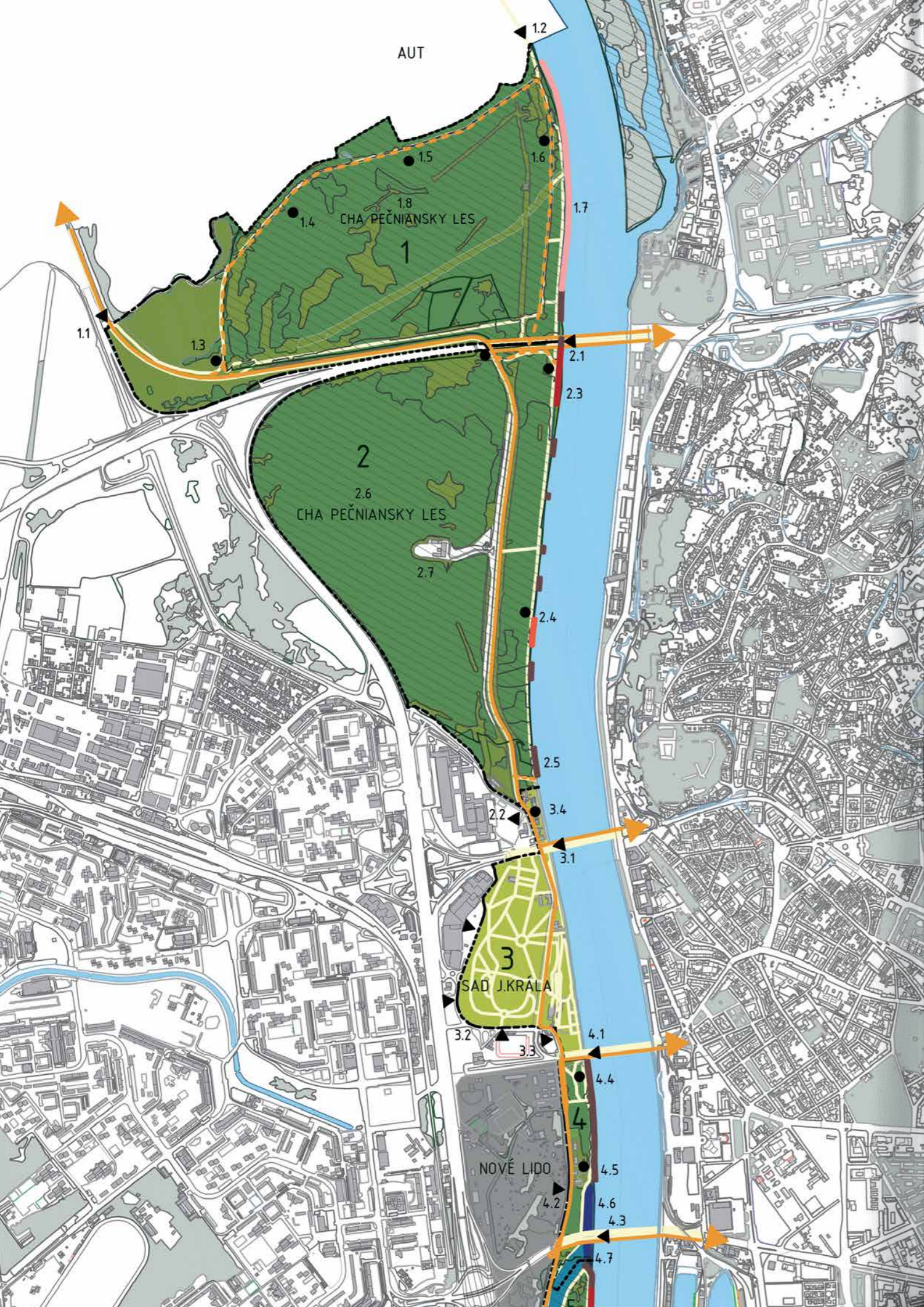
6 Cvičisko (56 ha, obr. 17)

Charakter územia: Inundačné územie, lúky a pasienky

Súčasný stav: Územie je charakterizované otvorenými lúčnymi priestormi.

Ciele a návrh: Úpravy brehu sa realizujú iba v malej miere, sieť chodníkov ktoré kopírujú jestvujúci stav, pri brehu vybudovanie miest pre voľnočasové aktivity, grilovanie a pod. Vhodná lokalita pre situovanie hlavnej budovy návštevníckeho centra BDP (alt 3).

Cyklotrasy: v súčasnosti 825 m, návrh predĺžiť o 1 785 m.

A

územia

1. Jelení háj
2. Pečňa
3. Sad Janka Kráľa
4. Lido

Legenda

- Hranice území BDP
- Existujúce cyklotrasy
- Navrhované cyklotrasy
- Pešie turistické trasy
- ▶ Vstupy do BDP
- Prvky BDP
- Navrhovaný "Skywalk"
- Dunaj a jeho ramena
- Navrhovaná lagúna a mest. pláž
- Obnova zaniknutého ramena
- Revitalizácia exist. ramena
- Prírodná pláž existujúca
- Prírodná pláž navrhovaná
- Tech. revitalizácia brehu navrh.
- Lesy v území BDP
- Mestské parky v území BDP
- Ostatná zeleň v území BDP
- Chránené územia
- Ostatná zelen mimo BDP
- Investičné zámery v dotyku s BDP – Nové lido, Slnečnice

1 ● územie: Jelení háj

1.1
názov: Parkovisko – Bunker BS 4
● typ: Vstup do územia / vybavenosť
● súčasný stav: Parkovisko pri bývalej colnici s priamym kontaktom na hrázu a medzinárodnú cyklotrasu. Momentálne využívané pre návštevníkov bunkru BS 4 Lány. ● **ciele a návrh:** Betónovú plochu parkoviska zrekonštruovať dopravne vyriešiť vjazd a výjazd z parkoviska. Podporiť prepojenie BDP s medzinárodnou cyklotrasou smer Rakúsko.

1.2
názov: Prepoja na Rakúsko (Pečňiansky les) ● **typ:** Vstup do územia / chodník
● súčasný stav: Krátke prepojenie medzi bývalými pohraničnými komunikáciami funguje v súčasnosti živelným spôsobom ako úzky vyšliapaný chodník bez označenia. ● **ciele a návrh:** S ohľadom na charakter pešej komunikácie popri Dunaji na rakúskej strane zachovať peší charakter tohto vstupu, Chodník však bude potrebné nanovo vybudovať a opatriť značením.

1.3
názov: Bunker BS – 4 – Lány ● **typ:** Existujúci objekt / atrakcia ● **súčasný stav:** Opevnenie bratislavského predmestia z roku 1938, v súčasnosti tvorí časť múzea petržalského opevnenia – www.mpo.sk ● **ciele a návrh:** Ponechať v prevádzke ako jednu z atrakcií BDP. Živelne vytvorenú trasu k bunkru pretvorí na udržiavanú šotolinovú cestu, doplniť priame napojenie z hrádze.

1.4
názov: Bunker BS – 3 ● **typ:** Existujúci objekt / atrakcia ● **súčasný stav:** Opevnenie bratislavského predmestia z roku 1938, v súčasnosti nie je objekt využívaný ● **ciele a návrh:** Sprístupnenie exteriéru vyznačeným chodníkom, začlenenie do programu obnovy petržalských bunkrov.

1.5
názov: Bunker BS – 2 ● **typ:** Existujúci objekt / atrakcia ● **súčasný stav:** Opevnenie bratislavského predmestia z roku 1938, v súčasnosti nie je objekt využívaný ● **ciele a návrh:** Sprístupnenie exteriéru vyznačeným chodníkom, začlenenie do programu obnovy petržalských bunkrov.

1.6
názov: Bunker BS – 1 ● **typ:** Existujúci objekt / atrakcia ● **súčasný stav:** Opevnenie bratislavského predmestia z roku 1938, v súčasnosti nie je objekt využívaný ● **ciele a návrh:** Vzhľadom na jeho polohu priamo pri cyklotrase je objekt vhodný na prevádzku expozície ako atrakcia BDP, začlenenie do programu obnovy petržalských bunkrov.

1.7
názov: Štrková pláž Lanfranconi ● **typ:** Prírodný prvok ● **súčasný stav:** Prírodný plážový breh s dobrou dostupnosťou z mosta Lanfranconi ● **ciele a návrh:** Revitalizačné úpravy brehu v dĺžke cca 130m – viď. kapitola 5.2.1.1. Sprístupnenie pláže sieťou chodníkov z cyklotrasy, vybudovanie niekoľkých miest pre odstavenie bicyklov a miest pre oddych s posedením.

1.8
názov: CHA Pečňiansky les ● **typ:** Prírodný prvok ● **súčasný stav:** Chránený areál vyhlásený v roku 2012. Účelom je zabezpečenie ochrany biotopov európskeho významu: vřbovotopoflové a dubovo-brestovo-jaseňové nížinné lužné lesy, prirodzené eutrofné

a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a ponorených cievnatých rastlín, druhov európskeho významu najmä bobra vodného a viacerých druhov netopierov a druhov národného významu. ● **ciele a návrh:** Bez výraznejších zásahov.

2 ● územie: Pečňa

2.1
názov: Most Lanfranconi ● **typ:** Vstup do územia / vybavenosť ● **súčasný stav:** Vďaka peším lávkam po oboch stranách mosta dôležité pešie a cyklistické prepojenie na Karlovu ves a Mlynskú dolinu. Bod napojenia sa na Medzinárodnú dunajskú cestu – smer Rakúsko. ● **ciele a návrh:** Možné využitie záhybného parkoviska na ľavom brehu, najšť vhodné využitie pre priestor pod mostom na pravom brehu – napr. cyklopoint.

2.2
názov: Viedenská cesta (Aušpic) ● **typ:** Vstup do územia / atrakcia ● **súčasný stav:** Miesto kde sa hrádza odkláňa od Viedenskej cesty. Negatívum – ruina rozostavanej stavby ..., improvizované parkovanie pozdĺž komunikácie. V blízkosti sa nachádza aj Nemecký veslársky klub, pláž pod UFOm a areál Incheby. ● **ciele a návrh:** Možnosť využitia objektu Nemeckého veslárskeho klubu pre potreby centrálnej budovy BDP.

2.3
názov: Rozšírenie štrkovej pláže ● **typ:** Prírodný prvok – navrhovaný ● **súčasný stav:** Breh spevnený kamenným opevnením ● **ciele a návrh:** Revitalizácia brehu do plážovej podoby poniže mosta v dĺžke cca 250m – viď. kapitola 5.2.1.1. Sprístupnenie chodníkom spod mosta.

2.4
názov: Výhľadový chodník ● **typ:** Prírodný prvok – navrhovaný ● **súčasný stav:** Breh spevnený kamenným opevnením ● **ciele a návrh:** Sprístupnenie malých výhľadových pláží vytvorených rôznymi formami úprav brehového opevnenia peším chodníkom vedeným tesne pri brehu, priečne napojenia na hrázu.

2.5
názov: Vyústenie bývalého Pečňianskeho ramena ● **typ:** Prírodný prvok – navrhovaný ● **súčasný stav:** Breh s miernejším sklonom, vhodným na rekreačné využitie ● **ciele a návrh:** Modifikácia brehového opevnenia do formy pláže v dĺžke cca 125m, v súčasnom sklone ale s možnosťou prístupu k vode – viď. kapitola 5.2.1.1.

2.6
názov: CHA Pečňiansky les ● **typ:** Prírodný prvok ● **súčasný stav:** detto 1.9 ● **ciele a návrh:** Bez výraznejších zásahov.

2.7
názov: Vodárenský zdroj a čerpacia stanica Pečňiansky les ● **typ:** Existujúci objekt / vybavenosť ● **súčasný stav:** Vodárenský zdroj vybudovaný v 60-tych a 70-tych rokoch, tvorený radom širokopriemerových vrtných studní rovnobežných s tokom Dunaja. Kapacita do 600l.s-1. ● **ciele a návrh:** Bez zásahov.

3 ● územie: Sad Janka Kráľa

3.1
názov: Most SNP ● **typ:** Vstup do územia ● **súčasný stav:** Pešie lávky po oboch stranách mosta tvoria jedno z hlavných napojení z centra mesta. Negatívum – nekonceptné stavebné zásahy do architektúry mosta SNP v štádiu úradmi

zastavenej stavby. ● **ciele a návrh:** Bez výraznejších zásahov, doplniť značenie hlavných trás do BDP.

3.2
názov: Existujúce vstupy do Sadu Janka Kráľa ● **typ:** Vstup do územia ● **súčasný stav:** Ide o vstupy od Auparku a z miesta bývalého štadiónu Artmedie Petržalka ● **ciele a návrh:** Bez výraznejších zásahov, doplniť značenie hlavných trás do BDP.

3.3
názov: Parkovisko Tyršovo nábřeží ● **typ:** Vstup do územia ● **súčasný stav:** Neupravená plocha používaná ako živelné parkovisko ● **ciele a návrh:** Možná poloha pre budovu návštevníckeho centra BDP (alt.1).

3.4
názov: Lodenice ● **typ:** Existujúci objekt / pamiatka ● **súčasný stav:** Objekty lodeníc – Slovenský veslársky klub (arch. Konrad) ● **ciele a návrh:** Možnosť využívania niektorých z týchto budov pre potreby BDP ako návštevnícke centrum (alt.2).

4 ● územie: Lido

4.1
názov: Starý most ● **typ:** Vstup do územia ● **súčasný stav:** Ďalšie z dôležitých napojení priamo z mestského centra pre peších aj cyklistov. Zastávka električky. ● **ciele a návrh:** Bez výraznejších zásahov, doplniť značenie hlavných trás do BDP.

4.2
názov: Nová štvrť Lido ● **typ:** Vstup do územia ● **súčasný stav:** Nové vstupy z pripravovanej štvrte Nové Lido. ● **ciele a návrh:** Bude riešené v spolupráci s riešiteľmi štúdie „Sportovo – rekreačná zóna Lido“ a štvrte Nové Lido.

4.3
názov: Most Apollo ● **typ:** Vstup do územia ● **súčasný stav:** Priame napojenie z nového mestského centra. ● **ciele a návrh:** Bez výraznejších zásahov, doplniť značenie hlavných trás do BDP.

4.4
názov: Mestský park (Nové Lido) ● **typ:** Prírodný prvok – navrhovaný ● **súčasný stav:** Prírodné územie s fragmentmi lužného lesa, kamenné opevnenie brehu ● **ciele a návrh:** Bude riešené v spolupráci s riešiteľmi štúdie „Sportovo – rekreačná zóna Lido“ a štvrte Nové Lido.

4.5
názov: Lodenice ● **typ:** Existujúci objekt ● **súčasný stav:** Objekty lodeníc – Dunajčik, Dunajklub ● V zmysle štúdie „Sportovo – rekreačná zóna Lido“ budú lodenice premiestnené, prítomnosť vodákov v lokalite je žiaduca aj pre BDP.

4.6
názov: Lagúna a mestská pláž (Nové Lido) ● **typ:** Prírodný prvok – navrhovaný ● **súčasný stav:** Miesto bývalého kúpaliska Lido, breh v súčasnosti spevnený kamenným opevnením ● **ciele a návrh:** Bude riešené v spolupráci s riešiteľmi štúdie „Sportovo – rekreačná zóna Lido“ a štvrte Nové Lido.

4.7
názov: Ústie Ovsíškého ramena ● **typ:** Prírodný prvok – navrhovaný ● **súčasný stav:** Miesto bývalého kúpaliska Lido, breh v súčasnosti spevnený kamenným opevnením ● **ciele a návrh:** Bude riešené v spolupráci s riešiteľmi štúdie „Sportovo – rekreačná zóna Lido“ a štvrte Nové Lido.

B

- územia**
 5. Soví les
 6. Cvičisko
 7. Hrabiny
 8. Starý háj
 9. Draždiak
 10. Chorvátske rameno

5 • územie: Soví les

5.1
názov: Prístavný most • **typ:** Vstup do územia • **súčasný stav:** Lávky pre peších a cyklistov po oboch stranách mosta, dôležité prepojenie na cyklotrasu na náprotivnom brehu Dunaja. • **ciele a návrh:** Bez výraznejších zásahov, doplniť značenie hlavných trás do BDP.

5.2
názov: Nová štvrť Lido • **typ:** Vstup do územia • **súčasný stav:** Nové vstupy z pripravovanej štvrte Nové Lido. • **ciele a návrh:** Bude riešené v spolupráci s riešiteľmi štúdie „Športovo – rekreačná zóna Lido“ a štvrte Nové Lido.

5.3
názov: Areál Ekonomickej univerzity • **typ:** Vstup do územia • **súčasný stav:** Existujúci prístup na hrádzu cez areál Ekonomickej univerzity. Nachádza sa tu jazdecký športový klub, športoviská (tenis, plážový volejbal) a bufet pre cyklistov • **ciele a návrh:** Bez výraznejších zásahov, doplniť značenie hlavných trás do BDP.

5.4
názov: Obnova a prehĺbenie Ovsíškého ramena • **typ:** Prírodný prvok – navrhovaný • **súčasný stav:** Zaniknuté rameno známe v minulosti aj pod menom „Lido zátoka“. • **ciele a návrh:** Revitalizácia ramena v jeho pôvodnej trase. Existujúca dolná časť ramena bude prehĺbená odstránením usadených sedimentov v dĺžke cca 300 – 500 m – vid. kapitola 5.2.2.1.

5.5
názov: Premostenie Ovsíškého ramena • **typ:** Navrhovaný objekt • **súčasný stav:** – • **ciele a návrh:** Navrhované premostenie ramena šírky cca 50m pre prístup do CHA Soví les.

5.6
názov: Úpravy brehu Dunaja • **typ:** Prírodný prvok – navrhovaný • **súčasný stav:** Breh spevnený kamenným opevnením • **ciele a návrh:** Obnova prírodnej plážovej formy brehu, miestami technická revitalizácia brehu formou bodových opevňovacích prvkov – vid. kapitola 5.2.1.4.

5.8
názov: CHA Soví les • **typ:** Prírodný prvok • **súčasný stav:** Chránený areál vyhlásený v roku 2010. Účelom je zabezpečenie ochrany biotopov európskeho významu: vřbovotopolové a dubovo-brestovo-jaseňové nížinné lužné lesy, prirodzené eutrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a ponorených cievnatých rastlín a nížinné až horské vodné toky s vegetáciou zväzu Ranunculion fluitantis a Callitriche-Batrachion, druhov európskeho významu a druhov národného významu. • **ciele a návrh:** Bez výraznejších zásahov, pešie chodníky ktoré v podstate kopírujú terajší stav budú sprístupňovať novovzniknuté prírodné brehy.

6 • územie: Cvičisko

6.1
názov: Vstupy z hrádze • **typ:** Vstup do územia • **súčasný stav:** Existujúci prístup na hrádzu cez areál Ekonomickej univerzity. Nachádza sa tu jazdecký športový klub, športoviská (tenis, plážový volejbal) a bufet pre cyklistov • **ciele a návrh:** Bez výraznejších zásahov, doplniť značenie hlavných trás do BDP.

6.2
názov: Možná poloha návštevníckeho centra BDP • **typ:** Navrhovaný objekt • **súčasný stav:** Lúka a prírodné brehy

v lokalite „Cvičisko“, v súčasnosti obľúbené miesto pre trávenie voľnočasových aktivít. • **ciele a návrh:** V záujme podpory návštevnosti vybudovanie niekoľkých miest pre grilovanie s možnosťou kempovania aj pre vodákov. Jedna z možných lokalít pre vybudovanie budovy návštevníckeho centra BDP (alt. 3) s relatívne dobrou dostupnosťou.

6.3
názov: Úpravy brehu Dunaja • **typ:** Prírodný prvok – navrhovaný • **súčasný stav:** Prírodná pláž, breh spevnený kamenným opevnením od rkm 1864. • **ciele a návrh:** Revitalizácia brehu do prírodnej podoby v dĺžke cca 150 m – vid. kapitola 5.2.1.5 a bodové technické revitalizácie brehu – 5.2.1.6.

6.4
názov: Obnova vtoku do Starohájskeho ramena • **typ:** Prírodný prvok – navrhovaný • **súčasný stav:** Zaniknutý vtok do ramena • **ciele a návrh:** Obnovené prepojenie ramena s hlavným korytom Dunaja o dĺžke cca 180m v pôvodnej trase – vid. kapitola 5.2.2.2

7 • územie: Hrabiny

7.1
názov: Križovatka Dolnozemska – Gettingova • **typ:** Vstup do územia • **súčasný stav:** Jeden z dôležitých vstupov do územia pre obyvateľov Petržalky, križovatka so semaforami. • **ciele a návrh:** Bez výraznejších zásahov, doplniť značenie hlavných trás do BDP.

7.2
názov: CHA Hrabiny • **typ:** Prírodný prvok • **súčasný stav:** Chránený areál vyhlásený v roku 2002. Ochrana lokality výskytu najväčšej známej populácie kriticky ohrozeného a vzácného rastl. druhu kozinca drsného, ako jedinej na Slovensku a prír. hodnotného územia luž. lesa v dotyku so silne urbanizovaným prostredím. • **ciele a návrh:** Vyznačenie a úprava chodníka vedúceho cez les na hrádzu, inak bez výraznejších zásahov.

8 • územie: Starý háj

8.1
názov: Križovatka Dolnozemska – Masarykova • **typ:** Vstup do územia • **súčasný stav:** Jeden z dôležitých vstupov do územia pre obyvateľov Petržalky, križovatka so semaforami. • **ciele a návrh:** Bez výraznejších zásahov, doplniť značenie hlavných trás do BDP.

8.2
názov: Podchod pod Dolnozemskou • **typ:** Vstup do územia • **súčasný stav:** Jeden z dôležitých vstupov do územia pre obyvateľov Petržalky, podchod v zlom technickom stave. V blízkosti sa nachádza cyklistický bufet. • **ciele a návrh:** Podchod by bolo vhodné rekonštruovať, doplniť značenie hlavných trás do BDP.

8.3
názov: SKYWALK • **typ:** Navrhovaný objekt / atrakcia • **súčasný stav:** – • **ciele a návrh:** Vyhládokový chodník v korunách stromov navrhovaný ako pokračovanie nadchodu nad Dolnozemskou s cieľom pritiahnúť návštevníkov až ku korytu Dunaja. Chodník môže byť ukončený rozhladňou. Dĺžka cca 300 m.

8.4
názov: Revitalizácia Starohájskeho ramena • **typ:** Prírodný prvok – navrhovaný • **súčasný stav:** Rameno je v súčasnosti iba čiastočne splavné, v jeho spodnej časti sa nachádza prístav

SVP „Zuzana“, ktorý bude pokračovať v činnosti. • **ciele a návrh:** Prečistenie a prehĺbenie ramena na plytkých a zanesených miestach, brehy sa v maximálne možnej miere ponechajú v prírodnej forme – vid. kapitola 5.2.2.2.

8.5
názov: premostenie Starohájskeho ramena • **typ:** Navrhovaný objekt • **súčasný stav:** – • **ciele a návrh:** Navrhované premostenie ramena šírky cca 30 m pre prístup do PR Starý háj a prepojenie peších chodníkov.

8.6
názov: Bunker BS – 15 • **typ:** Existujúci objekt / atrakcia • **súčasný stav:** Opevnenie bratislavského predmostia z roku 1938 • **ciele a návrh:** Sprístupnenie exteriéru vyznačeným chodníkom, začlenenie do programu obnovy petržalských bunkrov.

8.7
názov: PR Starý háj • **typ:** Prírodný prvok – navrhovaný • **súčasný stav:** Prírodná rezervácia vyhlásená v roku 2005. Účelom vyhlásenia PR a jej ochranného pásma je ochrana prirodzeného lužného lesa s výskytom viacerých chránených druhov rastlín a živočíchov. • **ciele a návrh:** Bez výraznejších zásahov.

9 • územie: Draždiak

9.1
názov: Chorvátske rameno – Draždiak, Antolská • **typ:** Vstup do územia • **súčasný stav:** V súčasnosti vstupy do lesoparku pri Draždiaku • **ciele a návrh:** Vstupy zabezpečujúce hlavné prepojenie Chorvátskeho ramena s BDP v okolí Veľkého a Malého Draždiaku. Bez výraznejších zásahov, doplniť značenie hlavných trás do BDP.

10 • územie: Chorvátske rameno

10.1
názov: Chorvátske rameno – podjazd pod Dolnozemskou • **typ:** Vstup do územia • **súčasný stav:** Bod prepojenia Chorvátskeho ramena s BDP, v súčasnosti fungujúca cyklotrasa peší chodník. • **ciele a návrh:** Bez výraznejších zásahov, doplniť značenie hlavných trás do BDP.

10.2
názov: Premostenie Dolnozemskej – Skywalk • **typ:** Navrhovaný objekt / atrakcia • **súčasný stav:** – • **ciele a návrh:** Prvá časť chodníka v korunách stromov ktorá preklenie štvorprúdovú komunikáciu Dolnozemska. Táto časť Skywalku má slúžiť pre peších aj cyklistov.

10.3
názov: Štrkovisko • **typ:** Existujúci objekt / priemysel • **súčasný stav:** Funkčná skládka a triedička štrku SVP. • **ciele a návrh:** bez zásahov.

10.4
názov: CHA Chorvátske rameno • **typ:** Prírodný prvok • **súčasný stav:** Chránený areál vyhlásený v roku 2003. Účelom vyhlásenia CHA a jeho OP je zabezpečenie ochrany rôznorodosti mnohých vývojových štádií organizmov flóry a fauny Chorvátskeho ramena a udržanie stability biodiverzity v rámci vodného diela Gabčíkovo. • **ciele a návrh:** Bez výraznejších zásahov.

C

- územia**
 11. Jarovecké rameno a zemník
 12. Slnčnice
 13. Dunajské ostrovy

11 ● územie: Jarovecké rameno a zemník

11.1
názov: Petržalská hrádza – za ČOV ● **typ:** Vstup do územia / vybavenosť ● **súčasný stav:** V súčasnosti intenzívne využívaný nástup na hrádza a do priestorov okolo „Zemníka“. Nachádza sa tu cyklistický bufet a malé neregulované parkovisko. ● **ciele a návrh:** Jeden z perspektívne dôležitých vstupov do územia – úprava a rozšírenie parkoviska, regulácia prejazdu cez hrádza, doplniť značenie BDP.

11.2
názov: Nový diaľničný most – Jarovecké rameno, Zemník ● **typ:** Vstup do územia navrhovaný ● **súčasný stav:** V súčasnosti rozostavaný obchvat D4 Jarovce – Ivánka. ● **ciele a návrh:** Nie je jasné či súčasťou mostnej konštrukcie bude aj lávka pre peších a cyklistov. Prípadné napojenie tejto lávky na hrádza a priestory pri „Zemníku“ by prinieslo nové možnosti a tiež žiadané prepojenie s náprotivným brehom Dunaja.

11.3
názov: Premostenie Jaroveckého ramena ● **typ:** Navrhovaný objekt ● **súčasný stav:** – ● **ciele a návrh:** Navrhované premostenie ramena šírky cca 40m pre prístup do lokality „Zemník“ a prepojenie peších a cyklochodníkov.

11.4
názov: Úpravy brehu Dunaja ● **typ:** Prírodný prvok – navrhovaný ● **súčasný stav:** Breh spevnený kamenným opevnením ● **ciele a návrh:** Technické revitalizácie brehu iba na niekoľkých vybraných oddychových miestach – viď. 5.2.1.7.

11.5
názov: Lodenice ● **typ:** Existujúci a pripravovaný objekt / šport ● **súčasný stav:** Provizórne lodenice v kontajneroch ● **ciele a návrh:** Vodácky areál „Zemník“

11.6
názov: Hausbóty ● **typ:** Existujúci objekt / ubytovanie ● **súčasný stav:** Živelne rozrastená kolónia hausbótov na brehoch Jaroveckého ramena. ● **ciele a návrh:** Regulácia, zabránenie ďalšiemu neželanému vývoju.

11.7
názov: Premostenie Jaroveckého ramena ● **typ:** Navrhovaný objekt ● **súčasný stav:** – ● **ciele a návrh:** Navrhované premostenie ramena šírky cca 80 m pre prístup do lokality „Zemník“ z existujúceho chodníka. Technicky náročné ale dôležité pre zokruhovanie peších a cyklochodníkov.

11.8
názov: Bufety na hrádzi ● **typ:** Existujúci objekt ● **súčasný stav:** Obľúbené bufety pri hrádzi pre cyklistov a korčuliarov. ● **ciele a návrh:** Bez zásahov.

12 ● územie: Slnčnice

12.1
názov: Obytný súbor Slnčnice ● **typ:** Vstup do územia ● **súčasný stav:** Živelne vyšľapaný chodník vedený okrajom lesíka k hrádzi. ● **ciele a návrh:** Umožnenie užívania hráže a priame prístupnenie BDP aj obyvateľom Slnčnic – Zóna viladomy. Možnosť vybudovania menšieho parkoviska.

12.2
názov: Premostenie priesakového kanála ● **typ:** Navrhovaný objekt ● **súčasný stav:** – ● **ciele a návrh:** Navrhované premostenie kanála šírky cca 15 m v mieste výústia prístupového chodníka.

13 ● územie: Dunajské ostrovy

13.1
názov: Parkovisko „Pri hrádzi“ ● **typ:** Vstup do územia / vybavenosť ● **súčasný stav:** Dôležité ale neupravené záchytné parkovisko pre návštevníkov hráže v blízkosti bufetov, vjazd do zóny za hrádzou pre motorové vozidlá. ● **ciele a návrh:** Plochu parkoviska opraviť, prípadne rozšíriť. Doplniť značenie BDP a spôsob regulácie vjazdu pre motorové vozidlá.

13.2
názov: Úpravy brehu Dunaja ● **typ:** Prírodný prvok – navrhovaný ● **súčasný stav:** Breh spevnený kamenným opevnením. Po brehovej čiare vedie asfaltový chodník. ● **ciele a návrh:** Miestna technická revitalizácia brehu v 4 miestach pre vytvorenie oddychových a vyhládkových miest s možnosťou vstupu do vody – viď. kapitola 5.2.1.8.

13.3
názov: PR Dunajské ostrovy ● **typ:** Prírodný prvok ● **súčasný stav:** Prírodná rezervácia vyhlásená v roku 2002, dôvodu zabezpečenia ochrany biotopu lužného lesa a biotopu mokradí, ako aj typického rázu lužnej krajiny. Výskyt mnohých živočíšnych druhov, hlavne avifauny. Jadro biocentra nadregionál. významu, významná genofondová plocha. ● **ciele a návrh:** bez zásahov.

◀ Obr. 18.

D

územia
 14. Dunajské luhy
 15. Rusovský park
 16. Mokrad

14 ● územie: Dunajské luhy

14.1
názov: Rusovce – Irkutská ● **typ:** Vstup do územia ● **súčasný stav:** Existujúci prístup do lesoparku okolo Rusoveckého jazera. ● **ciele a návrh:** Možnosť vybudovania menšieho parkoviska, inak bez výraznejších zásahov. Doplniť značenie BDP.

14.2
názov: Rusovce – Gerulata ● **typ:** Vstup do územia ● **súčasný stav:** Existujúci vstup do lesoparku pri vykopávkach antickej Gerulaty v Rusovciach. Náučný chodník z kamenej drte popri vodnom kanáli vytekajúcom z Rusoveckého jazera. ● **ciele a návrh:** Možnosť využiť potenciál Gerulaty ako jednej z atrakcií BDP, obnova a kultivácia existujúcich chodníkov v lesoparku.

14.3
názov: Rusovce – Pri Gaštanovej aleji ● **typ:** Vstup do územia ● **súčasný stav:** Existujúci prístup do lesoparku za Rusovským parkom. ● **ciele a návrh:** Možnosť vybudovania menšieho parkoviska, inak bez výraznejších zásahov. Doplniť značenie BDP.

14.4
názov: Rusovecké jazero ● **typ:** Prírodný prvok ● **súčasný stav:** Štrkopieskové jazero v letných mesiacoch neoficiálne využívané na kúpanie (bez infraštruktúry) s dobrým prístupom priamo z hrádze. ● **ciele a návrh:** –

14.5
názov: Čunovské jazerá ● **typ:** Vstup do územia ● **súčasný stav:** Existujúci prístup do lesoparku k Čunovským jazerám zo štátnej cesty smerom na hraničný prechod Rajka. ● **ciele a návrh:** Potreba riešiť otázku parkovania, inak bez výraznejších zásahov. Doplniť značenie BDP.

14.6
názov: Čunovské jazerá ● **typ:** Prírodný prvok ● **súčasný stav:** Veľké jazero sa nachádza priamo v prírodnej rezervácii Ostrovné lúčky, malé jazero hneď pri jej okraji. Obľúbené miesto na kúpania pre mnohých bratislavčanov, bez ohľadu na rôzne zákazy a problematický prístup. ● **ciele a návrh:** –

14.7
názov: Čunovo – Pri kostole ● **typ:** Vstup do územia ● **súčasný stav:** Existujúci prístup k hrádzi z obce Čunovo. Asfaltová cesta je značená ako cyklochodník. ● **ciele a návrh:** Potreba riešiť otázku parkovania, inak bez výraznejších zásahov. Doplniť značenie BDP.

14.8
názov: Čunovo – Na hrádzi ● **typ:** Vstup do územia ● **súčasný stav:** Existujúci prístup k hrádzi z obce Čunovo. Asfaltová cesta je značená ako cyklochodník. ● **ciele a návrh:** Bez výraznejších zásahov, doplniť značenie BDP.

14.9
názov: PR Ostrovné lúčky ● **typ:** Prírodný prvok ● **súčasný stav:** Prírodná rezervácia vyhlásená v roku 1988, z dôvodu ochrany zriedkavej flóry, zachovalých lesostepných spoločenstiev a lužného lesa Podunajskej nížiny. ● **ciele a návrh:** Bez výraznejších zásahov.

14.10
názov: Vodárenský zdroj Rusovce – Ostrovné lúčky ● **typ:** Existujúci objekt / vybavenosť ● **súčasný stav:** Vodárenský zdroj vybudovaný v rokoch 1976 – 1990, tvorený radom vŕtaných studní s filtračiou rovnobežných s tokom Dunaja.

Kapacita až 2650l. s-1. ● **ciele a návrh:** Bez zásahov.

15 ● územie: Rusovský park

15.1
názov: Rusovce – Reštaurácia SĽUK, Balkánska ● **typ:** Vstup do územia ● **súčasný stav:** Existujúce vstupy do Rusovského parku. ● **ciele a návrh:** Bez výraznejších zásahov, doplniť značenie BDP.

15.2
názov: Rusovský kaštieľ ● **typ:** Existujúci objekt / pamiatka ● **súčasný stav:** Neogotický kaštieľ z 19. storočia, v súčasnosti v štádiu dlhodobu pripravovanej rekonštrukcie. ● **ciele a návrh:** V prípade sprístupnenia aspoň časti kaštieľa verejnosti by sa mohol stať jedným z vyhľadávaných návštevných centier na území BDP.

16 ● územie: Mokrad

16.1
názov: Hrušovská zdrž – Bufet Obrátka ● **typ:** Vstup do územia ● **súčasný stav:** Existujúci vstup na hrádzu pri najjužnejšie položenom cyklistickom bufete. ● **ciele a návrh:** Možnosť vybudovania menšieho parkoviska, inak bez výraznejších zásahov. Doplniť značenie BDP.

16.2
názov: Bufet Pri poldri ● **typ:** Existujúci objekt ● **súčasný stav:** Bufet a oddychové miesto v bode napojenia sa existujúceho asfaltového chodníka kopírujúceho obvod PR Ostrovné lúčky na hrádzu. ● **ciele a návrh:** Bez zásahov. Možnosť kempovania pre vodiakov.

16.3
názov: Úpravy brehu Dunaja ● **typ:** Prírodný prvok / navrhovaný ● **súčasný stav:** Breh spevnený kamenným opevnením ● **ciele a návrh:** Navrhované vytvorenie prírodného plážového brehu na dĺžke cca 150 m – vid. kapitola 5.2.1.9.

16.4
názov: Rozhľadňa Hrušovská zdrž ● **typ:** Existujúci objekt / atrakcia ● **súčasný stav:** Drevená rozhľadňa slúžiaca ako pozorovateľňa vtáctva. ● **ciele a návrh:** Zlepšenie prístupu z hrádze, inak bez zásahov.

◀ Obr. 19.

7 Hrabiny (12 ha, obr. 17)

Charakter územia: Zalesnené územie v kontakte s hrádzou, CHA

Súčasný stav: CHA „Hrabiny“ s výskytom najväčšej známej populácie kriticky ohrozeného a vzácneho rastlinného druhu kozinca drsného, jediná na Slovensku.

Ciele a návrh: Vybudovať chodník od križovatky Dolnozemska – Gettingova ako jeden z nástupov do BDP, inak bez výraznejších zásahov. Rešpektovať CHA.

Cyklotrasy: v súčasnosti 270 m, návrh predĺžiť o 430 m.

8 Starý háj (73 ha, obr. 17)

Charakter územia: Inundačné územie, zalesnené, PR – stupeň ochrany IV – V

Súčasný stav: PR „Starý Háj“ ktorej účelom je ochrana prirodzeného lužného lesa s výskytom viacerých chránených druhov rastlín a živočíchov.

Ciele a návrh: Obnova Starohájskeho ramena a jeho prepojenie s Dunajom. Sieť peších chodníkov, mostík cez rameno, Skywalk v korunách stromov, sprístupnenie a renovácia bunkra B-S 15 „Ostrov“.

Cyklotrasy: v súčasnosti 1 010 m, návrh predĺžiť o 2 390 m.

9 Draždiak (76 ha, obr. 17)

Charakter územia: Lesopark a vodné plochy

Súčasný stav: Lesopark s jazerami je intenzívne využívaný obyvateľmi Petržalky, územie je v priamom kontakte s husto urbanizovanými zónami.

Ciele a návrh: Vytvorenie dôležitého nástupného bodu BDP – pešia a cyklistická komunikácia by formou Skywalku prechádzala ponad Dolnozemska až k Dunaju, prepojenie Chorvátskeho ramena a Draždiaku s BDP.

Cyklotrasy: v súčasnosti 0 m, návrh predĺžiť o 1 000 m.

10 Chorvátske rameno (42 ha, obr. 17)

Charakter územia: Lesopark za hrádzou, CHA – stupeň ochrany III – IV

Súčasný stav: CHA „Chorvátske rameno“ vyhlásený pre zabezpečenie ochrany rôznorodosti mnohých vývojových štádií organizmov flóry a fauny. V strede územia sa nachádza priemyselný areál – skládka a triedička štrku.

Ciele a návrh: Bez výraznejších zásahov okrem Skywalku, ktorý prechádza okrajom tohto územia. Rešpektovať CHA.

Cyklotrasy: v súčasnosti 2 620 m, návrh predĺžiť o 250 m.

11 Jarovecké rameno a zemník (329 ha, obr. 18)

Charakter územia: Inundačné územie zmiešaného charakteru s dunajskými ramenami

Súčasný stav: Územie je intenzívne využívané na šport a rekreáciu. Nekontrolovaná výstavba hausbótov je však silné negatívum a zdroj mnohých problémov.

Ciele a návrh: Obnova prepojenia Starohájskeho a Jaroveckého ramena, brehové úpravy malého rozsahu. Sieť chodníkov pre sprístupnenie ramien a plánovaných športových aktivít, možnosť rozšírenia cyklotrasy. Pripravuje sa tu výstavba areálu pre veslovanie a kanoistiku s rozvinutou infraštruktúrou preto túto lokalitu takisto vnímame ako vhodnú pre situovanie hlavnej budovy

návštevníckeho centra BDP (alt 4).

Cyklotrasy: v súčasnosti 5 440 m, návrh predĺžiť o 8 705 m.

12 Slničnice (65 ha, obr. 18)

Charakter územia: Zmiešané územie za hrádzou

Súčasný stav: Pás lesa a poľnohospodárska pôda v kontakte s novovznikajúcou obytnou štvrťou „Slničnice“.

Ciele a návrh: Sprístupnenie hrádze a BDP pre obyvateľov Slničnic formou chodníka a premostenia priesakového kanála, inak bez výraznejších zásahov.

Cyklotrasy: v súčasnosti 1 740 m, návrh predĺžiť o 720 m.

13 Dunajské ostrovy (220 ha, obr. 18)

Charakter územia: Inundačné územie, zalesnené, PR – stupeň ochrany V

Súčasný stav: PR „Dunajské ostrovy“ vyhlásená z dôvodu zabezpečenia ochrany biotopu lužného lesa a biotopu mokradí, ako aj typického rázu lužnej krajiny. Jadro biocentra nadregionálneho významu, významná genofondová plocha.

Ciele a návrh: Vzhľadom na PR žiadne alebo minimálne zásahy, avšak zachovanie a obnova chodníka pre peších a cyklistov popri Dunaji s doplnením odpočinkových miest pri brehu. Rešpektovať PR.

Cyklotrasy: v súčasnosti 4 625 m.

14 Dunajské luhy (537 ha, obr. 19)

Charakter územia: Lesopark za hrádzou s PR v časti územia okolo Čunovského jazera so stupňom ochrany IV

Súčasný stav: V území sa nachádza PR „Ostrovne lúčky“ zriadená na ochranu zriedkavej flóry, zachovalých lesostepných spoločenstiev a lužného lesa Podunajskej nížiny a vodné zdroje.

Ciele a návrh: Bez výraznejších zásahov, umožnenie priečnych prepojení. Sieť chodníkov bude v princípe kopírovať súčasný stav. Zlepšenie prepojenia obce Čunovo s hrádzou. Rešpektovať PR a ochranné pásmo vodného zdroja.

Cyklotrasy: v súčasnosti 13 125 m, návrh predĺžiť o 7 270 m.

15 Rusovský park (37 ha, obr. 19)

Charakter územia: Zámocký park a lesopark

Súčasný stav: Kaštieľ v Rusovciach so svojim parkom čakajúci na obnovu.

Ciele a návrh: Predpokladá sa rekonštrukcia kaštieľa a jeho parku, obnova vodných plôch a ramien.

Cyklotrasy: v súčasnosti 0 m, návrh predĺžiť o 1 150 m.

16 Mokrad' (77 ha, obr. 19)

Charakter územia: Inundačné územie, z väčšej časti zalesnené

Súčasný stav: Územie prírodného charakteru. nachádza sa tu rozhladňa Hrušovská zdrž.

Ciele a návrh: Chodník popri brehu Dunaja s vyhlídkovými odpočinkovými miestami, ich sprístupnenie priečnym prepojom na hrádzu. Chodník by mal pokračovať až po Areál vodných športov a Danubianu s pokračovaním na Maďarsko.

Cyklotrasy: v súčasnosti 3 285 m, návrh predĺžiť o 200 m.

5.2 VODOHOSPODÁRSKE REVITALIZÁCIE V RÁMCI BDP

Pre splnenie zadania a cieľov Bratislavského dunajského parku sú navrhnuté revitalizačné vodohospodárske opatrenia pozostávajúce z revitalizácie brehov Dunaja a z revitalizácie bočných ramien Dunaja. Tieto revitalizačné opatrenia sú navrhnuté predovšetkým v chránených územiach Pečniansky les, Soví les a Starý háj a v ich blízkom okolí.

5.2.1 Revitalizácia brehov Dunaja (Tab. 1)

Podstatou navrhovanej revitalizácie brehov je obnova prírodnej a estetickej formy brehov na vybraných miestach, umožnenie príjemného prístupu ľudí k vode a obnova riečného ekosystému a jeho funkcií. To bude mať priaznivý vplyv na kvalitu života ľudí, biodiverzitu a hydromorfologické a biologické ukazovatele kvality vody v zmysle požiadaviek Rámcovej smernice o vodách EÚ.

Pri návrhu revitalizačných úprav brehov (pozri Príloha 3) sa rešpektovali hydraulické a hydromorfologické podmienky na záujmovom úseku Dunaja. Identifikované boli úseky na ktorých je možné a žiadúce obnoviť prírodný breh bez potreby brehového opevnenia. Sú to predovšetkým konvexné, teda vnútorné časti oblúkov koryta, kde sú nižšie rýchlosti prúdenia vody, breh nie je silne atakovaný brehovou eróziou a v blízkosti brehu sa nenachádza dôležitá infraštruktúra. Na miestach kde je žiadúca revitalizácia brehu, ale vzhľadom na podmienky prúdenia je brehové opevnenie potrebné, je navrhnutá technická revitalizácia, modifikácia brehového opevnenia do prírody blízkej podoby.

5.2.1.1. Revitalizácia brehov v chránenom území Pečniansky les (obr. 21 – 24)

Od rakúsko-slovenskej hranice na pravom brehu Dunaja je smerom k mostu Lafranconi prírodný plážový breh na vnútornej strane riečného oblúka. Približne 200 m nad mostom Lafranconi začína brehové opevnenie z lomového kameňa a tým pre ľudí neprístupný breh s nízkou prírodnou hodnotou v celom zvyšku chráneného územia. Aby ľudia mohli breh Dunaja využívať na oddych a rekreáciu, bude na niekoľkých vybraných miestach breh upravený a vytvorené budú plážové, odychové a vyhliadkové miesta.

Od konca prírodného brehu smerom k mostu Lafranconi je navrhnutá revitalizačná úprava brehu na dĺžke cca 130 m s cieľom umožniť vstup ľudí do vody a zlepšiť estetiku brehu. Návrh spôsobu zmeny opevnenia brehu: Existujúce opevnenie brehu bude modifikované tak, aby sa zachovala stabilita brehu, ale zároveň aby sa umožnil vstup do vody a zlepšila sa estetika. Vzhľad brehu bude bližší prírodnej podobe. Na revitalizovanom úseku sa ponechá existujúce opevnenie brehovej čiary, ponechajú sa dva existujúce malé výhony/rebrá s dĺžkou 8 – 10 m. Svah brehu v hornej časti bude upravený na niekoľkých vstupoch (uloženie kameňov do formy rovnaniny, presypanie jemnými frakciami, zhutnenie, zachovanie existujúceho sklonu). Svah brehu v dolnej časti s miernejším sklonom bude upravený ako rovnanina, presypaný jemnými frakciami a zhutnený).

Ďalší úsek s dĺžkou 80 m po most Lafranconi bude ponechaný v súčasnej podobe opevnenia. Pod mostom Lafranconi bude brehové opevnenie upravené do rovnaniny v existujúcom sklone.

Poniže mosta Lafranconi smerom po prúde bude breh revitalizovaný do plážovej podoby na dĺžke 250 m. Kamenné opevnenie bude odstránené, breh bude upravený do mierneho sklonu, bude pokrytý štrkom a zhutnený. Toto miesto je vhodné na vytvorenie plážového brehu ktorý bude využívaný na rekreáciu a pobyt ľudí v prírode na ľahko dostupnom mieste. Prírodný breh bude plniť aj ekologické funkcie. Ochranná hrádza je vzdialená od brehovej čiary 170 až 270 m, prúdnicou vedie po opačnej strane koryta Dunaja. Nie je teda obava z nebezpečnej erózie brehu. Stabilita brehu bude posúdená výpočtami. V prípade potreby môže byť časť svahu brehu opevnená skrytou kamennou rovnaninou prekrytou jemnými frakciami a štrkopieskom so zhutnením. Ďalším možným opatrením je zakopaná depónia lomových kameňov, takzvané spiace opevnenie uložené medzi brehom a ochrannou hrádzou.

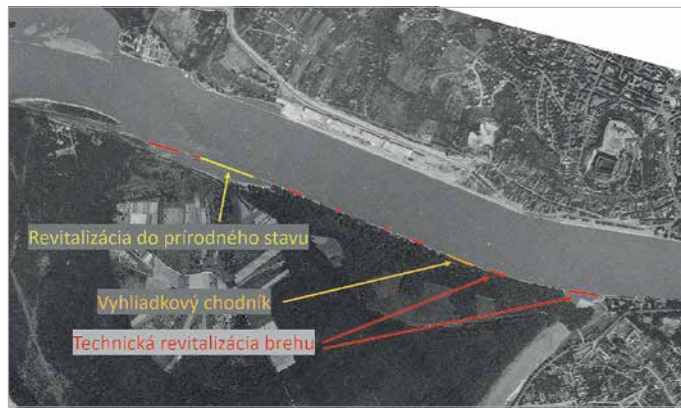
Nadväzný úsek smerom po prúde (na dĺžke 170 m) bude ponechaný na renaturáciu, teda postupné sprírodňovanie existujúceho kamenného opevnenia ktoré plní svoj účel, je stabilné a vzhľadom na svoj vek je už do značnej miery zapojené do prírodného prostredia (stromy, nánosy jemných sedimentov s vegetáciou, mach). Dôležité je ponechanie existujúcich stromov, ktoré rastú priamo na opevnení. Tieto stromy zatienujú vodu pri brehu a ich korene spevňujú breh.

Malá pláž s vyhliadkou je navrhnutá na mieste kde sa na brehu vytvorilo prírodnejšie miesto. Opevnenie brehu príroda pozmenila a vytvorila prírodnejší stabilný tvar. Toto miesto je vzdialené od mosta Lafranconi 420 m. Tu je navrhnutá pláž s vyhliadkou na dĺžke 70 m. Opevnenie bude na okrajoch tejto pláže zviazané oblúkom do brehu. Na pláži bude breh upravený do mierneho sklonu, kamenné opevnenie bude nahradené zhutneným štrkom, alebo skrytou kamennou rovnaninou prekrytou jemnými frakciami a štrkopieskom so zhutnením. Hrádza je vzdialená od brehovej čiary 170 m. Hornú časť svahu je možné presypať zeminou a osiať trávou. Ďalším možným opatrením je zakopaná depónia lomových kameňov, takzvané spiace opevnenie, umiestnené rovnobežne s plážou medzi plážou a hrádzou.

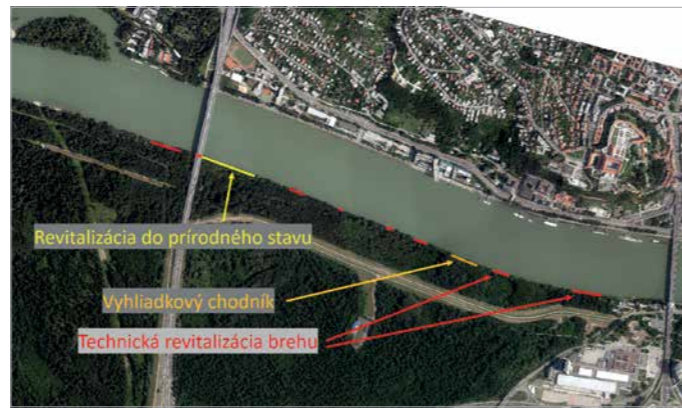
Vyhliadkové miesto s dĺžkou 15 – 20 m vo vzdialenosti 680 m smerom po prúde od mosta Lafranconi na mieste kde je v súčasnosti mierne „vyhryznutý“ breh. Kamenné opevnenie bude ponechané a upravené do formy rovnaniny až do vody, s presypaním jemnou frakciou so zhutnením. Z tohto miesta je veľmi pekný výhľad.

Ďalšou existujúcou vyhliadkou na vodu je miesto vzdialené 930 až 940 m od mosta Lafranconi smerom po prúde. Miesto je v súčasnosti vykosené, pretože sa tu nachádza značka kotviska. Budú potrebné iba minimálne úpravy.

Ďalšia vyhliadka s miernou úpravou kamenného opevnenia bude na mieste s veľmi dobrým

Obr. 21. Navrhnutá revitalizácia brehov v chránenom území Pečniansky les na podklade ortofotomapy z roku 1946

Obr. 22. Navrhnutá revitalizácia brehov v chránenom území Pečniansky les na podklade ortofotomapy z roku 2018

Obr. 23. Pravý breh Dunaja v Pečnianskom lese pohľad smerom proti prúdu z mosta Lafranconi

Obr. 24. Nad mostom Lafranconi je navrhnutá technická úprava brehu do prírody blízkej podoby umožňujúcej príjemný prístup ľudí k vode a do vody

Obr. 25. Navrhnutá revitalizácia brehov v chránenom území Sovi les na podklade ortofotomapy z roku 1946

Obr. 26. Navrhnutá revitalizácia brehov v chránenom území Sovi les na podklade ortofotomapy z roku 2018

a atraktívnym výhľadom na hrad, parlament a bratislavské mosty, vzdialenom 1100 m od mosta Lafranconi smerom po prúde. Miesto je v súčasnosti vykosené, pretože sa tu nachádza značka zákazu vlnobytia. Budú potrebné iba malé úpravy.

Ďalším prvkom s atraktívnym kontaktom s riekou bude vyhladkový chodník vedený po existujúcej lavičke kamenného opevnenia blízko hladiny Dunaja. Kamene na existujúcej lavičke opevnenia budú urovnané, presypané jemnejšími frakciami so zhutnením. Vhodným miestom kde forma existujúceho opevnenia umožňuje jednoduché vytvorenie takéhoto chodníka je vo vzdialenosti cca 1300 m od mosta Lafranconi smerom po prúde.

Dĺžka chodníka sa navrhne pri projektovaní podľa konfigurácie existujúceho opevnenia. Na začiatku vyhladkového chodníka bude možnosť zostúpiť schodmi na lavičku kamenného opevnenia ktorá bude upravená do podoby chodníka. Na konci chodníka bude možné ďalšími schodmi vystúpiť späť na horný chodník vedený po brehu.

V mieste bývalého ústia Pečnianskeho ramena má breh miernejší sklon, vhodný na rekreačné využitie. Na tomto mieste je na dĺžke 125 m navrhnutá modifikácia brehového opevnenia do formy pláže. Breh bude ponechaný v súčasnom sklone, brehové opevnenie upravené do formy kamennej rovnaniny presypanej jemnejšími frakciami so zhutnením. Ďalej od vody môže byť

breh presypaný zeminou a osiaty trávou. Tieto úpravy umožnia príjemný pobyt a vstup ľudí k vode. Vzhľadom na to že prúdica tu vedie popri pravom brehu, nebude breh ponechaný ako prírodný, ale bude opevnený popísaným prírode blízkym spôsobom.

5.2.1.2 Brehy medzi Mostom SNP a Starým mostom

Na úseku medzi Mostom SNP a Starým mostom nie sú v rámci Bratislavského dunajského parku navrhované revitalizácie brehov. Pre Bratislavský dunajský park je na tomto úseku najdôležitejší promenádny chodník na brehu Dunaja a Park Janka Kráľa.

5.2.1.3 Revitalizácia brehov medzi Starým mostom a mostom Apollo

Pravobrežné nábřežie Dunaja medzi Starým mostom a mostom Apollo rieši aktuálna štúdia Športovo-rekreačná oblasť Lido (Compas, 2018). V časti pod Starým mostom, pri rkm 1868, je plánovaný nábřežný park, kde predpokladáme určitú technickú úpravu a skrášlenie brehu. Existujúce výhony budú ponechané, pretože ich odstránenie by mohlo porušiť stabilitu dna a nepriaznivo pozmeniť prúdenie z hladiska plavebnej dráhy. V časti nad mostom Apollo sa podľa aktuálnej štúdie plánuje plážová lagúna na mieste bývalého kúpaliska Lido. Plážová lagúna je navrhnutá s plážovým prírodným štrkovým brehom.

5.2.1.4 Revitalizácia brehov v chránenom území Sovi les (obr. 25 – 26)

Plážová lagúna Lido bude pod mostom Apollo prechádzať do chráneného územia Sovi les. Brehy v chránenom území Sovi les sa nachádzajú na vnútornej, konvexnej, časti oblúka. Tento breh nie je nárazový a nepôsobí naň intenzívne sily brehovej erózie. Protipovodňová hrádza sa nachádza ďaleko od brehu. Z uvedených dôvodov nie je na tomto úseku brehové opevnenie potrebné a môže byť obnovená prírodná forma brehu. Aby sa prúdenie prakticky nezmenilo oproti súčasnému stavu, bude snaha aby sa súčasná pozícia brehu výrazne nezmenila. To sa dosiahne niekoľkými miestami na ktorých bude brehové opevnenie ponechané, ale modifikované do prírody blízkej podoby pomocou technickej revitalizácie. Breh na týchto miestach nezmení súčasnú pozíciu. Existujúce výhony povyš Prístavného mosta budú ponechané vo funkcii. Modifikované opevnenie brehu bude v mieste existujúcich výhonov, ako aj v dostatočnej vzdialenosti od brehového piliera Prístavného mosta. Medzi týmito citlivo opevnenými miestami bude ponechaný breh v prírodnom stave. Okraje opevnených úsekov budú patrične zviazané do terénu v dostatočnej vzdialenosti od brehovej čiary. Od Prístavného mosta po ústie Ovsíšťského ramena bude obnovená prírodná forma brehu. Bodové opevňovacie prvky (rebrá, či krátke výhony) budú aplikované na dvoch miestach. Na dolnom okraji súčasného opevnenia je kamenný prvok tvaru T zviazaný do brehu. Tento prvok bude ponechaný aby sa zachoval súčasný kvázi stabilný stav úzkej šije brehu poníže opevnenia nad ústím Ovsíšťského ramena.

5.2.1.5 Breh medzi ústím Ovsíšťského ramena a chráneným územím Starý háj

Od ústia Ovsíšťského ramena takmer po rkm 1864 je aj v súčasnosti pekný prírodný breh, ktorý je obľúbeným miestom ľudí na oddych, kúpanie či rybačku. Tento breh bude samozrejme ponechaný v prírodnom stave s prirodzeným morfológickým vývojom. Ochranná hrádza je od brehovej čiary vzdialená viac ako 400 m. Dlhá prírodná pláž končí tesne nad rkm 1864. Na tomto mieste bude ponechaný krátky úsek existujúceho kamenného opevnenia, ako miestny stabilný prvok, od rkm 1864 smerom po prúde bude breh na dĺžke približne 150 m revitalizovaný do prírodnej podoby. Kamenné opevnenie tu bude odstránené, breh bude upravený do miernejšieho sklonu ako štrková pláž a ponechaný v prírodnej podobe. Prúdica na tomto mieste prechádza ešte ďalej od brehu a revitalizovanému brehu teda nehrozí nebezpečná erózia. Ochrannú hrádzu od brehovej čiary delia stovky metrov, preto prípadný malý posun brehovej čiary nepredstavuje problém a bude tolerovaný.

5.2.1.6 Revitalizácia brehov v chránenom území Starý háj a v jeho okolí (obr. 27)

Breh Dunaja v chránenom území Starý háj sa nachádza vo vonkajšej, konkávnej, časti oblúka, kde sú vyššie rýchlosti prúdenia. Preto je tu potrebné brehové opevnenie proti potenciálne zvýšeným účinkom brehovej erózie. Keďže snahou je navrhnuť také revitalizačné opatrenia ktoré významne nezmenia súčasnú polohu brehov, na tomto úseku sú navrhnuté iba technické revitalizácie brehov formou modifikácie opevnenia do prírody bližšej a ľuďom príjemnej podoby, na niekoľkých vybraných oddychových a vyhladkových miestach.

5.2.1.7 Revitalizácia brehov od ústia prístavu „Zuzana“ po ústie Jarovského ramena (obr. 28)

Na úseku medzi prístavom Zuzana a ústím Jarovského ramena (rkm 1862 – 1859) sú navrhnuté iba technické revitalizácie brehov formou modifikácie opevnenia do prírody bližšej a ľuďom príjemnej podoby, na niekoľkých vybraných oddychových a vyhladkových miestach.

5.2.1.8 Brehy chráneného územia Dunajské ostrovy

V oblasti chráneného územia Dunajské ostrovy sa ráta s pohybom ľudí iba po hranici chráneného územia po existujúcom cyklistickom chodníku na brehu Dunaja. Keďže cyklistický chodník vo forme asfaltovej cesty vedie takmer po brehovej čiare koryta Dunaja, bude tu brehové opevnenie ponechané, aby brehovú eróziu nezničila túto cestu. Posun cesty ďalej od brehu smerom do chráneného územia nie je žiadúci z hľadiska ochrany prírody. Preto bola na tomto úseku navrhnutá iba miestna technická revitalizácia existujúceho opevnenia na štyroch lokalitách, pre vytvorenie vyhladkových a oddychových miest s možnosťou vstupu do vody.

5.2.1.9 Brehy medzi Poldrom a Čunovom (obr. 29)

Na rkm 1855 je navrhované vytvorenie prírodného plážového brehu na dĺžke cca 150 m.

V oblasti Čunova sú na pravom brehu Dunaja rozvojevé zámery. Bratislavský dunajský park nemá ambíciu ovplyvňovať podobu tejto oblasti. Predpokladáme, že breh Dunaja bude na tomto úseku estetický a príjemný pre oddychové a rekreačné ľudské aktivity. Tento priestor sa stane logickou súčasťou BDP.

Úsek	Prírodná revitalizácia	Technická revitalizácia	celková dĺžka revitalizácie brehu
Pečniansky les	250 m	525 m	775 m
Starý most - most Apollo (Lido)	300 m	500 m	800 m
Soví les	650 m	350 m	995 m
Starý háj a okolie	150 m	355 m	490 m
breh Dunaja neďaleko Veľkého Zemníka	-	625 m	625 m
Dunajské ostrovy	-	270 m	270 m
Spolu v BDP	1350 m	2625 m	3975 m

Tab. 1. Dĺžka brehov Dunaja s navrhnutou revitalizáciou

5.2.2 Revitalizácia bočných ramien Dunaja (Tab. 2)

Podstatou navrhovanej revitalizácie ramien je obnova laterálnej konektivity, čiže bočného prepojenia, medzi hlavným korytom Dunaja a bočnými ramenami, obnovenie a oživenie existujúcich a zaniknutých vodných plôch a mokradí. To výrazne prispeje k obnove riečného ekosystému a jeho funkcií a k zlepšeniu ekosystémových služieb. Obnova ramien bude mať priaznivý vplyv aj na protipovodňovú ochranu. Obnovené ramená sa totiž dokážu výraznejšie podieľať na prevádzaní veľkých vôd pri povodniach a v prípade upchatia hlavného koryta ladmi.

Navrhnutá je revitalizácia troch ramien na pravej strane Dunaja ktoré sa nachádzajú v oblasti vzdutia VD Gabčíkovo. Ovsíšťského ramena v chránenom území Soví les, Starohájskeho ramena v chránenom území Starý háj a Jarovského ramena v bezprostrednej blízkosti chráneného územia Starý háj.

Navrhnuté sú nasledujúce revitalizačné opatrenia:

- Ovsíšťské rameno: Obnova Ovsíšťského ramena, známeho aj pod názvom Lido zátoka, v jeho historickej trase v chránenom území Soví les,
- Starohájske rameno: Obnova vtoku do Starohájskeho ramena z hlavného koryta Dunaja a zlepšenie jeho prietochnosti v chránenom území Starý háj,
- Jarovské rameno: Obnova prepojenia medzi Starohájskym ramenom a Jarovským ramenom a zlepšenie prietochnosti Jarovského ramena v bezprostrednej blízkosti chráneného územia Starý háj.

Revitalizačné úpravy ramien sú navrhnuté v pôvodných trasách ramien podľa ortofotomapy z roku 1949. Pri návrhoch úprav sme sa v maximálnej možnej miere pridržali pôvodných trás ramien, ktoré rešpektujú miestne podmienky prúdenia, čo je predpokladom funkčnosti a udržateľnosti opatrenia, minimalizovania prevádzkových nákladov, rovnako aj minimalizovania potrebných stavebných zásahov a nákladov na realizáciu.

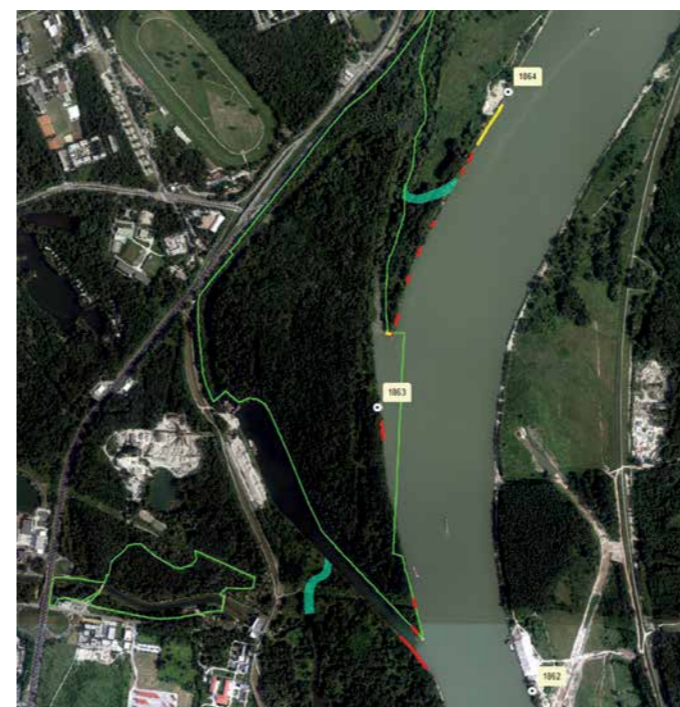
5.2.2.1 Ovsíšťské rameno (obr. 30 – 32)

Existujúca dolná časť ramena bude na vybraných miestach prehĺbená odstránením usadených sedimentov na dĺžke cca 300 až 500 m. Rozsah potrebného prečistenia a prehĺbenia bude definovaný v ďalšej fáze projektovej prípravy na základe geodetického zamerania aktuálnej topografie dna ramena. Odstránené budú zvyšky vrakov lodí ktoré sa nachádzajú v dolnej časti ramena. Vyhĺbená bude obnovená trasa ramena na dĺžke cca 900 m. Súčasťou obnovy ramena bude vytvorenie plážovej lagúny Lido na mieste bývalého kúpaliska Lido, v súlade s aktuálnou štúdiou Športovo-rekreačná zóna Lido (Compass, 2018). Vtok do ramena z hornej strany bude z plážovej lagúny. Vtokový prah bude navrhnutý v ďalších stupňoch projektovej prípravy na základe hydraulických výpočtov a dohody so správcom toku. Pri Prístavnom moste bude trasa obnoveného ramena križovať trasu plynovodu. Vhodný spôsob križovania bude navrhnutý v ďalšej etape projektovej prípravy. Za zváženie stojí možnosť umiestnenia vtokového prahu do ramena až do miesta križovania s plynovodom. Brehy obnoveného ramena budú v maximálnej možnej miere ponechané neopevnené prírodného charakteru. Okrem toho že je to v súlade s víziou a koncepciou Bratislavského dunajského parku, takúto požiadavku vzniesli vo svojich stanoviskách k štúdii Športovo-rekreačná zóna Lido aj Štátna ochrana prírody a Mestská časť Petržalka. Vhodný spôsob opevnenia brehu ramena na mieste bezprostrednej blízkosti ochrannej protipovodňovej hrádze bude navrhnutý v projekte. Bude sa dbať na to, aby opevnenie bolo citlivé a estetické. V prípade potreby bude použitá vhodne nadimenzovaná kamenná rovnánina citlivo zapojená do terénu.

Navrhnutá obnova Ovsíšťského ramena je v súlade s aktuálnou štúdiou Športovo-rekreačná oblasť Lido (Compass, 2018).

5.2.2.2 Starohájske rameno (obr. 33 – 36)

Na hornom konci Starohájskeho ramena bude obnovené prepojenie s hlavným korytom Dunaja. Prepojenie s dĺžkou 180 m je navrhnuté v pôvodnej trase podľa historickej ortofotomapy z roku 1946. Vtokový prah bude navrhnutý v ďalších stupňoch projektovej prípravy na základe hydraulických výpočtov a dohody so správcom toku. Pri hranici chráneného územia bude trasa vtoku do ramena križovať trasu plynovodu. Vhodný spôsob križovania bude navrhnutý v ďalšej etape projektovej prípravy. Za zváženie stojí možnosť umiestnenia vtokového prahu do ramena až do miesta križovania s plynovodom. Brehy obnoveného ramena budú v maximálnej možnej miere ponechané neopevnené prírodného charakteru. Na základe stabilných výpočtov bude v ďalšej etape projektovej prípravy posúdená a zvážená potreba opevnenia brehov vtoku do ramena. V prípade potreby opevnenia sa bude dbať nato, aby opevnenie bolo citlivé a estetické a vhodne zapojené do terénu. Predpokladá sa aj prečistenie a prehĺbenie existujúcej časti Starohájskeho ramena na plytkých zanesených

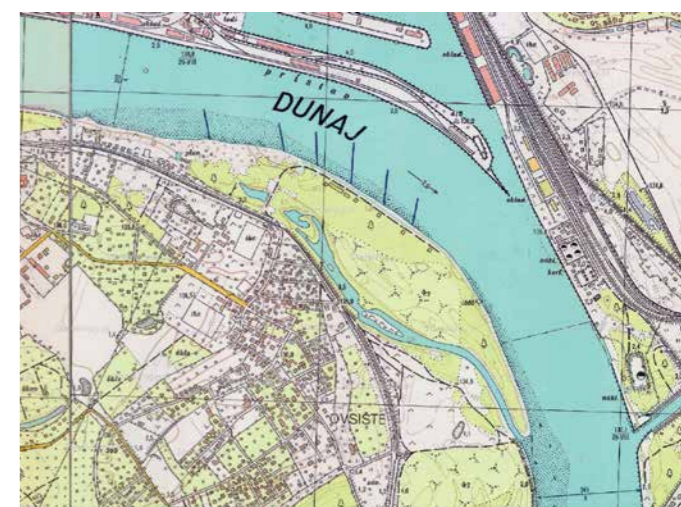
Obr. 27. Navrhnutá revitalizácia brehov v oblasti chráneného územia Starý háj (žltá – revitalizácia do prírodného stavu, červená – technická revitalizácia)

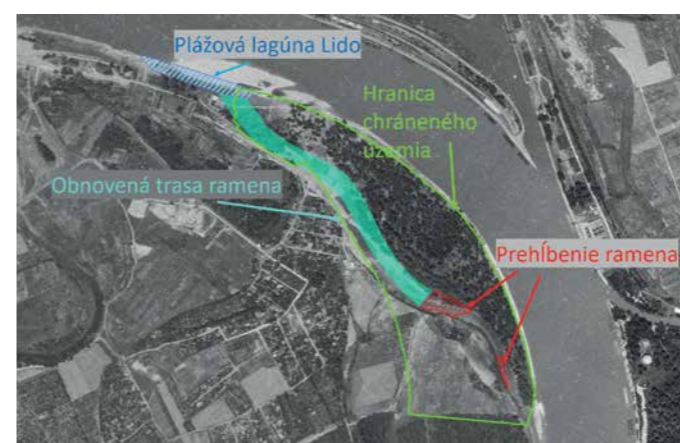
Obr. 28. Navrhnutá revitalizácia brehov na úseku rkm 1862 - 1859 (červená – technická revitalizácia opevnenia)

Obr. 29. Navrhnutá revitalizácia brehov na úseku rkm 1859 - 1854 (žltá – revitalizácia do prírodného stavu, červená – technická revitalizácia)

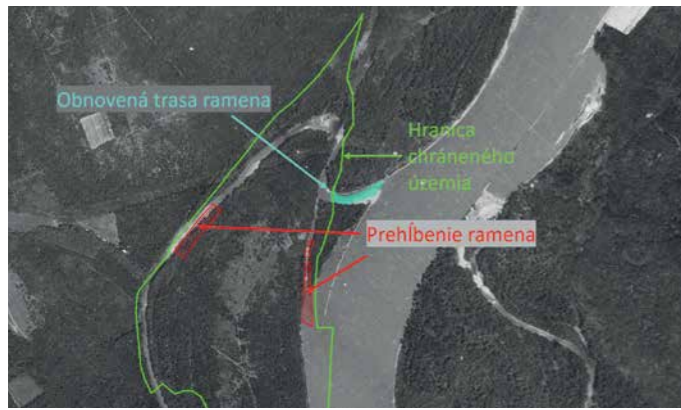
Obr. 30. Ovsíšťské rameno na mape z roku 1967

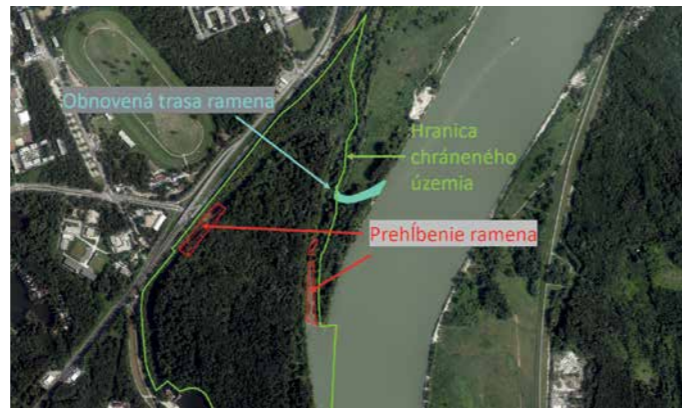
Obr. 31. Navrhnutá obnova Ovsíšťského ramena v chránenom území Soví les na podklade ortofotomapy z roku 1946

Obr. 32. Navrhnutá obnova Ovsíšťského ramena v chránenom území Soví les na podklade ortofotomapy z roku 2018

Obr. 33. Navrhnutá obnova Starohájskeho ramena v chránenom území Starý háj na podklade ortofotomapy z roku 1946

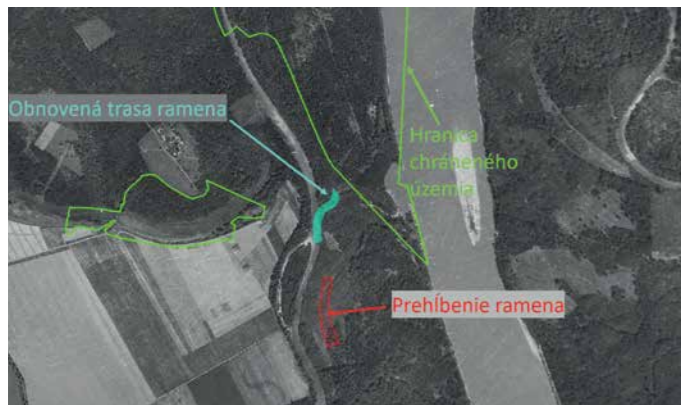
Obr. 34. Navrhnutá obnova Starohájskeho ramena v chránenom území Starý háj na podklade ortofotomapy z roku 2018

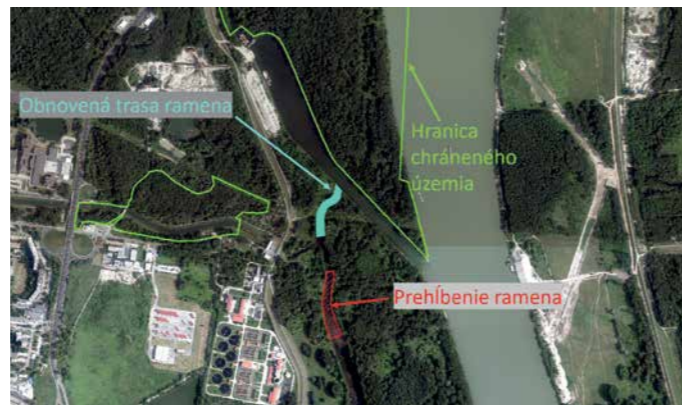
Obr. 35. Starohájske rameno v mieste navrhovaného prepojenia s Dunajom v chránenom území Starý háj

Obr. 36. Vtok do Starohájskeho ramena, aj do Jarovského ramena bude obnovený vykopaním nového prepojenia s dĺžkou cca 200 m, s podobným vzhľadom ako tento príklad obnovy bočného ramena z rieky Morava pri Marchegg.

Obr. 37. Navrhnutá obnova Jarovského ramena pri chránenom území Starý háj na podklade ortofotomapy z roku 1946

Obr. 38. Navrhnutá obnova Jarovského ramena pri chránenom území Starý háj na podklade ortofotomapy z roku 2018

miestach. Rozsah potrebného prečistenia a prehĺbenia bude definovaný v ďalšej fáze projektovej prípravy na základe geodetického zamerania aktuálnej topografie dna ramena. Existujúce prepojenie ramena s Dunajom na rkm 1863,4 je prehradené cestou pod ktorou sú uložené dva rúrové priepusty. V tomto telese cesty je zároveň vedené aj potrubie plynovodu. Vhodné riešenie tohto miesta (prečistenie a ponechanie súčasného stavu, alebo prerobenie do inej podoby) bude navrhnuté v ďalšej fáze projektovej prípravy na základe zváženia vodohospodárskych a environmentálnych hľadísk.

V dolnej časti Starohájskeho ramena sa nachádza pracovný prístav SVP na vykladanie štrkopieskov. Tento prístav, nazývaný aj Zuzana, bude SVP aj naďalej využívať na činnosti súvisiace so správou toku a údržbou plavebnej dráhy. Z tejto časti ramena bude obnovené prepojenie s Jarovským ramenom.

5.2.2.3 Jarovské rameno (obr. 37 – 38)

Na hornom konci Jarovského ramena bude obnovené prepojenie s dolnou časťou Starohájskeho ramena. Miesto historického prepojenia sa dnes nachádza

v bazéne prevádzkového prístavu SVP, nazývanom Zuzana. Prepojenie medzi prístavom a Jarovským ramenom bude mať dĺžku približne 200 m. Prepojenie je možné situovať do pôvodnej trasy hlavného ramena, avšak nemalo by najkratšiu možnú trasu. Navrhovaná je kratšia možnosť prepojenia v trase bývalého malého bočného ramienka. Medzi bazénom prístavu Zuzana a vtokom do Jarovského ramena bude umiestnený vtokový prah. Vtokový prah bude navrhnutý v ďalších stupňoch projektovej prípravy na základe hydraulických výpočtov a dohody so správcou toku. Cez vtok do prístavného bazéna Zuzana bude potom Jarovské rameno prepojené aj s hlavným korytom Dunaja. Výhodou nepriameho spojenia s korytom Dunaja je menšia náchylnosť na zanášanie vtoku sedimentami. Brehy prepojenia aj celého obnoveného ramena budú v maximálnej možnej miere ponechané neopevnené prírodného charakteru. Na základe stabilitných výpočtov bude v ďalšej etape projektovej prípravy posúdená a zvážená potreba opevnenia brehov vtoku do ramena. V prípade potreby opevnenia sa bude dbať nato, aby opevnenie bolo citlivé a estetické a vhodne zapojené do terénu. Predpokladá sa aj prečistenie a prehĺbenie existujúcej hornej časti Jarovského ramena na plytkých zanesených miestach. Rozsah potrebného prečistenia a prehĺbenia bude definovaný v ďalšej fáze projektovej prípravy na základe geodetického zamerania aktuálnej topografie dna ramena.

Obnovené ramená budú mať v maximálnej miere prírodný charakter. Prípadné opevnenia brehov na nutných miestach budú realizované citlivo a esteticky. V prípade potreby kamenného opevnenia bude na nutných miestach použitá kamenná rovnánina citlivo zapojená do terénu.

Rameno	výkop koryta ramena na dĺžke	prehĺbenie ramena na dĺžke
Ovsištské	1 300 m /°	300 až 500 m
Starohájske	180 m	550 až 700 m
Jarovské	650 m	290 m

Tab. 2. Dĺžky navrhnutých revitalizačných opatrení obnovy ramien

/° – z toho 900 m výkop ramena v pôvodnej trase a 400 m vytvorenie plážovej lagúny Lido. Presné dĺžky a kubatúry potrebných úprav budú definované pri projektovaní v ďalších stupňoch prípravy zámeru, na základe aktuálneho zamerania dna a hydraulických výpočtov.

5.2.3 Navrhované revitalizačné úpravy brehov a ramien vo vzťahu k vodohospodárskym funkciám a požiadavkám

Navrhnuté revitalizačné úpravy sú v súlade so súčasnými odbornými trendami a odporúčaniami najlepšej praxe v oblastiach vodného hospodárstva, udržateľného ekologického manažmentu vodných tokov a vodných ciest.

5.2.3.1 Protipovodňová ochrana, prechod veľkých vôd a ľadov

Obnova bočných ramien a laterálnej konektivity medzi hlavným korytom a bočnými ramenami zlepší podmienky odtoku pri povodniach. Priaznivý vplyv obnoveného

Ovsištského ramena na zníženie povodňových hladín bol preukázaný hydraulickým modelovaním v rámci štúdie Športovo-rekreačná zóna Lido. Schopnosť bočných ramien podieľať sa v zvýšenej miere na prevedení časti prietoku pri veľkých vodách bude v prípade potreby napomáhať aj pri ľadových problémoch. V prípade že sa hlavné koryto upchá ľadmi, voda sa vzdúje a bude pretekať cez inundačné územia a obnovené bočné ramená. Prietok v obnovených ramenách bude pri bežných vodných stavoch veľmi malý a nevyvolá významné zníženie rýchlosti prúdenia v hlavnom koryte, a teda na prechod ľadov nebude mať praktický vplyv. Revitalizačné úpravy brehov sú navrhnuté tak, aby nedošlo k ich výraznej erózii. Cieľom je udržanie línie brehov približne v súčasnej pozícii. Stabilita brehov bude posúdená výpočtami a ich výsledky budú zohľadnené v projekte navrhovaných úprav brehov. Na mieste kde Ovsištské rameno bude obnovené vo svojej pôvodnej trase v blízkosti pravostrannej ochrannej hrádze, bude breh ramena príslušne opevnený aby hrádza nebola ohrozená eróziou. Tesnosť hrádze je na tomto úseku pri Ovsištskom ramene zabezpečené tesniacou stenou.

5.2.3.2 Kvalita vody

Navrhované úpravy budú mať priaznivý vplyv na kvalitu vody, lebo sa zlepšia hydromorfologické a hydrobiologické prvky kvality. Znamená to zlepšenie situácie z pohľadu požiadaviek Rámcovej smernice o vodách Európskej Únie a legislatívy SR. Úsek Dunaja od Starého mosta po Čunovo je výrazne zmeneným vodným útvarom (s nepriaznivým vplyvom vzdutia vody na jej kvalitu) a navrhované revitalizačné úpravy brehov a ramien budú zmierňujúcimi opatreniami ktoré obnovia laterálnu konektivitu, obnovia miestne mokradové ekosystémy a prispievajú k zlepšeniu hydromorfologických a biologických prvkov kvality vody a ekologického stavu vodného útvaru.

5.2.3.3 Plavba a údržba vodnej cesty

Prahy na vtokoch do ramien budú navrhnuté tak aby nenastal významný úbytok vody z plavebnej dráhy pri minimálnych plavebných prietokoch. To nebude problém, pretože vplyvom vzdutia VD Gabčíkovo sú

na tomto úseku pri minimálnych prietokoch Dunaja veľmi malé sklony hladiny a nízke rýchlosti prúdenia a prietok cez ramená bude minimálny. Línie brehov sa ani po navrhovaných revitalizáciách významne nezmenia, existujúce výhony budú ponechané vo funkcií, dno hlavného koryta sa nebude meniť. Navrhované revitalizačné úpravy nebudú mať praktický vplyv na plavebné hladiny, hĺbky vody a na plavebné podmienky. Návrh rešpektuje existenciu a prevádzku prístavu a pracoviska SVP na vykládku štrkopieskov a dolnej časti Starohájskeho ramena, nazývanej Zuzana. Kotvenie a prevádzka bagrov pre údržbové bagrovanie koryta nebude oproti súčasnému stavu obmedzená.

5.2.3.4 Ochrana zdrojov pitnej vody

Navrhované úpravy sa priamo nedotýkajú zdrojov pitnej vody. Zlepšená infiltrácia vody cez brehy na miestach ich revitalizácie a obnovené ramená v inundačnom území majú na vodné zdroje a ich obnovu priaznivý vplyv.

5.2.4. Limity a obmedzenia BDP

5.2.4.1 Požiadavky a limity z hľadiska ochrany prírody
Z hľadiska požiadaviek ochrany prírody predstavuje realizácia návrhov vypracovaných v tejto štúdií možnosť zlepšiť ekologický stav v dotknutom území. Odstránením brehového opevnenia a obnovou ramien sa zvýši atraktivita územia nie len pre návštevníkov, ale predovšetkým sa zlepšia podmienky pre tunajšiu biotu, (hlavne pre ryby, obojživelníky a vodné vtáctvo). Obnovou ramien sa zvýši heterogenita abiotického prostredia, ktorá priamo podmieňuje biologickú diverzitu (vytvoria sa tak podmienky na neres, úkryty, potravná ponuka). Na území plánovaného BDP pritom ide o maloplošné chránené územia ležiace v intraviláne hlavného mesta, v ktorých sa nachádzajú posledné fragmenty prirodzených lužných lesov na území Bratislavy. Z pohľadu ochrany biodiverzity to pridáva navrhovaným revitalizáciám na význame, zvlášť v dobe, keď sme svedkami globálnej straty diverzity a klimatických zmien.

Predmetom ochrany v dotknutých maloplošných územiach je biotop lužného lesa. Z pohľadu územnej či druhovej ochrany budú mať navrhované opatrenia výlučne pozitívny vplyv. Z legislatívneho hľadiska je územná ochrana (obmedzenia v jednotlivých stupňoch ochrany) stanovená zákonom č. 543/2002 Z.z o ochrane prírody a krajiny (pozri vyššie). Tieto obmedzenia sa týkajú predovšetkým rezervácií s 5. stupňom ochrany (v rámci dotknutých území ide o PR Starý Háj a PR Dunajské ostrovy), kde platí bezzásahový režim. Zásah do prírodných rezervácií, vrátane revitalizačných úprav, je možný len na osobitnú výnimku, ktorú môže na vyžiadanie udeliť orgán ochrany prírody (Okresný úrad v sídle kraja). Štátna ochrana prírody SR ma oprávnenie vykonávať manažmentové zásahy aj bez vyžiadania.

Inundačné územie situované v intraviláne mesta Bratislavy (vrátane návrhom dotknutých pravostranných území) zahŕňa viacero maloplošných chránených území. Status ochrany sa v závislosti od konkrétneho

územia pohybuje od druhého až po piaty stupeň ochrany (v niektorých platí zonácia). Inými slovami, v súčasnosti už existujúce maloplošné chránené územia, by predstavovali jadrové čiže najhodnotnejšie územia vzniknutého BDP. V praxi to znamená, že obmedzenia ktoré v zmysle platnej legislatívy platia v jednotlivých stupňoch ochrany už dnes (zákon č. 543/2002 Z.z o ochrane prírody a krajiny; https://www.zakonypreludi.sk/zz/2002-543_), budú platiť aj naďalej. Vjazd motorových vozidiel do územia BDP bude zakázaný, s výnimkou oficiálnych cestných komunikácií a s výnimkou vozidiel správcu toku, údržby územia a záchranných zložiek.

5.2.4.2 Požiadavky a limity z hľadiska správy a údržby vodného toku

● Nezhoršiť protipovodňovú ochranu a revitalizačné opatrenia navrhnuť a realizovať tak, aby nezvyšovali povodňové hladiny, ale podľa možnosti aby prispeli k ich zníženiu.

● Nepoškodiť a neohroziť ochranné protipovodňové línie a infraštruktúru správcu toku.

● Na miestach vstupov do územia BDP z hrádze, bude svah ochrannej hrádze spevnený rampami, či schodami tak, aby zvýšený pohyb ľudí či bicyklov nespôsobil eróziu svahov hrádze.

● Revitalizačné opatrenia brehov navrhnuť a realizovať tak, aby boli brehy čo možno najstabilnejšie a aby nedochádzalo k ich nebezpečnej erózií.

● Erózia a nánosy sú na brehoch prírodného charakteru žiaduce z hľadiska prírodných procesov a riečného ekosystému a pokiaľ priamo neohrozujú dôležitú infraštruktúru, budú v rozumnej miere a na obmedzenej dĺžke prípustné a ponechané bez zásahov.

● Revitalizačné úpravy musia umožňovať a nezhoršovať plynulý prechod ľadov.

● Brehy na konvexných (vnútorných) častiach oblúkov koryta nebudú ďalej opevňované.

● V prípade potreby regulačných úprav brehov koryta a ramien Dunaja v Bratislave bude zvolený čo najšetrnejší spôsob. Úprava brehov formou veľkoplošnej pozdĺžnej kamennej nahádzky bude uplatňovaná iba výnimočne a v nevyhnutnom rozsahu. Uprednostňované budú menej agresívne úpravy s využitím vhodne umiestnených lokálnych a priečných opevňovacích prvkov s ponechaním prírodného charakteru brehu medzi nimi. V prípade potreby sanovania výrazných lokálnych deformácií brehu bude používaná estetická forma opevnenia, úprava sklonu, kamenná rovnánina s presypaním a zhutnením.

● Režim a spôsob údržby Dunaja, jeho brehov a ramien na území Bratislavy správca vodného toku prerokuje s Mestom Bratislava a v prípade požiadaviek nad rámec štandardnej údržby, ktorú SVP vykonáva zo zákona, bude prípadná potreba nadštandardnej údržby (kosenie ďalších plôch?, priebežné odstraňovanie sedimentov z niektorých častí ramien?, estetická údržba vybraných úsekov brehov?) predmetom dohody medzi správcom vodného toku a Mestom Bratislava o dofinancovaní, prípadne iných formách jej zabezpečenia.

5.2.4.3 Požiadavky a limity z hľadiska plavby, kotvenia lodí a plávajúcich zariadení

● Zachovať a nezhoršiť plavebné podmienky pre veľkú plavbu a motorovú rekreačnú plavbu na vodnej ceste.

● Zachovať a nezhoršiť podmienky pre športovú a rekreačnú bezmotorovú plavbu pri brehoch a vytvoriť vodácke rekreačnú trasu v obnovených ramenách.

● Podporiť vznik prístavu pre športové a rekreačné plavidlá v Zimnom prístave.

● Rešpektovať pracovné činnosti a umiestnenie plávajúcich pracovných zariadení SVP na vykládke štrku v prístave nazývanom Zuzana v dolnej časti Starohájskeho ramena.

● Rešpektovať existenciu povolených hausbótov v Jarovskom ramene.

● Rešpektovať športové aktivity kanoistiky a veslovania a ich plánovaný rozvoj v lokalite Veľkého Zemníka.

● Rešpektovať existujúce povolené kotvenie lodí a plávajúcich zariadení medzi mostom SNP a Starým mostom.

● Rešpektovať prevádzku plávajúcich zariadení a bagrov správcu toku pri zabezpečení jeho povinností vyplývajúcich z platnej legislatívy.

● Regulovať kotvenie lodí pri pravom brehu v chránenom území Pečniansky les.

● Neumiestňovať kotviace plávajúce zariadenia a lode pri pravom brehu smerom po prúde od Starého mosta po Veľký Zemník (po most D4?), pretože by obmedzovali prístup ľudí k vode a výhľad na vodu a predstavovali by nebezpečné prvky pre vodácke aktivity a osoby vo vode – aspoň jeden breh má ostať voľný aby sa tam mohli zachrániť osoby ktoré sa ocitnú vo vode.

5.2.4.4 Požiadavky a limity z hľadiska vodných zdrojov a ich ochrany

● Nerobiť úpravy a zásahy ktoré zhoršia infiltráciu vody cez dno a brehy do okolia.

● Rešpektovať ochranné pásmo vodných zdrojov.

● Na celom území BDP nerealizovať aktivity, ktoré by mohli ohroziť kvalitu podzemných vôd.

5.2.4.5 Požiadavky a limity z hľadiska manažmentu lesov

Lužné lesy napriek svojej malej rozlohe predstavujú veľmi špecifický typ lesného prostredia. Sú charakteristické vysokou biodiverzitou podmienenou vysokou variabilitou lesných stanovišť, majú retenčnú funkciu v prípade povodní, rekreačný a estetický význam v krajine. Tieto lesy na Slovensku sa zároveň vyznačujú vysokou produkčnou schopnosťou. Spôsob hospodárenia v týchto lesoch zásadným spôsobom podmieňuje biologickú diverzitu, ale aj početnosť jednotlivých druhov. Z hľadiska požiadaviek ochrany prírody sa súčasný spôsob hospodárenia ukazuje ako nevhodný. V súvislosti so spomínanou diverzitou sa pri súčasnom spôsobe hospodárenia ukazujú ako hlavné limity nasledujúce faktory: nepôvodné druhové zloženie (topoľové monokultúry zo šľachtených topoľov, krátka rubná doba (v priemere cca 25 rokov) a obnovný spôsob ťažby. Uvedené faktory spôsobujú, že takto pestovaný les je z hľadiska druhovej pestrosti podstatne chudobnejší.

Ďalším problémom je šírenie invázných druhov. Vodné toky predstavujú jeden z hlavných vektorov šírenia invázných druhov. Súčasný legislatívny stav je taký, že bezzásahový režim platí len v 5. stupni ochrany a všade inde určujú intenzitu a spôsob hospodárenia Lesy SR (v plánoch starostlivosti o les, ktoré sa vypracovávajú vždy na decénium, pričom požiadavky ochrany prírody sú v týchto len minimálne zohľadnené). Súčasný spôsob hospodárenia v týchto lesoch nie je z dlhodobého hľadiska zlučiteľný s požiadavkami na ochranu a zachovanie prirodzených biotopov lužných lesov.

5.2.4.6 Požiadavky a limity z hľadiska rekreačného rybárstva

● Navrhované úpravy a zásahy majú potenciál zvýšiť rozmanitosť a dostupnosť mikrohabitatov, ako aj zlepšiť laterálnu konektivitu toku, vďaka čomu možno očakávať zvýšenie počtu habitatov vhodných pre neres, ale aj vývin a rast lariev a juvenilov viacerých druhov rýb tvoriacich rybie spoločenstvo Dunaja. Stavebné práce (bagrovanie a pod.) nerobiť počas neresovej sezóny, ani krátko po nej, t.j. v období od 15. apríla do 15. októbra.

5.2.4.7 Požiadavky a limity z hľadiska ďalších aktérov na území BDP a na susedných pozemkoch

● Zachovať a rešpektovať existujúce chránené prírodné územia a zveľaďovať ich.

● Rešpektovať existenciu a činnosť športových vodáckych klubov.

● Rešpektovať riešenie navrhované v štúdiu Športovo – rekreačné územie Lido, pre územie na pravom brehu Dunaja medzi Starým mostom a Prístavným mostom.

● Rešpektovať existenciu a prevádzku reštaurácií Aušpic, Aukafé, divadla Aréna, ...

● Rešpektovať plánovaný územný rozvoj na brehu zdrže Hrušov pri Čunove.

6. OČAKÁVANÉ PRÍNOSY BRATISLAVSKÉHO DUNAJSKÉHO PARKU

6.1 VŠEOBECNÉ PRÍNOSY

Využívanie brehov Dunaja a ich blízkeho okolia na rekreačné a oddychové aktivity ľudí má na území dnešnej Bratislavy dlhú historickú tradíciu. Možnosti využitia brehov Dunaja v Bratislave na oddychové a rekreačné aktivity obyvateľov a návštevníkov Bratislavy sa však v posledných štyroch dekádach na prelome storočí výrazne zhoršili. Takýto stav v priamom protiklade s nárastom počtu obyvateľov Bratislavy a s potrebou oddychového priestoru pre mesto. Manažment Dunaja a jeho okolia v oblasti Bratislavy do 70-tych rokov 20. storočia vychádzal z postupov, priorít a trendov, ktoré sa v tom čase aplikovali podobne aj v zahraničí. Už koncom 20. storočia sa však vo vyspelých krajinách začal uplatňovať ekologický a udržateľný manažment vodných tokov a ich revitalizácie. V súčasnosti je snaha o zlepšenie prírodného prostredia riek a ich využívanie na zvyšovanie kvality života ľudí v moderných mestách jednoznačným odborným trendom. Bratislava v tomto trende zaostáva približne o 20 rokov.

Napriek výraznému zhoršeniu podmienok pre oddych a rekreáciu ľudí pri Dunaji v priebehu desaťročí, sú brehy a okolie Dunaja aj dnes dôležitým miestom rekreačných aktivít. Dunaj, jeho brehy, zvyšky ramien a prírodné záplavové územie, ako aj ďalšie prírodné územia v blízkom okolí a v priamej nadväznosti, tvoria výrazný a rozsiahly zelený pás prechádzajúci cez Bratislavu. Bratislavský dunajský park má ambíciu využiť tento obrovský potenciál pre zlepšenie kvality života obyvateľov a návštevníkov Bratislavy. Vhodne zvolené revitalizačné opatrenia a citlivý manažment Dunaja, dokážu výrazne zvýšiť prínos rieky pre mesto, pričom nijako neohrozia ďalšie vodohospodárske a plavebné funkcie, ba dokážu prispieť k ich zlepšeniu. Vzdušenie hladiny rieky vplyvom vodného diela Gabčíkovo, zjednodušuje možnosti obnovy niektorých ramien Dunaja v Bratislave.

Vybudovaním siete cyklotrás a peších komunikácií, najmä v miestach existujúcich nespevnených neudržovaných chodníkov v záplavovom území, je možné rozložiť pohyb z extrémne preťaženej trasy na korune protipovodňovej hrádze – mieste častých a ťažkých úrazov

– aj do záplavového územia. Na hrádzi je vhodné ponechať len korčuliarov, kým cyklistov a chodcov je možné presunúť bližšie k vodnému toku, kde sa budú pohybovať po oddelených trasách po chodníkoch a vyznačených cyklotrasách. To zaisťuje nerušený a bezpečný pobyt v tomto exkluzívnom prírodnom prostredí a sprístupní aj odľahlejšie lokality. Pešie chodníky a cyklotrasy budú napojené na miesta vstupov do územia a budú priečne priamo spájať Bratislavský dunajský park s územiaми za hrádzou, najmä obytnými územiaми Petržalky, Rusoviec a Čunova, ale aj pravobrežnú časť celomestského centra Bratislavy, t.j. územie medzi Einsteinovou ul. a protipovodňovou hrádzou. Zdatnejší návštevníci parku sa budú môcť vydať aj v pozdĺžnom smere popri toku Dunaja od Rakúska až po Maďarsko.

Pešie chodníky a cyklotrasy prepájajúce atraktívne miesta parku – lúčiny s vyhliadkami, náučnými chodníkmi, pozorovacími stanoviskami vtákov, obnovenými prírodnými brehmi s plážami, piknikovými miestami, technickými zariadeniami a pamiatkami, atď., umožnia navštevovať tieto miesta obyvateľom v kontaktnom území sídlisk na dennú rekreáciu, ale aj obyvateľom z iných častí mesta a návštevníkom Bratislavy. Prepojením priestoru Chorvátskeho ramena do parku pri Draždiakoch a ďalej pokračovaním chodníkom v korunách stromov ponad Dolnozemsú cestu bude vytvorený nekonfliktný nástup do územia Bratislavského dunajského parku pre peších až zo stredu Petržalky a pre cyklistov a korčuliarov v úseku nad Dolnozemsou. V tomto priestore je možnosť umiestniť vstupné infocentrum a vybavenosť, ktorá sa neďaleko už prirodzene začala rozvíjať. Mostíky ponad ramená v inundačnom území oživia pohyb po chodníkoch a cyklotrasách, sprístupnené budú len ostrovy a ostrovčeky nechránených území. Motorovým vozidlám do inundačného územia bude vstup prísne regulovaný budovaním záchytných parkovísk pri ochrannej hrádzi.

V inundačnom priestore je vhodné najst menej frekvencované lokality a vytvoriť v kontaktných polohách s obytným územím aj ohradené areály a veľké výbehy pre psov, čím sa značne odľahčí územia obytných blokov príslušných sídlisk. Obnova bočných ramien a laterálnej konektivity medzi hlavným korytom a bočnými ramenami v rámci Bratislavského dunajského parku zlepši podmienky odtoku pri povodniach. Priaznivý vplyv obnoveného Ovsíštského ramena na zníženie povodňových hladín bol preukázaný hydraulickým modelovaním v rámci štúdie Športovo-rekreačná zóna Lido. Schopnosť bočných ramien podieľať sa v zvýšenej miere na prevedení časti prietoku pri veľkých vodách bude v prípade potreby napomáhať aj pri ľadových problémoch. V prípade že sa hlavné koryto upchá ľadmi, voda sa vzduje a bude pretekať cez inundačné územia a obnovené bočné ramená. Prietok v obnovených ramenách bude pri bežných vodných stavoch veľmi malý a nevyvolá významné zníženie rýchlosti prúdenia v hlavnom koryte, a teda na prechod ľadov nebude mať praktický vplyv. Revitalizačné úpravy brehov sú v štúdiu Bratislavského dunajského parku navrhnuté tak, aby

nedošlo k ich výraznej erózii. Cieľom je udržanie línie brehov približne v súčasnej pozícii. Stabilita brehov bude posúdená výpočtami a ich výsledky budú zohľadnené v projekte navrhovaných úprav brehov. Na mieste kde Ovsištské rameno bude obnovené vo svojej pôvodnej trase v blízkosti pravostrannej ochrannnej hrádze, bude breh ramena príslušne opevnený, aby hrádza nebola ohrozená eróziou. Tesnosť hrádze je na tomto úseku pri Ovsištskom ramene zabezpečené tesniacou stenou.

Navrhované úpravy budú mať priaznivý vplyv aj na kvalitu vody, lebo sa zlepšia hydromorfologické a hydrobiologické prvky kvality. Znamená to zlepšenie situácie z pohľadu požiadaviek Rámцovej smernice o vodách Európskej Únie a legislatívy SR. Úsek Dunaja od Starého mosta po Čunovo je výrazne zmeneným vodným útvarom (s nepriaznivým vplyvom vzdutia vody na jej kvalitu) a navrhované revitalizačné úpravy brehov a ramien budú zmierňujúcimi opatreniami ktoré obnovia laterálnu konektivitu, obnovia miestne mokradové ekosystémy a prispievajú k zlepšeniu hydromorfologických a biologických prvkov kvality vody a ekologického stavu vodného útvaru.

Bratislavský dunajský park okrem toho prinesie osoh aj pre vodný ekosystém Dunaja a jeho ramien. Navrhované úpravy a zásahy majú potenciál zvýšiť rozmanitosť a dostupnosť mikrohabitatov, ako aj zlepšiť laterálnu konektivitu toku, vďaka čomu možno očakávať zvýšenie počtu habitatov vhodných pre neres, ale aj vývin a rast lariev a juvenilov viacerých druhov rýb tvoriacich rybie spoločenstvo Dunaja. Vďaka tomu možno očakávať zvýšenie početnosti viacerých populácií rýb, ako pestrejšie a vyrovnannejšie spoločenstvá rýb, ale aj vodných bezstavovcov.

6.2 PRÍKLADY UŽÍVATEĽOV BRATISLAVSKÉHO DUNAJSKÉHO PARKU

Daniela a Peter s deťmi často chodia k Dunaju. Ich obľúbenou víkendovou aktivitou sú prechádzky po rôznych úsekoch Bratislavského dunajského parku. Postupne spoznávajú jeho zákutia. Často sa k nim pridávajú priatelia so svojimi rodinami.

Marián je učiteľom biológie na škole v Starom meste. K Dunaju do unikátnej prírody DBP vodí svojich študentov. Učivo im vysvetľuje priamo v teréne a prehľbuje u nich záujem o prírodu a jej ochranu.

Dôchodca Ladislav býva v Petržalke a rád trávi čas na rybačke pri Dunaji. V mladosti často chodieval s kamarátmi na Lido. Dnes tam opäť chodieval s vnúčatami.

Magda najradšej trávi voľný čas s priateľmi bicyklovaním pozdĺž Dunaja po hrádzi, so zastávkami a kúpaním na pekných miestach na brehu riek.

Dragan pracuje v priemyselnom podniku. Keď cez víkend necestuje za rodinou do Srbska, rád trávi voľný čas v prírodnom prostredí BDP, ktoré mu pripomína domov.

Niekedy sa k nemu pridávajú aj kolegovia a robia si pri Dunaji piknik.

Zorka sa venuje tréningu kanoistiky a vodnej turistike. Do vodáckeho klubu sa prihlásila, pretože k Dunaju často a rada chodievala so svojimi rodičmi a pozorovala na Dunaji vodákov. Popri Zorke sa na kajaku naučila jazdiť aj jej mama Lucia. Jej obľúbeným miestom je Ovsištské rameno.

Nigel učí v Bratislave Angličtinu. Na živote v Bratislave si cení príjemné útulné a kultúrne prostredie a zaujímavú geografickú polohu s blízkymi malokarpatskými lesmi a s neopakovateľnou prírodou dunajských brehov a ramien blízko centra mesta.

Zuzana je entuziastická pracovníčka Slovenského vodohospodárskeho podniku. Má progresívne odborné názory a BDP zhmotňuje jej predstavu o správnom modeli udržateľného a environmentálneho manažmentu vodných tokov. Teší ju že vďaka popularite BDP si verejnosť cení jej prácu a vníma jej význam nielen počas povodní.

Milan je rekreačný bežec. S priateľmi najradšej beháva po prírodných cestičkách pozdĺž Dunaja.

Āgnes je stredoškolačka z Mosonmagyárovaru. V rámci biologickej olympiády pracuje na projekte o dunajskej prírode. Údaje zbiera neďaleko Orthu an der Donau, v Bratislavskom dunajskom parku a v riečnych ramenách pri Dunakiliti. Do Bratislavy ju vždy ochotne sprevádzajú rodičia a popri návšteve Sovieho lesa zvyknú zavítať do neďalekých kaviarní, reštaurácií a obchodov, alebo obdivovať pamätihodnosti v blízkom centre.

Jana a Václav sú otužilci. Brehy DBP im a ich priateľom z klubu poskytujú výborné podmienky na celoročné plávanie, ako aj na usporiadanie organizovaných akcií.

Ondrej býva v Bratislave a Wolfgang v Hainburgu. V spolupráci sprístupňujú nefalšovanú dunajskú prírodu verejnosti. Organizujú pre klientov vodácke splavy cez národný park Donau Auen a cez Bratislavský dunajský park.

Katarína pracuje vo firme so sídlom v blízkosti Dunaja. Pracovný deň začína behom, alebo prechádzkou po chodníkoch BDP. V horúcich letných dňoch sa po odchode z kancelárie chodí okúpať do Dunaja na svoje obľúbené miesto.

7. AUTORI

Ing. arch.
Vladimír HRDÝ

Ing. arch.
Matúš JANOTA

Ing. arch.
Richard KASTEL

Mgr.
Andrej KOVARIK

Prof. RNDr.
Vladimír KOVÁČ, CSc.

Ing.
Martin MIŠÍK, PhD.

Mgr.
Andrej SOMORA

Doc. Ing.
Andrej ŠKRINÁR, PhD.

Mgr.art.
Martin DERNER, ArtD.

Autormi tejto štúdie, sú architekti, urbanisti, prírodovedci, ochrancovia prírody a vodohospodári. Týchto ľudí spojila láska k Dunaju, snaha o skĺbenie odborných poznatkov a pohľadov rôznych oblastí a túžba využiť potenciál rieky a jej okolia v meste k prospechu verejnosti, s využitím súčasných trendov. Predstavujeme členov tímu v abecednom poradí:

Ing. arch. Vladimír HRDÝ je architektom so špecializáciou urbanista V rokoch 1977 až 1991 pôsobil na Stavoprojekte Bratislava. Na Fakulte architektúry u Doc. Kodoňa v roku 1987 robil externú aspirantúru na tému Tvorba obytného prostredia a prírodné prvky v urbanizovanom priestore, zároveň na katedre urbanizmu a tvorby krajiny aj externe vyučoval. V roku 1991 odišiel do súkromnej praxe. Naďalej pôsobil v projektovom procese najmä na územnoplánovacích dokumentáciách v spolupráci s architektonickými ateliérmi MARKROP, APROX a BA-JOPROJEKT. V Slovenskej komore architektov pôsobil ako predseda disciplinárnej komisie, v súčasnosti ako podpredseda jedného zo skúšobných senátov. V roku 2006 nastúpil na Magistrát Bratislava, kde pôsobil vo funkcii vedúceho oddelenia a zástupcu riaditeľky Magistrátu pre Sekciu územného plánovania. Od roku 2015 odišiel do dôchodku a vrátil sa do súkromnej praxe, kde obnovil spoluprácu najmä s kolegami z ateliéru APROX, so Smart Cities klubom a naďalej spolupracuje aj s Fakultou architektúry na Slovenskej technickej univerzite v Bratislave.

Ing. arch. Matúš JANOTA je architekt s dvadsaťročnou praxou pôsobiaci v Bratislave. V roku 1998 absolvoval štúdium na FA STU. Od druhého ročníka štúdia až do roku 2002 pracoval v architektonickom ateliéru SPD. Od roku 2002 až doteraz má samostatnú prax. Spoluautor ideí obnovenia Lida v Bratislave.

Ing. arch. Richard KASTEL je architekt s dvadsaťročnou praxou pôsobiaci v Bratislave. Po ukončení štúdia na FA STU v roku 1997 pracoval v architektonických ateliéroch A.R.T. a architekti Moravčík a Šujan. V roku 2006 spolu s kolegami Ing. arch. Martinom Hörmannom a Ing. arch. Petrom Kopeckým založil ateliér OFFICE110 architekti, v ktorom pôsobí doteraz. Do kontaktu s vodákmi sa dostal pri projektovaní a realizácii Karloveskej lodenice, ktorá by sa mohla stať stimulom pre oživenie vodných športov v Karloveskej zátok. S Matúšom Janotom spolupracoval na viacerých projektoch na Ukrajine a v Rusku.

Mgr. Andrej KOVARIK je environmentalista. Environmentalistiku – odbor ochrana a využívanie prírody a krajiny vyštudoval na Prírodovedeckej fakulte UK v Bratislave. V úvode svojej kariéry sa na SHMÚ venoval agende klimatickej zmeny. Neskôr sa v rámci praktickej ochrany prírody v mimovládnom sektore na BROZ venoval aj projektom zameraným na revitalizáciu ramien Dunaja. V ochrane prírody následne pokračoval na Štátnej ochrane prírody – správe CHKO Dunajské luhy, kde sa venoval aj mapovaniu biotopov typických pre Dunaj a jeho okolie. V súčasnosti pracuje na hlavnom meste SR ako splnomocnenec primátora pre životné prostredie. (Okrem toho je od r. 2017 poslancom BSK a od r. 2018 aj komunálnym poslancom v Devínskej Novej Vsi). Dunaj a jeho zákutia pozná prakticky od prameňa až po Deltu.

Prof. RNDr. Vladimír KOVÁČ, CSc. je profesorom biológie na Prírodovedeckej fakulte UK. V oblasti základného výskumu sa venuje najmä biologickým inváziám, ontogenéze, ekomorfologii, ekológii a fenotypovej plasticite rýb. Väčšinu svojich výskumných aktivít realizuje na Dunaji. Okrem toho sa venuje aj aplikovanému výskumu, najmä monitoringu a hodnoteniu ekologického stavu tečúcich vôd na základe rybných spoločenstiev (implemetentácia Rámcovej smernice o vodách EÚ). Je vedúcim ichtyologického tímu zapojeného do medzinárodného výskumu Dunaja Joint Danube Survey 4. Prednášal na pozvanie na viacerých zahraničných univerzitách a konferenciách, napríklad v USA, Kanade, Veľkej Británii, Francúzsku, Rakúsku, ČR a inde. Doteraz publikoval viac ako 70 pôvodných vedeckých prác v medzinárodných indexovaných časopisoch a monografiách vydaných v zahraničných vydavateľstvách, ktoré zaznamenali spolu viac ako 2200 citácií. Akreditačná komisia vlády SR v roku 2015 identifikovala tím V. Kováča ako jeden zo špičkových vedeckých tímov vysokých škôl na Slovensku.

Ing. Martin MIŠÍK, PhD. je stavebným inžinierom so špecializáciou na vodné hospodárstvo a vodné stavby. Má takmer tridsať rokov praxe v oblastiach riečnej inžinierstva, hydrotechniky, či riečnej morfológie, posudzovania protipovodňovej ochrany a plavebných podmienok. Je odborníkom na počítačové simulovanie prúdenia vody v riekach. Pracoval na projektoch vo viacerých krajinách Európy od Švédska po Turecko, najčastejšie v povodí Dunaja, na Dunaji a jeho prítokoch. Dunaj, jeho ramená, brehy a zákutia detailne pozná od detstva ako aktívny vodák. Pri vnímaní prúdenia vody, riečnych procesov a manažmentu rieky kombinuje teoretické znalosti s praktickou skúsenosťou.

Mgr. Andrej SOMORA je environmentalista. Environmentalistiku – odbor Ochrana a využívanie prírody a krajiny vyštudoval na Prírodovedeckej fakulte UK v Bratislave. Po ukončení štúdia sa zamestnal v Štátnej ochrane prírody SR, kde dodnes pracuje ako strážca prírody na bratislavskom pracovisku v rámci Správy CHKO Ponitrie a CHKO Dunajské luhy. V ochrane prírody sa

aktívne realizuje aj vo vlastnom občianskom združení Ochrana prírody Podunajska, ktoré cieľom je presadzovať dôslednejšiu ochranu riečnych ekosystémov, a to najmä zapájaním sa do tvorby verejných politík a zvyšovaním verejného povedomia o význame ochrany riečnych ekosystémov.

Doc. Ing. Andrej ŠKRINÁR, PhD. je stavebným inžinierom so špecializáciou na vodné hospodárstvo a krajinné inžinierstvo. Je docentom na Stavebnej fakulte STU v Bratislave, kde vyučuje predmety v oblasti revitalizácií a úprav tokov a krajinného inžinierstva. Je odborníkom na počítačové simulovanie prúdenia vody v riekach. Za takmer dvadsať rokov praxe spolupracoval na mnohých realizačných projektoch, expertízach a štúdiách týkajúcich sa revitalizácií tokov, ekohydrauliky, riečnej morfológie, spriechodňovania migračných bariér vo vodnom prostredí, návrhu a posudzovania protipovodňovej ochrany a príbuzných oblastí. Je činný aj vo vedeckej sfére, kde vo významných vedeckých periodikách a na medzinárodných konferenciách publikuje články s tematikou ochrany vôd a revitalizácií tokov.

Mgr. art. Martin DERNER, ArtD. je výtvarník a pedagóg. Narodil sa v roku 1973 v Košiciach. V rokoch 1996 – 2002 študoval na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave na Katedre grafiky a iných médií v Ateliéri voľnej a farebnej grafiky. V roku 1998 absolvoval študijný pobyt na Akadémii sztuk pięknych v poľskej Poznani, v roku 1999 na University of Newcastle upon Tyne, Spojené kráľovstvo. Od roku 2005 pedagogicky pôsobí ako odborný asistent na Katedre grafiky Fakulty výtvarných umení na Akadémii umení v Banskej Bystrici. Žije a tvorí v Bratislave, okrem voľného umenia sa venuje grafickému dizajnu.

8. ZÁVER

Dunaj v Bratislave a jeho okolie predstavuje nevyužitý potenciál. Primeranému využitiu okolia Dunaja bráni nevyhovujúci stav prírodného prostredia, nedostatok príjemných miest a nedostatočný prístup. Bratislavský dunajský park je perspektívny projekt, ktorý je potrebné chápať ako nekončiaci proces postupného naplňovania sformulovanej myšlienky a ideí. Víziu je možné, ale aj potrebné, v budúcnosti aktualizovať a modernizovať v súlade s aktuálnymi trendami a názormi odbornej a laickej verejnosti. Kritériom by mala ostať kvalita života ľudí a kvalita prírodného prostredia Dunaja a jeho okolia. Nekončiaci sa proces treba chápať aj z pohľadu priebežného, citlivého, udržateľného, ekologického manažmentu koryta, ramien, brehov Dunaja a priľahlých území, vrátane potrebnej a primeranej údržby. Táto štúdia definuje a popisuje Bratislavský dunajský park na pravom brehu Dunaja, avšak v budúcnosti sa logicky ponúka jeho rozšírenie o ďalšie atraktívne prírodné dunajské lokality v rámci Bratislavy, napríklad oblasť sútoku Dunaja a Moravy v Devíne a okolí, ľavý breh Dunaja od Devína po Karlovu Ves, vrátane Sedláckovho ostrova, ostrova Sihoť a Karloveského ramena, ľavý breh Dunaja od Vlčieho hrdla po Kalinkovo, vrátane Biskupického ramena, prírodných rezervácií Kopáč a Gajc a ľavej strany hornej časti zdrže Hrušov.

PRÍLOHA 1

VLASTNÍCTVO POZEMKOV NA MIESTACH REVITALIZAČNÝCH ÚPRAV

Pre realizáciu navrhovaných revitalizačných opatrení je potrebné poznať vlastníkov príslušných pozemkov a získať ich súhlas.

Z tohto hľadiska je na príslušných pozemkoch priaznivá situácia. Sú vo vlastníctve Hlavného mesta Bratislava, alebo štátu v práve Slovenského vodohospodárskeho podniku.

Navrhované revitalizačné úpravy nerátajú s posunom brehovej čiary, s výnimkou obnovy pláže Lido.

lokality	vlastnícke vzťahy
Pečniansky les – plážová obnova brehu pod mostom Lafranconi	vlastník: SR, správca: Slovenský vodohospodársky podnik
Pečniansky les – chodník, odpočinkové a vyhladkové miesta oproti Riverparku	vlastník: SR - Lesy
Lido – obnova verejnej pláže a napojenie Ovsítskeho ramena	vlastník: Hl. Mesto Bratislava
Ovsítske rameno – obnova ramena	vlastník: SR, správca: Slovenský vodohospodársky podnik
Soví les – obnova brehu	vlastník: SR, správca: Slovenský vodohospodársky podnik
Starohájske rameno – obnovenie vtoku z Dunaja zhora	vlastník: SR, správca: Slovenský vodohospodársky podnik
Jarovské rameno – obnovenie prepojenia so Starohájskym ramenom zhora	vlastník: Hl. Mesto Bratislava
Starý háj – obnova brehu	vlastník: SR, správca: Slovenský vodohospodársky podnik
breh Dunaja v oblasti Zemníka – chodník, odpočinkové a vyhladkové miesta	vlastník: SR, správca: Vodohospodárska výstavba

Tab. 1. Vlastnícke vzťahy na pozemkoch s navrhovanými revitalizačnými úpravami brehov a ramien

PRÍLOHA 2

PREHĽAD AKTUÁLNEJ ÚZEMNOPLÁNOVACEJ DOKUMENTÁCIE A ÚZEMNOPLÁNOVACÍCH PODKLADOV DOTKNUTÝCH ÚZEMÍ BRATISLAVSKÉHO DUNAJSKÉHO PARKU:

● **ÚPN Z CMC časť Petržalka** – územie medzi Starým mostom a Prístavným mostom, čístopis 2006, MARKROP, s. r. o. – ÚPD zóny pre usmerňovanie investičnej činnosti.

● **UŠ Pravobrežného centra Bratislavy MČ Petržalka** v lokalite medzi Starým mostom a Pečenským lesom, návrh UŠ 2002, ARCH STUDIO, s.r.o., Brno – ÚPP zóny pre usmerňovanie investičnej činnosti.

● **UŠ zóny Draždiak – Štrkovňa**, návrh UŠ 2004, HUPRO – ÚPP zóny pre usmerňovanie investičnej činnosti.

● **UŠ areál FC Artmedia**, čístopis UŠ 2007, ATLAS – ÚPP zóny podklad pre ÚPD obce – ÚPN hl. m. SR Bratislavy pre usmerňovanie investičnej činnosti.

● **UŠ športového areálu na Mamateyovej ul. v MČ Petržalka**, čístopis UŠ 2007, Ing. arch. Plencnerová – ÚPP zóny podklad pre ÚPD obce – ÚPN hl. m. SR Bratislavy pre usmerňovanie investičnej činnosti.

● **UŠ mestský lesopark Draždiak v MČ Petržalka**, čístopis 2008, JELA, s. r. o. – ÚPP zóny pre usmerňovanie investičnej činnosti.

● **UŠ Južné mesto**, zóna B/C – Bratislava Petržalka, 2010 – ÚPP zóny podklad pre ÚPD obce – ÚPN hl. m. SR Bratislavy pre usmerňovanie investičnej činnosti.

● **UŠ MČ Rusovce**, čístopis 2002, Aurex – ÚPP zóny podklad pre ÚPD obce – ÚPN hl. m. SR Bratislavy pre usmerňovanie investičnej činnosti – dopracovanie na zonálnej úrovni.

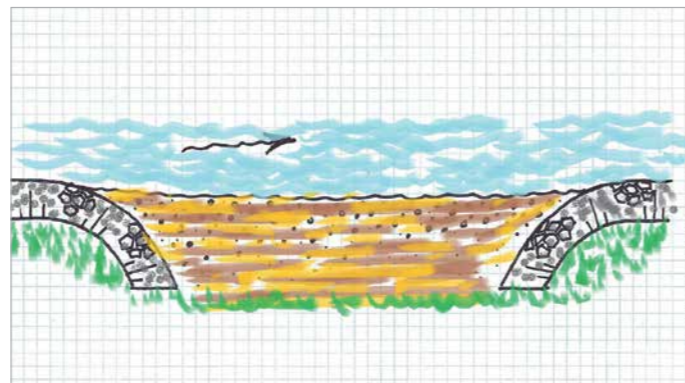
● **ÚPN Z Pamiatkovej zóny Bratislava Rusovce**, 2016, AUREX, s. r. o. – ÚPD zóny pre usmerňovanie investičnej činnosti.

● **UŠ Pieskový hon**, čístopis 2005, BAJOPROJEKT – ÚPP zóny podklad pre ÚPD obce – ÚPN hl. m. SR Bratislavy pre usmerňovanie investičnej činnosti.

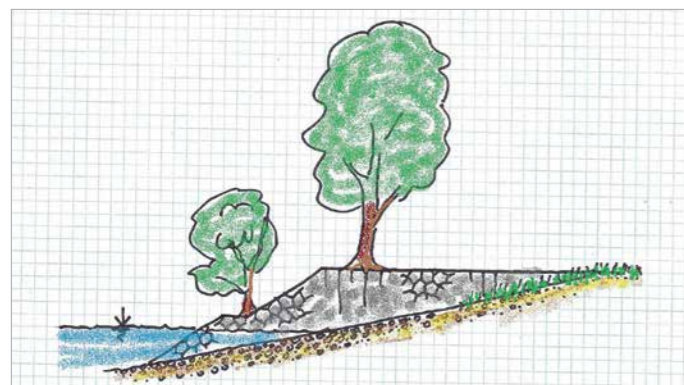
● **ÚPN zóny Rusovce sever**, 2018, Ing. arch. Dinaj – ÚPD zóny pre usmerňovanie investičnej činnosti.

● **ÚPN Z MČ Bratislava Čunovo DANUBIA PARK**, 2009, Ing. arch. Spáčil, Ing. arch. Hanzalík – ÚPD zóny pre usmerňovanie investičnej činnosti.

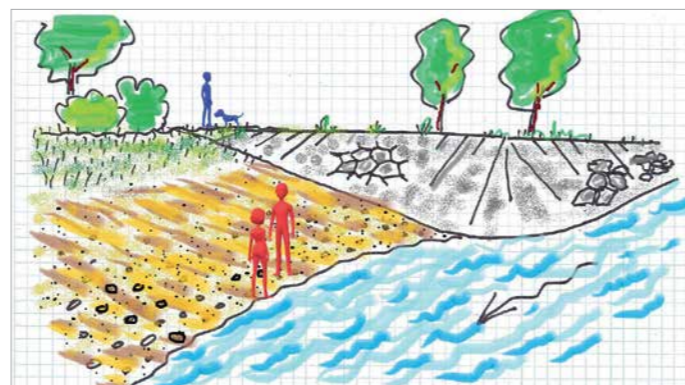
NÁČRTY NIEKTORÝCH NAVRHOVANÝCH FORIEM REVITALIZÁCIE BREHU

Pôdorys brehu revitalizovaného do formy prírodnej pláže so zviazaním existujúceho brehového opevnenia na okrajoch

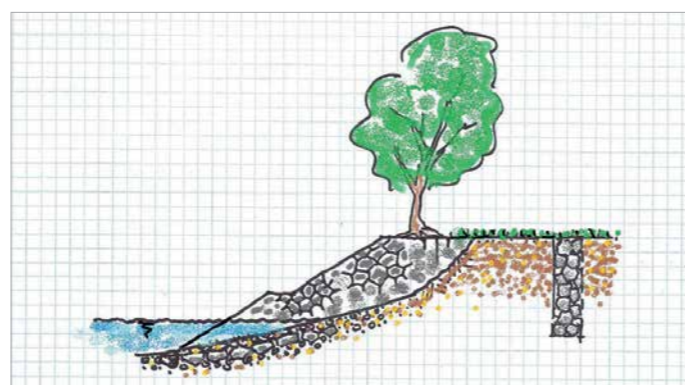
Priečny rez revitalizovaným brehom do formy prírodnej pláže

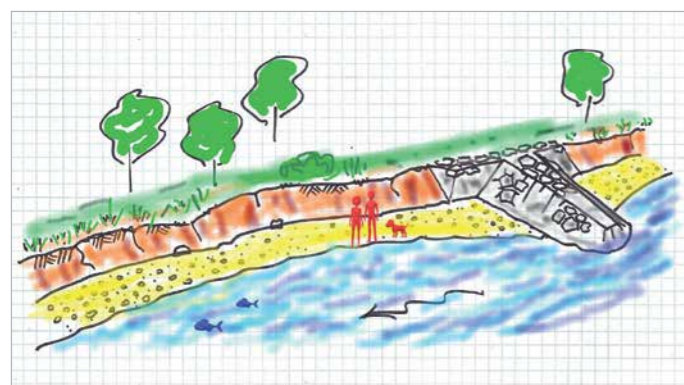
Axonometrický náčrt revitalizovaného brehu do formy prírodnej pláže so zviazaním existujúceho brehového opevnenia na okraji

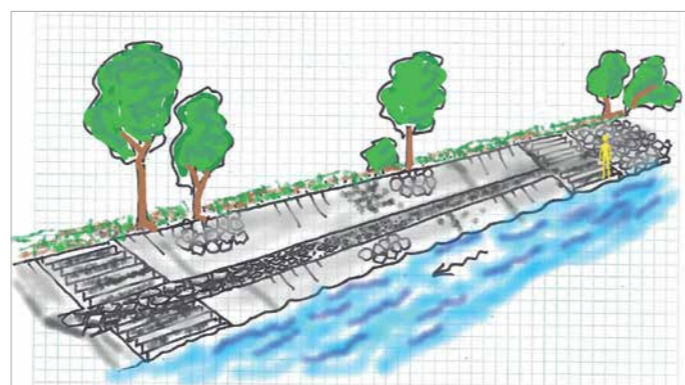
Miestna modifikácia brehového opevnenia do prírody blízkej podoby - axonometrický náčrt

Miestna modifikácia brehového opevnenia do prírody blízkej podoby - priečny rez

Miestna stabilizácia brehovej línie pomocou krátkeho kamenného rebra/výhonu

Vyhliadkový chodník po lavičke opevneného brehu

Budovanie prírode blízkeho opevnenia brehu na rieke Isar v Mníchove (zdroj: Isarplan)

Podobný vzhľad si predstavujeme na miestach s navrhovanou technickou revitalizáciou ako vzor prírode blízkeho kamenného opevnenia brehu, príklad z rieky Isar v Mníchove

Podobný vzhľad si predstavujeme na miestach s navrhovanou technickou revitalizáciou brehu ako vzor prírode blízkeho kamenného opevnenia brehu, príklad z rieky Isar v Mníchove

Staré kamenné opevnenie v Pečnianskom lese je funkčné a stabilné a už na ňom do istej miery prebehli žiaduce procesy renaturácie. Breh na vybraných odpočinkových a vyhliadkových miestach bude jednoducho upravený do podoby umožňujúcej príjemný vstup do vody.

V líniách kamenného opevnenia v záujmovom území vzniklo na brehu niekoľko „nátrží“, ktoré sú stabilné, sú žiaducim prírodným prvkom a budú základom a vzorom pre technickú revitalizáciu brehu do prírody blízkej podoby na vybraných miestach. Opevnenie pri vode a jeho zviazanie na okrajoch bude upravené do prírody blízkej podoby umožňujúcej príjemný pobyt a pohodlný prístup k vode. **Príklad je z Pečnianskeho lesa.**

V líniách kamenného opevnenia v záujmovom území vzniklo na brehu niekoľko „nátrží“, ktoré sú stabilné, sú žiaducim prírodným prvkom a budú základom a vzorom pre technickú revitalizáciu brehu do prírody blízkej podoby na vybraných miestach. Opevnenie pri vode a jeho zviazanie na okrajoch bude upravené do prírody blízkej podoby umožňujúcej príjemný pobyt a pohodlný prístup k vode. **Príklad je zo Starého hája.**

BRATISLAVSKÝ DUNAJSKÝ PARK

Úvodná štúdia

Vydala iniciatíva nezávislých odborníkov
Bratislavský dunajský park.
Voľné bezplatné šírenie je vítané.

Podakovanie

Vypracovanie tejto úvodnej štúdie
Bratislavského dunajského parku podporili
bezodplatným poskytnutím cenných
údajov a podkladov, alebo inak pomohli
pri jej zostavení a vytlačení, spoločnosti:
Eurosense, s. r.o.
DHI SLOVAKIA, s. r.o.
AQ-BIOS, s. r.o.
OFFICE110 architekti, s. r.o.
ALCEDO RIVER CLINIC, s.r.o.
a TYPOCON, s.r.o.

Text:

© Ing. Martin Mišík, PhD.
Prof. RNDr. Vladimír Kováč, CSc.
Ing. arch. Vladimír Hrdý
Ing. arch. Matúš Janota
Ing. arch. Richard Kastel
Mgr. Andrej Kovarik
Mgr. Andrej Somora
Doc. Ing. Andrej Škrinár, PhD.

Fotografie:

Archív autorov

Príprava mapových podkladov:

OFFICE110 architekti, s. r.o.

Grafická úprava:

Martin Derner

Tlač:

TYPOCON, s.r.o.

Vydala:

© Iniciatíva BDP
Prvé vydanie
Bratislava 2019

BDP

BRATISLAVSKÝ

DUNAJSKÝ

PARK

OFFICE110

